

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

—●—
2'nci Toplantı
9 Ocak 2019 Çarşamba
—●—

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Emrullah İşler'in Komisyonda boş bulunan üyeliğe seçilen Antalya Milletvekili Kemal Bülbül ve Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal'a "Hoş geldiniz." dediğine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Emrullah İşler'in, Komisyon gündeminde bulunan Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne (2/1490) ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1490)

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, kanunun muhatapları olan kurum temsilcilerinin de sunum yapmaları gerektiğine ilişkin açıklaması

2.- Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman'ın, Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU

2'nci Toplantı

9 Ocak 2019 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu 11.06'da açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Emrullah İşler,

Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçilen Antalya Milletvekili Kemal Bülbül ve Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal'a "Hoş geldiniz." dediğine;

Komisyon gündeminde bulunan Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne (2/1490);

İlişkin birer açıklama yaptı.

Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1490) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya, kanunun muhatapları olan kurum temsilcilerinin de sunum yapmaları gerektiğine;

Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman, Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine;

İlişkin birer açıklama yaptılar.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 16.40'ta toplantıya son verildi.

9 Ocak 2019 Çarşamba**BİRİNCİ OTURUM****Açılma Saati : 11.06****BAŞKAN : Emrullah İŞLER (Ankara)****BAŞKAN VEKİLİ: Kamil AYDIN (Erzurum)****SÖZCÜ : Orhan ERDEM (Konya)****KÂTİP : Nazım MAVİŞ (Sinop)**

BAŞKAN – Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunun değerli üyeleri, değerli milletvekillerimiz, ilgili kurumlarımızdan gelen değerli katılımcılar, basınımızın değerli mensupları; toplantı yeter sayımız vardır, Komisyonun 27’nci Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı İkinci Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Emrullah İşler’in Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçilen Antalya Milletvekili Kemal Bülbül ve Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal’a “Hoş geldiniz.” dediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Gündemimize geçmeden önce, Komisyon üyeliklerimizdeki değişimlere ilişkin sizlere bilgi vermek istiyorum. Bildiğiniz üzere, Hatay Milletvekili Sayın Barış Atay Mengülluoğlu’nun partisinden istifa etmesi sebebiyle İç Tüzük’ün 22’nci maddesine göre Komisyon üyeliği kendiliğinden sona ermiştir. 22 Kasım 2018 tarihinde ise Kütahya Milletvekili Sayın Ceyda Çetin Erenler Komisyonumuzdan istifasını Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunmuş ve bu konu hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca 27 Kasım 2018 tarihinde Genel Kurula bilgi sunulmuştur.

Belirtilen nedenlerle Komisyon üyelerinde meydana gelen boşalmanın giderilmesi için İç Tüzük’ün 22’nci maddesine göre 16 Ekim 2018 tarihinde Antalya Milletvekili Sayın Kemal Bülbül ve 27 Kasım 2018 tarihinde Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Habibe Öçal Komisyonumuza üye olarak Genel Kurulca seçilmiştir. Sayın Bülbül’ü ve Sayın Öçal’ı tebrik ediyor, Komisyonumuza hoş geldiniz diyorum.

2.- Komisyon Başkanı Emrullah İşler’in, Komisyon gündeminde bulunan Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ne (2/1490) ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Gündemimizde, Meclis Başkanlığınca 21 Aralık 2018 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilen (2/1490) esas numaralı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması İle Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yer almaktadır.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifiyle özellikle dizi ve yabancı filmlerin desteklenmesi kurumsal bir yapı kazanırken ülkemizin tanıtımına katkı sağlayacak film ve dizi sayısının da artırılması amaçlanmaktadır. Kanun teklifinin yasalaşması durumunda teknik altyapısı, iş gücü kapasitesi ile baştan başa doğal plato olan ülkemizin bu alandaki rekabet gücü önemli oranda artacak, Türkiye önemli film merkezlerinden biri olacaktır.

Bu çerçevede, ülkemizin uluslararası alandaki tanıtımı noktasında, bu kanun değişikliğinin önemli katkı sağlayacağını umut etmekteyim. Şüphesiz, içinde yaşadığımız enformasyon çağında diziler ve filmler ülkelerin tanıtım ve imajları açısından bir kamu diplomasisi aracı olarak küresel bir işlev kazanmıştır.

Ülkelerin kültürel ve ekonomik kalkınmalarında stratejik öneme sahip olan sinema sektörü ülkemizde son yıllarda hızlı bir gelişim göstermiştir. Özellikle sektörün devlet eliyle desteklenmesi bu süreçte önemli rol oynamıştır. 2002 yılında vizyona giren yerli film sayısı 9 iken, 2018 yılında bu sayı 180 olmuştur. 2002 yılında 2 milyon olan yerli film izleyici sayısı da 2018 yılında 44,5 milyonu aşmıştır. Yerli film izlenme oranında ise ülkemiz yüzde 63’le Avrupa ülkeleri arasında 1’inci sıradadır. 156 ülkeye ihraç edilen dizi filmlerimiz ise yaklaşık 350 milyon dolarlık ihracat büyüklüğüyle ülkemizi dünyada 2’nci sıraya yükseltmiştir.

Kanun teklifiyle kurulması öngörülen ve kamu kurum ve kuruluşları ile sektör temsilcilerini bir araya getirecek olan Destekleme Kurulu ve Dizi ve Yabancı Filmleri Destekleme Komisyonu ile kamu ile özel sektör arasında eş güdüm sağlanarak bürokrasi ve kırtasiyeciliğin önüne geçilecektir.

Kanun teklifiyle, ilk kez ortak yapım, yabancı yapım ve dizi filmlere destek sağlanması öngörülmektedir. Ayrıca, sinema ve dizi film yapımlarının yüzde 30’a kadarlık kısmının çekim sonrası ve geri ödemesiz bir şekilde -öngörülen kriterlerin sağlanması koşulu ile- desteklenmesi öngörülmektedir. Böylece, özellikle yabancı dizi yapımcılarının ülkemize olan ilgisinin artacağı ve yerli yapımcıların da ekonomik açıdan daha güçlü hâle geleceği beklenilmektedir.

Değerli milletvekilleri, ilaveten yoğun şikâyet konu olan, sinemalardaki uzun reklam sürelerinin de bu kanun teklifiyle sınırlandırılarak on dakikaya düşürülmesi öngörülmektedir.

Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere ilk sözü teklif sahibi Sayın Hüseyin Yayman’a veriyorum.

Buyurun Sayın Yayman.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1490)

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz, çok değerli Komisyon üyeleri, çok değerli Kültür ve Turizm Bakanlığının Bakan Yardımcısı Sinema Genel Müdürümüz, çok değerli sektörümüzün temsilcileri, çok değerli gazeteci arkadaşlar; ben de sizleri saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. İnşallah, toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Sunumuma başlamadan önce sizlere kısa bir anekdot arz etmek isterim. Bizim sanata bakışımızı, bizim kültüre bakışımızı göstermesi bakımından bu anekdotun önemli olduğunu düşünüyoruz. İngiltere’de bir gün Kraliçe danışmanlarıyla otururken danışmanlarına soruyor, diyor ki: “İngiltere nedir?” Bir tanesi el kaldırıyor, diyor ki: “İngiltere demir çelik imparatorluğudur.” Elini sallıyor, “Hayır, hayır.” diyor. Başka bir tanesine soruyor, “İngiltere nedir?” diyor. “İngiltere üzerinde güneş batmayan bir imparatorluktur.” diyor, “Hayır, hayır.” diyor. Başka bir tanesi “İngiltere dünyanın yenilmez armadasıdır.” diyor, “Hayır, hayır.” diyor. Bir tanesi “İngiltere dünyayı yöneten gölge bir güçtür.” diyor, “Hayır, hayır.” diyor. En sonunda verdiği bir cevap var: “İngiltere Shakespeare’dir.” diyor. Evet, biz de Türkiye’yi Mevlâna, Yunus Emre ve gerçekten, Türkiye’yi sanatı sanat yapan, kültürümüzü ileriye

taşıyan insanların yurdu olarak görüyoruz, Yahya Kemal olarak görüyoruz, Necip Fazıl Kısakürek olarak görüyoruz, Dadaloğlu olarak görüyoruz, Pir Sultan Abdal olarak görüyoruz, Ahmed Arif olarak görüyoruz ve gerçekten bizi biz yapan değerler olarak görüyoruz.

Ben Kültür ve Turizm Bakan Yardımcılığı görevinde bulundum. Gittiğim toplantılarda küçük bir sosyal deney yaptım. Burada da bunu tekrarlamak isterim. Aramızda farklı takımları tutan insanlar var. “Galatasaraylılar el kaldırsın.” desem salonda bir kısım insanlar el kaldıracaktır, “Fenerbahçeliler el kaldırsın.” desem bir kısım insanlar el kaldıracaktır, “Beşiktaşlılar, Trabzonlular el kaldırsın.” desem bir kısım insanlar el kaldıracaktır. Ama “Neşet Ertaş’ı sevenler al kaldırsın.” desem muhtemelen bütün salon el kaldıracaktır. “Sezen Aksu’yu sevenler el kaldırsın.” desem muhtemelen bütün salon el kaldıracaktır. İşte, kültür, bizi biz yapan değerlerdir.

Biraz önce çok değerli Emrullah İşler Başkanımız ifade etti, “soft power” dedikleri yumuşak güç, kültürel diplomasiyi, sanat diplomasisini çok önemli buluyoruz. Sayın Başkan biraz önce birtakım rakamlar ifade etti, Türkiye’deki sinema sektörünün gelişmesi bakımından çok önemli rakamlardı. O rakamları biraz daha somutlaştırsak size şöyle bir tablo çizmem gerekir: Dünya haritasını gözünüzün önünde canlandırın. Buenos Aires’e gittiğinizde Arjantin’de, orada, Türk dizilerinin seyredildiğini, Türklerin oralarda kahramanlar gibi karşılandığını görürsünüz. Tokyo’ya gittiğinizde yine orada Türk dizilerinin bir kahraman olduğunu, fenomen olduğunu görürsünüz veya dünya sinemasının en önemli merkezlerinden bir tanesi olan Hindistan’a gittiğinizde yine orada Türk sinemasının ne kadar ileri gittiğini görürsünüz. Şunu ifade etmek istiyorum: Gerçekten Türkiye sinema alanında, diziler alanında, kültür alanında çok önemli mesafeler aldı ve bugün konuştuğumuz konuda, işte bu ileriye giden, kabına sığmayan sektörümüzü çok daha ileriye götürmek, Türkiye’yi belki 2030, 2071 hedeflerine taşımak ve Türkiye’nin yumuşak gücünü, Türkiye’nin kültürel diplomasisini bütün dünyaya, Türkiye’ye müzahir, dost coğrafyalara götürmek anlamında önemli olduğunu düşünüyoruz.

Çok değerli Komisyon üyeleri, çok değerli gazeteci arkadaşlar; gazeteci arkadaşların bize en çok sorduğu soru şuydu: “Cem Yılmaz da gelecek mi, Şahan Gökbakar da gelecek mi?” Arkadaşlar, onlar gelmeyecekler ama bizi görecekle, hani o klasik replikle ifade etmek gerekirse. Biz gerçekten bu yasayı uzun zamandır tartışıyoruz. Bu yasa yaklaşık on dört-on beş yıldır yoğun bir biçimde, özellikle meslek örgütleriyle beraber tartıştığımız, sinemacı dostlarımızla, yapımcılarla, sinema emekçileriyle beraber tartıştığımız, beraber olgunlaştırdığımız ve birlikte yaptığımız bir sinema yasasıdır. Bunun altını özellikle çizmek isterim. Burada sektörden çok değerli büyüklerimiz var, temsilciler var; onlar burada fikirlerini beyan edebilirler. Gerçekten uzun zamandır hem Sinema Genel Müdürümüz hem Sayın Bakanımız ve bakanlarımızın ve burada tabii ki Kültür Komisyonumuzun çok önemli katkıları var; bunları ifade etmek isteriz.

Çok Değerli Başkan, çok değerli üyeler, 5224 sayılı Kanun’la biz ne yapmak istedik? Bunun çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Amacımız nedir? Amacımız, çok açık bir biçimde, kabına sığmayan sinema sektörünü çok daha ileri götürmektir. Türkiye’nin, eğer biz büyüyen bir Türkiye diyorsak, aynı zamanda büyüyen bir sanatı, kültürü, müzeciliği konuşmamız lazım ve bu anlamda biz “sanat hayattır” sözünü kendimize prensip edinmiş bir hükümetiz ve bir, en azından anlayışı temsil ediyoruz. Bu bağlamda, kesinlikle sinemamıza bugüne kadar emek veren ve Türkiye’nin Hollywood’u olarak betimlenen Yeşilçam’ın sinema emekçilerine, Yeşilçam’a emek veren ışıkçısından kameramanına, yapımcısından senaristine, ulaştırmasından bütün lojistiğini sağlayan arkadaşlarımıza ve en başta da sanatçılarımıza şükranlarımızı sunuyoruz. Çünkü onlar olmazsa biz hayata ışık tutamazdık, çünkü insan fanidir, sanat kalıcıdır.

Çok değerli üyeler, Türk sinemasında sağlanan bu gelişime ve büyümenin sürdürülebilir hâle gelmesini biz önemli buluyoruz. Sürdürülebilirlik kavramı bizim için çok değerli bir kavramdır ve bu anlamda bu kanun teklifini tüm paydaşlarımızla, bu sektörde bulunan tüm oyuncularla, aktörlerle bir araya gelerek değerlendirmiş ve huzurlarınıza getirmiş bulunmaktayız.

Bu kanunla getirilen değişiklikler nelerdir, bunları başlıklar hâlinde kısa kısa ifade etmek isterim. Birincisi, yabancı film desteği, biz bunu çok önemli buluyoruz. Dünyanın farklı ülkelerinde, bize komşu olan ülkelerde dahi eğer bir yapımcı gidip film çekmek istediğinde yüzde 30'lara varan bir yapım desteği, bir ekonomik destek sağlanıyor. Biz de inşallah Türkiye’de yabancı film yapım desteğiyle... Biz nasıl tanımlıyoruz Türkiye’yi? “Türkiye dünyanın açık hava müzesidir, Türkiye tarihin başladığı yerdir. Göbeklitepe, dünya arkeoloji tarihini değiştiren bir yerdir.” tanımlamalarını yapıyoruz. Eğer Türkiye dünyanın açık hava müzesi ise pekâlâ Türkiye dünyanın sinema platosu hâline gelebilir. Bunun için de bu kanun teklifiyle -uzun zamandır sektörün beklediği bir destekti- bunu sağlamış oluyoruz.

İkincisi, ortak yapım desteği ve bu anlamda farklı ülkelerdeki sinemacıların, sektör temsilcilerinin bir araya gelmesi, bilgi-teknoloji aktarımı, yerel fon kaynaklarının paylaşımı, erişimi, potansiyel pazarlar oluşturulması konularında ortak yapım desteği getirmekteyiz. Hâlihazırda ortak yapım bir filme destek verilebilmesi için yerli yapımcının yüzde 51 hak sahibi olması gerekirken teklifin yasalaşması durumunda küçük olan yerli yapımcılara destek sağlanmasının yolu açılmaktadır.

Yerli film gösterim desteği: Yine bu da bizim çok çok önem verdiğimiz düzenlemelerden bir tanesi. Biraz önce ifade edildi, tekrarlamakta fayda var: Türkiye Avrupa’da en çok yerli film -yüzde 63 oranıyla- izlenen ülkelerin başında geliyor ve bu anlamda Türkiye’nin bu “soft power”ını dünyaya tanıtmak anlamında biz bu yerli film desteğinin önemli olduğunu düşünüyoruz.

Yeni düzenlemeyle getirilen değişikliklerden bir tanesi de dizi film desteği. Türkiye Amerika Birleşik Devletleri’nden sonra dünyada en çok dizi ihraç eden ülkeler arasında 2’nci sırada yer alıyor ve dünyanın hangi coğrafyasına giderseniz gidin orada, Türk artistlerinin tanındığını ve size o dizilerle ilgili hikâyelerin anlatıldığını görüyorsunuz. Orada Türkçe öğrenme konusunda, özellikle Balkan coğrafyasında, özellikle Orta Doğu coğrafyasında çok önemli bir işlev görüyor Türk dizileri. Bu anlamda bizim dizi filmlerimizin ihraç edildiği ülkelerde yakaladığı prestij Türk içeriklerinin ihracat, ülke tanıtımı, turizm ve dil öğretimi alanlarından etkin olarak kullanılması gereken güçlü bir enstrüman hâline getirmiştir. Bu noktada, ülkemizin uluslararası tanıtımına katkı sağlayacak ihraç edilen dizi filmler kanun kapsamında desteklenecektir.

Çekim sonrası desteği: Bu da çok çok önemli, yeni düzenlemelerden bir tanesi. Daha önce bakanlıktan destek almamış, çekimleri tamamlanmış sinema filmlerinin görüntü, ses ve benzeri işlemleri için filmin yapımcısına verilecek destektir. Söz konusu destekle maddi nedenlerle stüdyolarda işlemleri tamamlanamamış filmlerin izleyiciyle buluşturulması hedeflenmektedir. Şöyle bir tablo gözünüzün önünde canlandırın: Bir film yapmak istiyorsunuz fakat filmin bütçesi sizin planlamalarımızın üstüne geçtiği için siz maalesef bütçenizi bitirmiş durumdasınız ve bu filmi tamamlayabilmek için Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğüne müracaat ettiğinizde böylece çekim sonrası desteği için bir imkân sağlanmış oluyor.

Verilecek desteklerde aranacak kriterler: Bunu yeniden düzenliyoruz ve burada inşallah yine sektörümüzün katılımıyla... Biz bunu çok önemli buluyoruz. 2 tane bizim olmazsa olmaz kavramımız var, bir tanesi birlikte yapmak, beraberce bir yönetim anlayışı içerisinde düzenlemek; ikincisi ise sürdürülebilirlik ve bu konuda biz yine, verilecek desteklerde sektörle beraber bunun düzenlenmesini önemli buluyoruz.

Yine, getirdiğimiz düzenlemelerden bir tanesi bağımsız filmlerin desteklenmesi, çok önemli konulardan bir tanesi. Kanun değişikliğimizle daha önce geri ödemeli olarak verilen destekler geri ödemesize dönüştürülmektedir ve özellikle mevcut kanun kapsamında dosya mahsubu için gerekli olan destek miktarının 2 katı oranına talep edilen, gider belgeleri destek miktarı oranında düşürülmektedir.

Diğer taraftan, kanun kapsamında belirlenen yeni destek türlerinden olan ortak yapım desteği ve çekim sonrası desteğiyle bağımsız filmlere verilen destek artırılacaktır. Ayrıca, taslakta yer alan film gösterim desteğiyle gösterim imkânı bulamayan bağımsız filmlerin halkla buluşması sağlanacaktır.

Yine, bir önemli konu sınıflandırma ve derecelendirme. Bu Türk sinemasında filmler, Türk dizi sektöründe en çok konuşulan konulardan tanesi. Dünyada da şiddet, ırkçılık, ayrımcılık, cinsellik konularında çocukların korunması, ailenin korunması konularında hem Kıta Avrupası geleneğinde hem Anglosakson pratiğinde bu tür düzenlemelerin olduğu var. Dünyada ne varsa, değerli arkadaşlar, Türkiye’de de o vardır ve bizim sinema saatimiz dünyanın sinema saatiyle ayarlıdır ve öyle kalacaktır.

Yine, bir diğer önemli konu terör ve pornografiyle ilgili düzenlemeler, bunlarla ilgili maddeler de zaten kanun teklifimizde var, soru-cevapta belki daha detaylı konuşabiliriz.

Ben çok kısa, hemen topluyorum Başkanım. Çocuk filmleri festivalleri, inşallah bununla ilgili maddeler de çok önemli bir düzenleme var. Getirilen teklifle festivallerde gösterilecek filmlerin istendiği takdirde değerlendirme ve sınıflandırma kuruluna sunulup... Yani Antalya Uluslararası Film Festivali’ne ya da Malatya Uluslararası Film Festivali’ne bir film geldiği zaman eğer film sahibi yapımcı isterse bu derecelendirmeye sokulabilir ama istemiyorsa artık bununla ilgili derecelendirme yapılmıyor, doğrudan “+18” şeklinde bir düzenleme yapılmış oluyor.

Destekleme kurullarındaki üye sayılarıyla ilgili sadece birkaç tane rakam vereyim değerli üyelerimiz: 2005 yılından itibaren verilen destekler için yapılan başvuru sayısı her geçen yıl artmaktadır. Yani sektör büyüdüğü zaman Sinema Genel Müdürlüğüne yapılan destek talebi de artmaktadır. 2005 yılında başvuru sayısı 538 iken 2018 yılında başvuru sayısı, dikkatinize arz ederim, tam 4 katına çıkıyor, 2.181 oluyor. Ben de bir akademisyenim, o tezlerin incelenmesi jürilerdeki iş yükünü düşündüğümüzde bizim 12 kişilik kurulumuzun 2.181 tane başvuruyu değerlendirmesi, efektif biçimde mütalaa etmesi, sağlıklı bir not vermesi, takdir edersiniz ki hem emek hem uzun zaman alacağından bunun biz üye sayısının artırılması şeklinde... Yine sektörümüzle beraberce bunu değerlendiriyoruz. Toplam 12 kişiden oluşan değerlendirme komisyonumuzu sadece sinema sektöründen gelen 12 kişiyle -bunun detaylarını söyleyeceğim- toplamda 12 kişiydi, yeni düzenlemeyle beraber 4 ayrı komisyon oluyor ve 4 ayrı komisyondaki sinema sektöründen gelen kişi sayısı 12 kişi oluyor.

Sinema sektörüne verilen desteklerle ilgili artışlar var. Yine, kamuoyunda çok tartışılan ama yanlış yerden tartışılan -bunun da altını çizmek isterim- reklam ve fragman süreleriyle ilgili düzenlemeler var. Hepinizin bildiği gibi, şuradan biz herhangi bir sinema salonuna gittiğimizde mevcutta -ben sizlere soruyorum- filmin başında ne kadarlık reklam izliyorsunuz? İşte, yeni kanun teklifimizde bununla ilgili düzenleme var, reklam sürelerinin on dakikayla ve film aralarının maksimum on beş dakika olması ve fragman sürelerinin de maksimum beş dakika olması şeklinde bir düzenleme var. Yani fiilen kırk dakikaya kadar uzayan film öncesi reklam sürelerinin on dakikaya indirilmesi konusunda bir teklifimiz var.

Yine, son günlerde çok tartışılan konulardan bir tanesi yapımcılar ile sinema salonları arasındaki anlaşmazlık. Biz burada da yine ortak aklı kullanmak, beraberce bu sorunu çözmek anlamında inşallah teklifte şunu öneriyoruz: Eğer yapımcı ile sinema salonu sahibi bir araya gelip anlaşma yaptıkları takdirde bu promosyonların yapılması hususunda bir düzenlemeye gidebilirler, bir anlaşmaya varabilirler. Yani bunu sinema salonu işletmecisi ile yapımcının inisiyatifine, ortaklaşmasına bırakıyoruz.

Ben, Değerli Başkanım, on beş dakika demiştim, tam on beş dakika oldu, bana ayrılan sürenin sonuna geldim.

Saygılarımla hepinizi sevgiyle selamlıyorum efendim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Yayman bu doyurucu bilgiler için fakat ben yine, yürütmeden Sayın Bakan Yardımcımız buradalar, Sayın Ahmet Haluk Dursun Bey burada. Kendisinin, yürütmenin bu konudaki, bu kanun teklifiyle ilgili görüşünü almak üzere kendisine söz veriyorum.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Şimdi, sayın Komisyon üyelerimiz, yürütmenin de görüşünü alalım, ondan sonra Komisyon üyelerimize müzakereye açacağım.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Ben görüş beyan etmek için değil, usul hakkında...

BAŞKAN – Zaten komisyonlarımızın usulü bu şekilde. Yani bilmiyorum Sayın Kaya. Yeni bir usul mü ihdas edeceğiz.

Müsaade ederseniz Sayın Bakan Yardımcımız konuşsun.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Peki.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan Yardımcım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI AHMET HALUK DURSUN – Sayın Başkanım, değerli üyeler, değerli sektör temsilcileri, basın mensupları, ben de hepinizi saygılarla selamlıyorum.

Çok kısa olarak Bakanlığımızın bu konudaki çalışmalarını dile getirmek istiyorum.

Çok uzun bir dönemden beri belki de üzerinde en çok çalışılan konulardan bir tanesi bu oldu. Bu çalışma sırasında sinema sanatının önünü açmak, sorunlarını aşmak, desteklemek, tanıtmak amaçlı bir çalışma yapıldı ve bu çalışma sırasında ana fikir olarak da “Ben yaptım, oldu.” düşüncesi yerine “Gelin, beraber yapalım.” düşüncesi hâkim oldu ve sektörün bütün paydaşları çok uzun bir süre bu çalışmalara katıldılar, ortak emeklerle bir sonuç ortaya çıktı.

Burada neyi gözettik Bakanlık olarak bu uzun çalışmalar sırasında? Birinci ana amaç, sinema sanatının önünü açmak, sorunlarını çözmek, sorunlarının çözülmesine katkıda bulunmak, desteklemek, kamu ve sektör yararındaki dengeyi sağlamak, toplumsal hassasiyetleri göz önüne almak, bu konudaki tepkileri de değerlendirmek, kamu sektörü iş birliği ve eş güdümüyle paydaşları dikkate alan bir çözüm önermek. Bu çözüm içerisinde, kültür endüstrisinin günümüzde ne kadar önemli olduğunu fark etmek suretiyle bu kültür endüstrisinin önemli bir ögesi olan sinema sektörünü, televizyon dizileri sektörünü güçlendirmek ve uluslararası platformlarda en azından dezavantajlarını ortadan kaldıran avantajlı bir konuma geçmesini sağlamak. Sayın vekilim de belirttiler, kültür artık günümüzde önemli bir güç, bir yumuşak güç. Bunu mümkün olduğu kadar bizim kullanmamız lazım; daha efektif, daha üst seviyede kullanmamız lazım. Bu yapacağımız değişikliklerle sinema ve televizyon dizileri genel çerçevesi içerisinde kültürümüzün uluslararası arenada daha büyük bir yumuşak güç olmasını son derece önemsiyoruz.

Uluslararası rekabette geride kalmış olan sektörümüzün yine bu dezavantajlarını ortadan kaldırmak istiyoruz ve belki de en önemlilerinden bir tanesi... Sinema sektörünün sadece içeride değil, dışarıdaki uluslararası sektörün de Türkiye’nin tanıtımı açısından önemli bir köprü olduğu kanaatindeyiz. Bu son dönemde Türkiye’de çekilen bazı filmlerin dışarıda tanıtıma ne kadar olumlu katkı yaptığını gördük. Bendeniz daha önce hem Ayasofya müze başkanlığı yaptım hem Topkapı Sarayı müze başkanlığı

yaptım. Her iki mekânda da bu tür imkânlar verildiği takdirde nasıl indirekt olarak bir tanıtım platformu oluşturduğunu, Türkiye'nin doğrudan tanıtımına nasıl katkı yaptığını görmüş bulunuyoruz, uygulamış bulunuyoruz. Bunu çok dikkate aldık ve desteklerin içerisinde bu da var.

Tabii, kültürel köprüler kurmak; hem içeride toplumsal mutabakatın sağlanması açısından kültürel köprüler kurmak hem de dışarıya artık kendimizi bu kültürel gücümüzle, kültürel kaynağımızla, kültürel potansiyelimizle tanıtmak bu çalışmanın önemli temellerinden bir tanesidir. Yine biraz önce sayın vekilimiz belirttiler, Neşet Ertaş ve Sezen Aksu üzerinden belirttiler; biz de sinema üzerinden, diziler üzerinden sanatın birleştirici gücünü kullanmak şeklinde bir kanaate sahibiz.

Teknik konuları zaten biraz önce arkadaşlarımız hazırlayıp sundular. Bu konulara girip vaktinizi almak istemiyorum, hem de bu usul tartışmalarına bir şey olmak istemiyorum.

Başarılar diliyorum. Hayırlı bir sonuç çıkmasını temenni ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Dursun.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Sayın Başkanım, gündeme geçmeden önce usulle ilgili...

BAŞKAN – Gündeme geçtik zaten Sayın Kaya.

YILDIRIM KAYA (Ankara) –Hayır efendim, bakın, usul dediğim konuyu atladınız. Bir usulsüzlük olduğu açık. Eğer izin verirseniz usule dair görüşümü anlatmak istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaya, müsaade ederseniz, zaten teklifin genelini görüşmek üzere geneline geçiyoruz görüşmelerde ve siz ilk sırada bastınız. Ben Komisyon üyelerimize istem sırasına göre söz vereceğim.

Sayın Kaya, ilk sözü –zaten siz basmışsınız- size bırakıyorum.

Kameraman arkadaşlar, lütfen, gerekli çekimleri yaptınız, sizleri dışarı alalım.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, kanunun muhatapları olan kurum temsilcilerinin de sunum yapmaları gerektiğine ilişkin açıklaması

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Bence, atanmış konuşurken kameralar varsa seçilmiş konuşurken kameraların dışarı çıkartılması doğru bir yöntem değil. Bakan atanmış, bakanın kendisi yok; bakanın atadığı geliyor ve basına bu konuda kanun teklifini sunan arkadaşımızın üzerine de çıkan bir yaklaşımla bir sunum yapıyor.

Şimdi, kanun teklifini yapan bir milletvekili arkadaşımız, sonsuz saygımız var, güzel de hazırlanmış. Hele hele beni de mest etmek için Neşet Ertaş'ı sürekli diline doladı çünkü Kırşehir'in bir sevdalısidir. Şimdi, burada esas olan şu: Kanun teklifini hazırlayan milletvekili arkadaşımız sunumunda çok önemli bir şeyin altını çizdi, diyor ki kanun telifini hazırlayan arkadaşımız: “Öyle bir şey yaptık ki dört temel noktaya oturttuk. Birlikte tasarladık. Sürdürülebilirliği var.” Yalnız, eksik olan sansür kısmına değinmiyor. Eğer birlikte tasarlanmışsa birlikte tasarladığı dokuz kurumun temsilcisi burada. Şimdi, yöntem olarak benim önerdiğim şudur: Kanun teklifini sunan arkadaşımızdan sonra kanunun muhatapları olan temsilcilerin de bize bir sunum yapmaları gerekir ki... Biz kanun teklifini hazırlayan arkadaşımızın görüşünü dinledik -iyi de hazırlanmış, kendisine teşekkür ediyorum- şimdi sıra o “Birlikte hazırladık.” dediği kesimlerin sunumunu dinlemeye gelmelidir. O arkadaşlar da bu kanundan beklentilerine yanıt geldi mi, gelmedi mi; ortaklaştığı noktalar nelerdir, ayrıştıkları noktalar nelerdir; kısaca bu konuda görüşlerini sunsunlar. Daha sonra da üyeler olarak biz bu meselenin üzerinde bir tartışma yürütelim. Eğer böyle yapmaz isek, sadece kanun teklifini hazırlayan arkadaşımızın sunumuyla bir tartışmaya başlarsak biz üyeler eksik bilgilenmiş oluruz. Çünkü dokuz temsilci var,

kurum var burada. Bu kurumlardan, hiç olmazsa kendi aralarından belirleyecekleri üç temsilci kurumun sözcüsü bu konuya dair neyi düşündüklerini bize aktarınlar, onun arkasından da biz bir tartışma yürütelim derim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teklifin genelini görüşmeye açtık. Sayın Komisyon üyelerimize öncelikle söz vereceğim. Davet ettiğimiz kurum temsilcilerine de elbette ki isterlerse onlara da söz vereceğiz.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Öncelikli söz onlarda olsun.

BAŞKAN – Ama bu kanun teklifi hazırlanırken sayın teklif sahibi ve yürütmeyi temsilen gelen sayın bakan yardımcımız da bu kanun teklifinin nasıl hazırlandığını zaten açıkladılar. Komisyon Başkanı olarak benimle de gelip görüşen kurum temsilcileri oldu, STK temsilcilerimiz oldu.

Ben şimdi istem sırasına göre...

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Sayın Başkanım, müsaade ederseniz bir cümlelik bir parantez açabilir miyim?

BAŞKAN – Peki, buyurun Sayın Yayman teklif sahibi olarak.

2.- Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman'ın, Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Değerli Başkanım, bir cümle.

Gerçekten biz bu teklifi ortak aklın ürünü olarak Türk sinemasını... Çünkü sanat, siyasetin üstünde bir konudur. Asla sansür söz konusu değildir, asla böyle bir yaklaşımımız olamaz. Eğer Türkiye’de sanatta, kültürde bir sansür olsaydı Türk sineması zaten bu noktaya gelmezdi, birincisi bu.

İkincisi: Bakın, burada, Kültür ve Turizm Bakanlığının yirmi dokuz yıl sonra yaptığı Kültür Şûrası var ve burada Sinema Komisyonu var. Sinema Komisyonunun da en çok üzerinde durduğu teklif, yeni bir sinema yasasının yapılması. Yani bu yasa uzun zamandır tartışılan; sektör tarafından, meslek birlikleri tarafından, sivil toplum kuruluşları tarafından... Ve benim de bizzat tanıdığım, karşı çıkan arkadaşlar var. Demokrasi bunun için var zaten. Destekleyen, kahir ekseriyetle destekliyor.

Arz ederim Değerli Başkanım.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Hüseyin Bey, tam da bu konuda zaten. Sizden sonra o arkadaşlar da görüş beyan etsin. Biz de onun üzerinden tartışalım. Tam aynı şeyi...

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yayman.

Komisyon üyesi arkadaşlardan basanlardan...

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Ben Komisyon üyesiyim, benim ışığım yanıyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Efendim, sizin...

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Ben görüş beyan etmedim, ben usul üzerinde konuştum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kaya.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1490) (Devam)

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Yayman; öncelikle hazırlamış olduğunuz teklif konusunda size teşekkür ederim. Sinemamızın yurt içinde ve uluslararası alanda başarılarla imza atması için desteklenmesi gerektiğini beyan ediyorum. Sinemaya, sanata, sanatçıya ve tüm bu verilen çabalara desteğimizin sonuna kadar olacağını bilmenizi istiyorum ve bunun altını kalın kalın çiziyorum.

5224 sayılı Kanun’da yapılacak değişikliklerle, kazanılmış haklarda geriye gidilmemesi ilkesel olarak kabul edilmelidir. Bunun aksini yapmaya çalışmak, sinema sektöründe destek değil, köstek olur. Şimdi, her ne kadar sansüre dair bir yaklaşımın olmadığını ve asla kabul edilemeyeceğinin altını çizseniz de kanun teklifine baktığımızda, maddeleri incelediğimizde önemli kısımlarda sansüre giden bir yolun olduğunu görmekteyiz. Bu, sizin altını çizerek, uluslararası boyuta Türk sinemasını taşıma hedefiniz, sanatçıya ve film yapımcılarına gösterdiğiniz hassasiyet ve Türkiye halkına gösterdiğiniz duyarlılığın önüne geçmemesi için...

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Hangi madde?

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Ben maddelere geçeceğim beklerseniz.

Şimdi, İngiltere’den örnek verdiniz, Shakespeare’i olmak istediğinin altını çizdiniz. Sizin bilgilerinizde var zaten ama şunu yine takdirlerinize sunuyorum: İngiltere’de sanata ve sanatçıya asla sansür uygulanmaz, sansürden uzak bir yaklaşım olur. Ne Mevlâna’nın sözlerine ne Hacı Bektaş Veli’nin sözlerine ne Dadaloğlu’na ne Pir Sultan’a ne de Neşet Ertaş’a asla bir sansür uygulanmadı çünkü...

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – İngiltere’deki sansür...

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Bakın, böyle devam edemez. Ben sizi sessizce dinledim.

Şimdi, Neşet Ertaş’a devlet sanatçılığı verildiğinde Neşet Ertaş devlet sanatçılığını reddeden bir sanatçıdır çünkü devlet sanatçısı olmak demek, devletin çizdiği sınırlar içerisinde kalmak demektir ama halkın sanatçısı olduğunuz andan itibaren halkın tüm duyarlılıklarına mal olmuş bir yaklaşım içerisinde olursunuz. Dolayısıyla gerçekten Neşet Ertaş’ı seviyorsak Neşet Ertaş’ın devlet sanatçılığını neden reddettiğini iyi incelememiz gerekiyor. Neşet Ertaş, devletine, ülkesine ve milletine çok bağlı ve seven bir sanatçı olmasına rağmen o nişaneyi kabul etmemesinin altında yatan özgürlükçü bir sanat yaklaşımıdır. Eğer özgürlükçü bir sanat yaklaşımını kabul ederseniz o zaman Neşet Ertaş’ı saygılayabiliriz. Yoksa onun dışındaki yöntem doğru değil.

Teklifinizdeki 2’nci maddeye göre Destekleme Kurulu 7 kişiden oluşuyor. Üyelerin 3’ü sinema meslek birlikleri tarafından seçiliyor, diğer 3 üye Bakanlık tarafından yapımcı, yönetmen, yazar, işletmeci ve üniversitelerin ilgili bölümlerinden atanıyor; 1 üye de Bakanlık temsilcisi olarak belirleniyor. Yani siyasi irade Komisyonun çoğunluğunu elinde bulunduruyor. Eğer gerçekten özgürlükçü bir yaklaşım göstereceksek, İngiltere’yi örnek olarak verme cesaretini görüyorsak burada ilk yapmamız gereken iş, Komisyonun karar çoğunluğunu sinema yapımcılarına geçirmektir. Birinci hata budur. Buradan asla yürünemez, buradan geriye getirilmesi lazım. Getirilen teklifte Bakanlığın 4 üyeyle temsil edilmesi, gerçekten sıkıntılı bir durum, bunu siz de tahmin edersiniz. Bu hâliyle yapıldığında siyasi bir tercihe malzeme olacağını bilmemiz gerekiyor.

İkinci nokta da bu Komisyon, bakan yardımcısı, Sinema Genel Müdürü, Tanıtma Genel Müdürü, Dışişleri Bakanlığı Yurtdışı Tanıtım ve Kültür İşleri Müdürü ile ilgili alandan meslek birlikleri tarafından önerilen sektör temsilcileri arasından Bakanlık tarafından belirlenecek 2 kişi... Yani belirlenecek diğer 2 kişiyi de Bakanlık tespit ediyor. Öneriyorsunuz, içinden hangisini Bakanlık beğenirse bunu seçecek. Bu da işin antidemokratik yanının altını çiziyor.

Teklifin 3'üncü maddesinde "Ülke içinde üretilen veya ithal edilen sinema filmlerinin ticari dolaşıma veya gösterime sunulmasından önce değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmler ticari dolaşım ve gösterime sunulamaz." hükmü yer almaktadır.

BAŞKAN – Sayın Kaya, bir hatırlatma yapmak istiyorum müsaade ederseniz. Biz şu an teklifin geneli hakkında konuşuyoruz. Siz maddelere girdiniz; "1, 2, 3" diye gidiyorsunuz. Bu şekilde olursa toplantıyı sürdürmemiz çok sıkıntılı olacak. Maddeler üzerinde konuşmalara gelindiğinde maddelerde söz alabilirsiniz, Komisyon üyesisiniz.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Tamam, genel gerekçemi o zaman anlatayım. Genel gerekçemde yaklaşım şudur: Bir, bu yaklaşımda komisyonların belirlenmesinde siyasi irade... Cumhuriyet Halk Partisinin iktidarında ilgili bakanlıkta atayacağımız her kişi kendi anlayışına uymayan filmlere asla yol vermeyecektir. Cumhuriyet Halk Partisi, yasakçı bir anlayışı olmamasına rağmen ona bile emanet edilemez. Özgürlükçü bir yaklaşımı olan Cumhuriyet Halk Partisinin atadığı bakana bile bu emanet edilemez. Çünkü, siyasi iradeye emanet edeceğimiz her şey keyfiliği beraberinde taşır. Genel yaklaşımda ciddi bir ortaklaşma yolu tercih edilmiş, bunun için bir çaba sarf edilmiş ama bunun yeterli olmadığını bizi ziyarete gelen sivil toplum örgütü temsilcileri ve kurum temsilcilerinin bu konudaki taslaktaki şikâyetlerinden de anlıyoruz.

Özet olarak şöyle yaklaşmak gerekir: Eğer gerçekten, sansürden uzak, ortak aklı öne çıkartan, siyasi iradenin zapturapt altına alamayacağı bir yaklaşımla, özgürlükçü bir yaklaşımla bir sinema kanunu yeniden gündeme gelecekse bunun bu bakış açısıyla değerlendirilmesi gerekiyor. Konunun tarafları olan iki taraf burada dinlendi. Bir, kanun teklifi hazırlayan arkadaşımızın görüşlerini dinledik, bir de Bakanlıktan atanmış olan arkadaşımızın atadığı bakan yardımcısının görüş ve önerilerini milletvekili arkadaşımızın teklifine katıldığını beyan ederek dinledik. Şimdi, esas 9 kurum temsilcisi var şu anda burada, sizlere de dağıttıkları bir öneriler bütünü var; ben bu arkadaşların da dinlenmesiyle birlikte sağlıklı bir tartışma yürüteceğimizi, olumlu sonuca gideceğimizi, Türk sinemasının önünü açacağımızı düşünüyorum. Umarım, bu kanun teklifi bu Komisyon üyelerinin ortaklaştığı bir kanun teklifi olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine gider, oradaki tüm siyasi partilerin de oy birliğiyle çıkar; hem sinemacılarımızı hem sinema izleyicilerimizi hem de artistlerimizi mutlu eden bir sonuca ulaştırıyor. Şimdiden kanun teklifini hazırlayan arkadaşımıza teşekkür ediyor, uyarı ve önerilerimizi dikkate alacaklarını umuyorum ve bekliyorum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

Şimdi söz sırası Sayın Bal'da.

Buyurun Sayın Bal.

ŞENOL BAL (Ankara) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, sinema, sanat dalları arasında halk kitlelerini en çok etkileyen alanlardan birisi ve dünyada da en büyük savaş kültür savaşı bildiğiniz gibi. Kültürden sonra ekonomi geliyor aslında, sinema deyip geçmeyelim, gerçekten daha da önceki yıllarda –soğuk savaş yıllarında özellikle- ülkelerin sinema yoluyla nasıl ele geçirildiklerini hepimiz biliyoruz. Yani senelerce bir kültür emperyalizminin birçok ülkeye uygulandığını sinema yoluyla da biliyoruz. Evet, son yıllarda, özellikle bizdeki sinema ve dizi film sektörü çok gelişti ama biraz da sadece, bu özel sektörün de girişimci ruhuyla oldu ve pazar payı da çok arttı. Çok daha iyi yapımlar desteklendiğinde Türk sineması önemli bir kültür aktarımı ve aynı zamanda ekonomik bir gelir kaynağı olarak ülkemiz için gerçekten çok önem ihtiva ediyor. Yılda en

az 100'e yakın film üreten, dizilerle hepten büyüyen ve iktisaden iştah kabartan bir sektör sinema. Ticari yatırım, kültürel hassasiyetlerle beslenirse bundan büyük bir kazanç sağlayacağımız da ortada. O hassasiyet gösterilmezse elimizde de patlayabilir.

Bizler İYİ PARTİ olarak ülkemizde ve dünyada Türk kültürünün hak ettiği şekilde tanıtılmasına yönelik atılan her türlü adımı destekliyoruz. Bu bağlamda, Türk sinemasının gelişimi, sanatçılarımızın desteklenmesi, ulusal ve uluslararası alanda başarı sağlayacak projelerin üretilmesi ve desteklenmesi noktalarında elimizden gelen her türlü desteği yapmaya hazırız. Türk sinemasının gelişmesi için doğru adımları atmak icap eder. Bu adımların atılabilmesi için de yanlışları görmek, düzeltmek, eksiklikleri gidermek gerekiyor. Yaptığımız araştırmalar sonucunda birçok farklı kaynaktan elde ettiğim sorunlara değinmek, bu yanlışların ne kadar, ne derece doğru olduğunu da öğrenmek ve sizlerle çözüm noktalarında ortak bir paydada buluşmak isteriz.

Biraz önce zannediyorum Bakan Yardımcımız söyledi: “Toplumsal mutabakat ve sanatın birleştirici gücü.” Evet, gerçekten çok önemli bir konu ama keşke siyaseten böyle olsaydı. Toplumsal mutabakat kalmamış, sanatı da olmadığı kadar dejenere olmuş bir toplumda bunlardan söz etmek Sayın Bakan Yardımcısı, zor olsa gerek.

Değerli Komisyon üyeleri, bu kanun teklifinde -en çok hani biraz önce de maddeler üzerinde görüşeceğiz dediler ama- genel anlamda konuşuyorsak bunları da konuşmadan geçemeyeceğimi ifade etmek istiyorum Sayın Başkan. En çok destekleme kurulu konusu var. 7 üyenin sadece 3'ünün sinema meslek birlikleri tarafından, geri kalan 4 üyeninse Bakanlık tarafından seçilmesi komisyonlarda, iktidarda bulunan siyasilerin egemen olacağı anlamına gelir. Sinema değerlendirme kurullarında yönetmen, yapımcı ve senarist gibi sektörün gerçek sahiplerinin ağırlıklı olması gerektiğini buradan ifade etmek istiyorum. Sinemaya siyaset girerse özgünlük ve özgürlük ortadan kalkar. Orta Doğu filmlerinin üzerinde filmler üretemeyiz. Yasa bu hâliyle çıkarsa değerlendirmeler sinemayı değil kendine yakın siyasi bireylere yönelir ki bu da sinemamızın önünün daha da açılması hedefini sekteye uğratar ve bu yasa eliyle sinemanın önü tıkanır. Mesleki yeterlilik kurullarının oluşumunun ana ilkesi olmalıdır. Şimdi, hangi filmin çekileceği, çevrileceği konusunda Bakanlık aslında hiç karışmamalıdır veya sembolik bir temsilci bulundurmalıdır ki bu yapıldı daha önceki Kültür Bakanlarından Namık Kemal Zeybek döneminde Bakanlık bu konuda hiçbir yaptırımda bulunmadı ve gerçekten de o zaman çok önemli sanat eserleri de ortaya çıktı.

Ayrıca, önemli bir konu da mevzuatta destekleme kurul üyeleri hangi senaryoyu, hangi filmi neye göre destekliyor belli değil. Bugüne kadarki uygulamalardan kurul üyelerinin aralarında bir ittifak oluşturdıkları, puanlamaları, anlaştıkları filmleri öne çıkardıkları şeklinde. Desteklerden pay aldıkları, dışarıdan manipüle edildikleri gibi çok önemli iddialar var. Doğru olmayabilir yani geçmiş dönem için söylüyorum. Hem kurul üyelerinin zan altında kalmasını engellemek hem de daha adil ve şeffaf bir destekleme sağlanması amacıyla ben bir teklifte bulunmak istiyorum: Gelin, biz bu kurulun puanlama sistemini daha şeffaf hâle getirelim. Her üye hangi senaryoya ne oy vermiş, gerekçesi neymiş açıklasın; bu gerekçeli kararları da kamuoyuyla paylaşalım. Böylece hem üyelerin olası bir usulsüzlüğe karışmalarının önüne geçilir hem de gerekçeli kararları okuyan her senarist ve yapımcı ileride aynı hatalara düşmez ve kendilerini geliştirirler.

Kapalı devre sistemiyle yapılan bu desteklemeler kesinlikle adil değildir. Herkesin aklında soru işareti bırakan kurula olan güveni bitirir. Film yapımcılarının, sektörde yaşanan ve yapımcıların oldukça mağdur olmasına sebep olan konunun giderilmesi için biz teklifin 8'inci maddesine eklenmesini istediğimiz öneriler de var. Mesela, bunları tabii ki sırası gelince önergelerimizle ifade edeceğiz Sayın Başkan ama yani sinema salon işletmecilerinin sinema biletini içeren abonelik, promosyon, kampanya,

toplu satış ve benzeri faaliyetleri gerçekleştirmesinler istiyorlar. Sinema salon işletmecileri, sinema filmi biletiyle birlikte başka bir ürünün satışının aynı anda yapılmasını istiyorlar. Bunlar üzerinde zannediyorum maddelerde duracağız, onları atlıyorum.

Önemli gördüğüm bir diğer husus, film dağıtım tekelleri. Birçok üye arkadaşımızın da farkında olduğu bir konudur. Güney Koreliler tarafından alınan bir grup var –isim vermeyeceğim- 884 salon ve 120 binin üzerinde koltukla sektörde tek el hâline geldiğinden söz ediliyor. Bu sadece ekonomik olarak paramızın yurt dışına gitmesi değil, aynı zamanda, gösterime giren filmlerin seçiminde, toplumun sosyokültürel dokusuna da zarar verebilecek nitelikte. Sermayenin temel derdi kâr elde etmektir, hepimizin bildiği gibi. Bunun için, tek el olmuş bir işletme, gösterime girecek filmlerde seçicilik hakkını kullanmayı bir hak olarak görüyor. Bu durumda, sadece gişe filmlerini gösterme isteği ağır basıyor. Fazla sayıda kopya ve büyük reklam bütçeleri olmayan birçok değerli film, ancak kıyıda köşede kalmış salonlarda kendisine yer buluyor ya da hiç bulamıyor. Kimseden bir ses çıkmayınca göstereceği filmi seçme hakkı giderek tekelin kuralı hâline geliyor.

Türkiye’de henüz sinema sanatının korunması ve seyirciye ulaştırılması konusunda teşvikler ve salonların uyması gereken yasal bir düzenleme olmadığı için, uluslararası ödüller kazanmış ve ülkesinin yüz akı olmuş bir filmin seyirciye ulaşması, sinema salonu tekeli oluşturmuş işletmecinin iki dudağı arasına sıkışıyor. Bu tek el, insanımızı manevî anlamda aşağılayan, tipolojileri ve içerikleri izlemeye de seyirciyi mahkûm ediyor. Bütün sinema salonları bu tekellerin filmleriyle dolu. Prim yapan bu filmler, kabalı ve küfrü komedi olarak sunduğu için çocuklarımızı, gençlerimizi, bu yozlaşmanın ve ahlaksız ticaretin yeni dejenere tipleri olarak evlerimizde, sokaklarımızda, okullarımızda görüyoruz; tabii siyaset de bundan geri kalmıyor, o da ayrı bir şey.

Değerli Komisyon üyeleri, projenin desteklenmesi tabii çok önemli. Fakat ortaya çıkan filmlerin birçoğunun gösterime giremediği ya da tek bir salonda gösterildiğini biliyoruz. Filmler izleyiciyle buluştuktan sonra verilen desteğin ne anlamı var bunu da sormak lazım. Bakanlığa düşen en büyük görevlerden birisi, üretilen filmlerin seyirciyle buluşmasını sağlayacak fizikî imkânların yaratılması Sayın Bakan Yardımcısı. Düşük bütçeli ve devlet destekli üretilen filmler için özel sinema açılabilir veya salonlar desteklenebilir. Bu sayede, hem üreticimizin emeği boşa gitmemiş olacak hem de vatandaşlarımız cüzi fiyatlarla yerli sinema keyfi yaşayabilir. Bir de senaryo ve diyalog yazım desteği kategorisinde her yıl 600’e yakın öykü başvurusu var. Yüzde 10 kuralı gereği 50 öykünün senaryolaştığı ve 60 senaryodan sadece 10 tanesinin film olarak çekildiği iddia ediliyor. Öyledir değil mi Sayın Bakan Yardımcım? Evet. Bu iddia doğruysa eğer, her sene 50 senaryo desteği çöpe gitmektedir. Bu konuda önlem alınması, takibinin yapılması, projenin rafta kalmasının engellenmesi de gerekiyor.

Yine, kanun teklifinde biraz önce de sayın vekil dile getirdi, “Uygun bulunmayan filmler, ticarî dolaşıma ve gösterime sunulamaz.” önermesi bulunuyor. Bu düzenleme, kamuoyunda bir sansür mekanizmasının oluşacağı kanısını uyandırmaktadır. Kurullar, uygun bulunmayan filmleri neye göre belirleyecektir? Bu durumun daha açık kriterlerle belirlenmesi gerekiyor. Aksi takdirde iktidarın zihniyetine uymayan her başarılı yapım günyüzü göremeyecek demektir. Bu durum, sanatın ruhuna da aykırıdır. Efendim, illa yani “Gösterime sunulamaz.” yerine “Uygun bulunmayan filmlerin ticarî dolaşıma ve gösterime sunulması tavsiye edilmiyor.” demek daha doğru burada.

Değerli Komisyon üyeleri, bizlere düşen görev, siyasetimize uygun sanat icra ettirmek değildir, sanatın önünü açmak ve sanatçıyı baş tacı etmektir. Yasa teklifinde, İYİ PARTİ olarak vereceğimiz önergelerin dikkate alınmasını ve milletimiz için hayırlı olacak bir kanun teklifinin ortaya çıkmasını umut ediyor, saygılar sunuyorum hepinize.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bal.

Şimdi, sıradaki Komisyon üyemize söz vermeden bir hususu hatırlatmak istiyorum: Bu mevcut teklifin 3'üncü maddesindeki cümle zaten şu an mevcut kanunun aynı cümlesi, bu teklifte de yer alıyor. Dolayısıyla, yeni bir cümle buraya girmiyor, bu hususu Komisyon üyelerimizin dikkatine sunarım.

ŞENOL BAL (Ankara) – Efendim, onun da doğru olmadığını ifade ediyorum yani doğru değilse değiştirmemiz lazım.

BAŞKAN – Ama şu var: Şimdi, bakın, size ve Komisyon üyelerimize de dağıtıldı, İngilizce bir metin dağıtıldı. İngiltere’de 8 tane filmin yasaklandığı konusunda bir haberin dağıtımını yapıyor. Son yıllarda Türkiye’de, istatistiki olarak baktığımız zaman mevcut kanundan hareket ederek sadece 3 film yasaklanmış durumda. Dolayısıyla, ülkemizde böyle bir sansür vesaire konusu diğer gelişmiş ülkelerdeki uygulamaya benzer bir şekilde bu değerlendirmeler, tasnifler yapılıyor ve sayının da çok az olduğunu zaten bize Bakanlık yetkilileri ifade ettiler.

ŞENOL BAL (Ankara) – Sayın Başkanım, ilave etmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ŞENOL BAL (Ankara) – Tabii ki on altı yıldır yaşanan birçok tecrübe var ortada. O yüzden, belki iyi niyetlerle ifade edilse de artık öyle bir şey uyandı ki herkeste yani böyle bir cümlemin sansüre yol açabileceği şeyi var insanların zihniyetinde.

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – On altı yıl neye göre on altı yıl? İktidar dönemini mi kastediyorsunuz?

ŞENOL BAL (Ankara) – İktidar döneminde, evet, AKP iktidarı döneminde.

BAŞKAN – Teşekkür ettim.

Sayın Topal’a ben söz veriyorum.

Buyurun Sayın Topal.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli üye arkadaşlarım; hepinize saygılarımı sunuyorum.

Açıkçası, şimdi, sanatın ve sanatçının desteklenmesi çağdaş devletlerde zaten devletin görevi. Konuşmalarına başlamadan önce sizin az önce dağıttığınız ve İngiltere’de 8 filmin yasaklandığı refleksi bu bir reaksiyon. Yani hani bakın, işte “Biz sadece 3 filmi yasakladık.” Bu teklifi destekleme reaksiyonu anlamını taşımıyor, bunu da ifade etmek istiyorum. Kaldı ki biz ülkemizde şunları gördük: Bir kere, bir sanatçı ister istemez muhalif olabilir ve bir sanatçı muhalif olduğu müddetçe özgür olabilir. Ama maalesef bizim ülkede sanatçıyı, sanatı bir tek tipleştirme, yandaşılaştırma anlayışını hepimiz çok iyi görebiliyoruz. Elbette destek vermemiz gerekiyor. Zaten iktidarın destek vermesi hem iktidarın lehinedir hem ülkenin lehinedir.

Sayın Başkanım ve Sayın Yayman; şimdi, 8 filmin yasaklandığını bize az önce dağıttırdınız, aslında başka bir konu konuşacaktım ama peki, ben şunu sormak istiyorum: Dünyada gişe rekoru kıran filmler hangi filmler? Neden bizim ülkemizde yok? Şimdi, film demek, sinema demek yaratıcılık demek. Eğer siz sanatçının, sanatın önüne geçerseniz maalesef... Dünyada bana bir tane örnek verebilir misiniz... Keşke bu 8 filmin yerine dünyada işte bakın, 8-9 Türk filminin gişe rekorlarını kırdığını ve bize bunları dağıtsaydınız daha iyi olurdu.

Şimdi, bizim endişemiz şu: Bu düzenlemeyle Hükümetin muhalif olarak gördüğü sanatçıların projelerine oluşturulan bu değerlendirme kurulları onay verebilecek mi? Mesela Müjdat Gezen'e, mesela Metin Akpınar'a onay verebilecek mi? Çok basit, gerçekten az önce Sayın Yayman dedi ki işte, "Sezen Aksu", Evet, hepimiz seviyoruz. Biz Metin Akpınar'ın, Zeki Alasya'nın filmleriyle büyüdük ama bakın, dün, Metin Akpınar hepimizin gözleri önünde alındı.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sanatsal faaliyetinden mi alındı?

SERKAN TOPAL (Hatay) – Bir tek milletvekili arkadaşımız çıkıp da "Alınmaması gerekiyor." dedi mi?

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Demek ki haklı alınmış bir şey demediklerine göre.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Değerli arkadaşlar, aramızda bir futbolcu var. Bir takımda eğer gerçekten bu işi iyi oynayan, objektif bir şekilde teknik direktör futbolcuları belirlerse o takım başarılı olur ama teknik direktörü siyasi bir iktidar, siyasi bir güç ararsa hâl ortada. Zaten şu ana kadar ne futbolda artık başarılı olabiliyoruz, ne sinemada başarılı olabiliyoruz.

Şimdi, çok basit bir soru soracağım Sayın Hocam, laf atan sayın vekil arkadaşımıza soruyorum: Gezi'den sonra Genco Erkal ve Levent Kırca'nın destekleri kesildi mi? Neden? Neden kesildi Sayın Vekil, bir cevap verin.

Şimdi, bir soru daha: Tolga Karaçelik'in "Kelebekler" filmi neden destek almadı? "Kelebekler" filmi neden destek almadı Sayın Hocam? Bana bunu bir açıklayabilir miyiz?

Bakın, Sayın İYİ PARTİ'li arkadaşımızın dediği gibi, gelin birlikte objektif bir kurul oluşturalım ve gelin, gerçekten meslek birliklerinin kendilerinin uygun görebileceği daha objektif bir kurul oluşturalım. Elbette sanatçıyı destekleyelim, sanatı destekleyelim ama bu teklif gerçekten geçerse sadece ve sadece siyasi iktidarın sineması olur ve hatta şöyle bir şey de olabilir: Artık replikleri maalesef siyasi iktidar yazacak. Artık "Reis mi olsun, başkan mı olsun?" kendi aralarında bir tartışmaya girebilirler.

Değerli arkadaşım, laf atıyorsunuz, bunu uzun vadede göreceğiz, hep birlikte bunu yaşayacağız. Az önce Sayın Kaya'nın dediği gibi cumhuriyet her ne kadar bir iktidar özgürlükçü olsa bile onun tekeline verilmemelidir, o karar vermemelidir, kim olursa olsun vermemelidir. Çünkü sanat, sanatçı özgür olduğu müddetçe buradaki bizim çocuklarımız yaratıcı olur, bizim çocuklarımız. O zaman bilimin önu buradan açılır arkadaşlar. Hepimiz çok iyi biliyoruz, neden sinemaya götürüyoruz, tiyatroya götürüyoruz çocuklarımızı?

Değerli arkadaşlar, gelin, hep birlikte gerçekten objektif kurul oluşturulabilecek ve sanatın önünü açabilecek, sanatçının önünü açabilecek ve yeniden dünyada Türk sinemasının önünü açabilecek bir teklif getirelim.

Sayın Yayman, biz hemşehriyiz, birbirimizi de çok seviyoruz. Farklı partilerde olabiliriz, Hatay medeniyetlerin kenti, mozaik kenti. Sizler de çok iyi biliyorsunuz.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Barışın kenti.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Barışın kenti.

Peki, şu soruyu soruyorum: Yarın Barış Atay –aramızda yok şu anda- gerçekten bir proje sunsa desteklenecek mi? Vallahi de billahi de desteklenmeyecek.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – "Vallahi" doğru değil.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Desteklenmeyecek Sayın Yayman, vallahi desteklenmeyecek.

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Doğru değil Serkan Bey.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Adamın daha tiyatrosu gösterilmiyor.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Evet. Diktatör... Kaç ilde yasaklandı Sayın Yayman? Evet, bakın, bu eleştiri size kişisel bir eleştiri değil Sayın Yayman. Kişisel bir eleştiri değil.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Başkanım, müsaade ederseniz bu soruya cevap verebilirim.

BAŞKAN – Sayın Yayman, bir dakika...

Lütfen sataşmaya mahal vermeyecek şekilde konuşmanızı yaparsanız.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Ama sataşma değil Sayın Başkanım, ben sataşmıyorum.

BAŞKAN – Kişiselleştirmeyin lütfen.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Gerçekten, sanatçılar milletini, vatanını seven insanlar ve gerçekten sanatçılar özgür olmalı, bırakın yolunu açalım. Gelin hep birlikte Türkiye’de bir devrim yapalım. Bu devrimi bu teklife değil, dediğiniz gibi toplumsal mutabakatla, dediğiniz gibi... Bakın, burada meslek birlik temsilcileri var, onların da görüşünü alın, onların da görüşünü alan bir teklif getirelim, bir kanun yapalım.

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Alındı da hazırlandı.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Alınmamış arkadaşlar, alınmamış.

BAŞKAN – Bitirdiniz mi Sayın Topal?

SERKAN TOPAL (Hatay) – Ben, bu süre bitmeden önce bütün üye arkadaşlarımızın bu süreç içerisinde ellerini vicdanlarına koyarak sanatı, sanatçıyı, milleti ve toplumu yeniden çağdaş ülkeler seviyesine getirebilecek bir kararın altına imza atacakları temennisiyle hepinize saygılarımı sunuyorum.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Yayman, bir müsaade ederseniz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, tabii, teklifin geneli üzerinde görüşlerinizi alıyoruz fakat bazı hususların da...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Ben geneli üzerinde konuştum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bir şey demiyorum, ben de onu söyledim zaten. Şimdi, konuşmanızda tabii ki bazı eleştirilerde bulunuyorsunuz ancak ben dedim ki bakın, şu güne kadar 3 film yasaklanmış. Bunların yasaklanmasının da gerekçesi şiddet içermesi veya pornografi içermesi. Dolayısıyla, bu, dünyada yapılan bir uygulama. Ben İngiltere’den size örnek verdim. Dolayısıyla, Türkiye’de sanatçı özgür ve sanat özgür olduğu için... Ben konuşmamın başında da rakamları verdim. Bakın, bir kez daha hatırlatmakta fayda görüyorum. 2002 yılında vizyona giren yerli film sayısı 9 iken bizim 2004’te çıkarmış olduğumuz yasadan sonra devlet tarafından verilen destek neticesinde 2018 yılına geldiğimizde bu sayı 180’e çıkmıştır. Burada özgürlük olmasa, sanatçı özgür olmasa, sanat özgür olmasa acaba bu sayı nasıl bu rakama çıkacak, bunu sormamız lazım. 2002 yılında 2 milyon olan yerli film izleyici sayısı 2018 yılında 44,5 milyona çıkmış siz hesaplayın kaç kat arttığını. Bu özgürlük olmadan bunların olabileceğini söyleyebilir misiniz Sayın Topal? Yerli film izlenme oranında ise ülkemiz yüzde 63’le Avrupa’da 1’inci oluyor. Dolayısıyla, bugün 156 ülkeye dizi film ihraç ediyoruz ve 350 milyon dolarlık bir ihracat karşılığı elde ediyoruz. Allah aşkına, bunlar eğer sanat özgür olmasa, sanatçı faaliyetini yerine getiremese bu on altı yıl içerisinde bu mesafeyi kat edebilir miydik? Bunu da kendinize sormanızı rica ediyorum.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – O konu doğru değil, Latin Amerika’da...

BAŞKAN – Peki, söz sırası sizde sayın...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkan, bana az önce bir soru sordunuz.

BAŞKAN – Ben genele...

SERKAN TOPAL (Hatay) – “Sayın Topal” dediniz, “Sayın Topal” diyerek...

BAŞKAN – Peki, kısacık cevap verin.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkanım, siz 180 film den ve özgürlüklerden bahsettiniz. Peki, şu soruyu sormak isterim: Bu 180 filmin hangisi gişe rekorları kırdı dünyada? Tek bir soru. Çok basit. Bakın, 180 film önemli değil, bakın, nicelik önemli değil arkadaşlar, nitelikten bahsediyorum ben, içerikten bahsediyorum ben. İçerik, nitelik önemli arkadaşlar.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Yayman, size de kısaca söz vereyim, sonra Sayın Tiryaki’ye geçiyorum.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Sayın Başkanım, çok ağır bir sataşma var, benim buna muhakkak bir cevap vermem lazım.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Sayın Başkanım, Allah aşkına, ya, hakikat ortada. Siz biraz önce, yani bak, sanat siyasetin üstündedir diyoruz. Arkadaşlar, illa sanatı belli bir yere çekmek istiyorlar. Ya, arkadaşlar, bak, siz her ne kadar eyvallah, sanat muhaliftir, biz buna saygı duyuyoruz. Bakın, sizin illa bir kategorileştirme çabanıza zinhar karşı çıkıyoruz. Siz istiyorsunuz ki sanatçılar belli bir zümrenin inisiyatifinde olsun. Evet, Tayyip Erdoğan ne yapıyor? Ben Fazıl Say’ın konserine gideceğim diyor, sizin ezberiniz bozuluyor. Bakın, Sayın Başkan ifade etti, Türkiye’de 3 tane film yasaklanmış ya, 2014’ten bu yana 3 tane film yasaklanmış. Bunu söylüyoruz, siz diyorsunuz ki: “Yasaklanmış.” Ne yasaklanmış? Belgelerle konuşun arkadaşlar.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Daha yeni vizyona giren 13 film...

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – 13, dünyada da arkadaşlar, bakın...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Ne anlatıyoruz bu kadar?

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Bakın, pornografi varsa, cinsellik varsa, eğer terör varsa ayrıca hangi kurumlar destekliyor? Arkadaşlar, belgeyi dağıttık, lütfen, rica ediyoruz. Bakın, sakın bir insanım aslında ama ben inanmıyorum yani buradaki konuşmalara.

BAŞKAN – Siz yine sakinliğinizi koruyun Sayın Yayman, lütfen.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Benim son cümlem Sayın Başkanım, arz ediyorum...

BAŞKAN – Bir dakikada Sayın Yayman, lütfen, müsaade edin.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Ama ben size sataşmadım ki.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Aslında sataşma yok Serkan Bey, sataşma yok, siz benim dostumsunuz. Voltaire’in dediği gibi söz söyleme hakkınızı...

SERKAN TOPAL (Hatay) – O kadar reaksiyon göstermenize gerek yok. Size sataşmadım. Sevgi başka, eleştiri başka. Hataylısınız aynı zamanda.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ben de sizi seviyorum, eyvallah, meseleyi kişiselleştirmeyelim.

BAŞKAN – Sayın Yayman, bitirdiniz mi? Lütfen...

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Son cümlem Sayın Başkanım.

Hani deniyor ya: “Kim destek vermiş?” Bakın, söylüyorum: Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği (SESAM), Anadolu Sinema ve Televizyon Eseri Sahipleri Meslek Birliği (ASİTEM), Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği (BSB), Film Yapımcıları Meslek Birliği, Sinema ve Televizyon Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Sinema Eseri Yapımcıları Meslek Birliği, Televizyon ve Sinema Filmi Yapımcıları Meslek Birliği.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Tamamına mı destek vermişler Sayın Yayman?

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Sayın Başkanım, şunu arz ediyorum: Gerçekten biz ortak akla inanıyoruz.

Saygılarımla arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tiryaki, buyurun, söz sırası sizde...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Ayrıca, Cumhurbaşkanı Fazıl Say’ın konserine gittiği zaman bizim ezberimiz bozulmuyor Sayın Yayman, bilakis, Cumhurbaşkanı bütün sanatçıların etkinliklerine katılmalıdır zaten. Niye ezberimiz bozulsun ki?

BAŞKAN – Sayın Tiryaki, buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Yani kendimce bir konuşma formatı hazırlamıştım, yani çok uzman olduğum bir alan değil, çok iddialı olduğum bir alan değil, dolayısıyla, en başta gerçekten sektör temsilcilerini dinlemiş olsaydık, onların önerilerini almış olsaydık hepimiz açısından daha yararlı olurdu. Milletvekili olduk diye her konuda uzman değiliz, her konuda birlikişi değiliz. Ben bu konuda gerçekten bilgi sahibi olmak istiyorum.

Fakat şu sansür meselesinin altını çizmek gerekir. Şimdi, iki tip sansür var: Biri, dışarıdan yasaklarsınız; bir diğer sansür de otosansür. Şimdi, meşhur bir söz var yani denir ki: “Eğer ekranda, sahnede bir tüfek varsa eninde sonunda o filmde o tüfek kullanılacaktır.” Şimdi, yasanın 3’üncü maddesinde açık bir sansür hükmü var yani yasaklama yetkisi veriyor. Şimdi, bu yasaklama yetkisi karşısında siz bir sinema yapımcısı olsanız nasıl davranırsınız? Milyon dolar harcayacaksınız, bir film yapacaksınız, bitireceksiniz, ondan sonra birileri bunu yasaklayacak. Yani buna karşı alabileceğiniz tek bir tane önlem var, kendinizi sınırlamak. Bu sansüre karşı kendinizi sınırlamak otosansürdür. Dolayısıyla bu madde metnine sadece şu açıdan bakamayız: “Bugüne kadar 3 tane film yasaklandı, dolayısıyla bu ülkede özgürlükler var; serbestçe, özgürce her tür sinema filmi çevrilebiliyor ve bunlar sinema salonunda gösterilebiliyor.” demek doğru değil. Bence en büyük tehlike bu maddenin varlığı. Yapımcıları otosansüre yöneltiyor.

Konuyla ilgili önerilerimi sunmak isterim, geneli üzerine görüşlerimi de. Şimdi, bu sinema sektörünün kamu eliyle desteklenmesinin film üretimi, izleyici sayısının önemli ölçüde artmasına neden olduğu açık yani bunu hepimiz gözlemliyoruz, bu da önemli bir şey. Yerli film izlenme oranının yüzde 56’yla Avrupa’da ilk sırada olduğunu da biliyoruz. Bunu da destekliyoruz, bunda herhangi bir sorun yok. Ayrıca, bu destekle yerli filmlerin uluslararası alanda başarılar gösterdiğini de biliyoruz. Bunların hepsi olumlu şeyler, bu açıdan bir itirazımız yok. Bu yasa değişikliğinin bir kısmıyla eser sayısı ve niteliğinde de artış olacağını düşünüyoruz. Bu açıdan bir kısmıyla ilgili olumlu görüş sahibiyiz, bunu da söylemekte yarar var. Ayrıca, bu film yapımlarının çekildikleri ülkelere döviz girdisi, bilgi aktarımı, ülke tanıtımı, ana ve yan sektörlerde istihdam gibi önemli katkılar sunacağı da açık. Bunda da herhangi bir sorun yok.

Ancak benim itiraz ettiğim bir temel konu var. Teklifle kamusal yayıncılıktan hızla vazgeçildiğini düşünüyorum. Neredeyse eğlence kutusuna dönüştürülen televizyonlara nitelikli programlar, rayting kaygısına kurban edilmiş kültür, sanat, edebiyat programları yerine bitmez tükenmez bir şekilde sayıları hızla artan dizilere de finansal destek vermeyi öneriyorsunuz. Açıkça buna karşıyız. Dizi filmlere destek verilmesini doğru bulmuyoruz. Dizilerdeki bu niceliksel artış, içerdği konular yüzünden niteliksel bir sıçramaya yol açmadı, bunu hepimiz biliyoruz. Günlük yaşamın gerçeğiyle örtüşmeyen, Brezilya ve Arjantin dizilerinde olduğu gibi kısa yoldan sınıf atlama amacı güden, toplumsal dayanışmayı sağlamak yerine yer yer içerdği nefret suçu bağlamındaki içerikler yüzünden şiddeti kutsayan yapımlar gerçekten dikkat çekmektedir. Son dönemlerde hepimiz bir yerlerde okumuşsunuzdur, meşhur anekdot: İzlediğiniz filmlerde sigara içiliyor, buzlanıyor; alkol içiliyor, buzlanıyor ama bir kişi alıp 80 kişiyi patır patır öldürüyor, her taraf kan gölüne çevriliyor, bunu izleyebiliyorsunuz. Yani bizim son dönemdeki dizi filmlerimizin özellikle topluma kazandırdığı şeyler bunlar.

Dizi filmlerin bize telkin ettiği dünyanın tekinsiz bir dünya olduğunu düşünüyorum. Film karakterleri -biraz önce de söyledim- kısa yoldan zengin olmak için her yolu mübah gören bir mantık dizgesiyle hareket ediyorlar. Toplumun bütün ötekileştirilen kırılgan kesimlerini ise bu yerli dizilerin önemli bir bölümü yok sayıyorlar. Oldukça sentetik ve yapay sayılabilecek ortamlar izleyicinin algısını verili gerçeklikten uzaklaştırıyor. İstanbul’da yaşayan herkesin Boğaz kenarında villalarda yaşadığını ve hepsinin müstemilatında onlara hizmet eden onlarca kişinin olduğunu sanıyor. Dizileri izleyenler İstanbul’u böyle bir kent olarak hayal ediyorlar. Bu niteliğiyle toplumsal uyum ve dayanışma duygusunun artırılması yerine seyircileri pasif özne konumuna indirgeyen popüler kültür ürünü olan bu dizelere destek amacıyla yapılmış olan birkaç ek madde var, tanımlara dizi filmler eklenmiş, madde metinlerinde de dizi filmlere destek öneriliyor. Bunların madde metninden çıkarılmasını öneriyoruz. Hem teklif sahiplerinin hem Bakanlığın bunu bir kez daha gözden geçirmesinde yarar var. Onları heyecanlandıran herhâlde bu Ertuğrul dizisi. Başka bir şey aklıma gelmiyor yani dizi sektörünün desteklenmesinin sanki görünen gerekçesi bu.

AHMET SAMİ CEYLAN (Çorum) – Güzel dizi ama değil mi?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ben izlemiyorum diyeceğim, inanmayacaksınız. O yüzden hiç gerek yok. Yani size göre güzel dizi olması sorunu çözmiyor. Bir sürü güzel dizi var. Ben “Dizi kötüdür.” diyorum.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – İzlemediğiniz diziye yorum mu yapıyorsunuz?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ben bir yorum yaptım mı hanımefendi? Ben bir diziyle ilgili yorum yaptım mı?

BAŞKAN – Karşılıklı olmasın.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Dedim ki: Herhâlde sizi heyecanlandırıyor Ertuğrul dizisi.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – “Ona teşvik veriliyor.” diyorsunuz da onun için söylüyorum ben de.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Yani herhâlde o heyecanlandırıyor çünkü ben bilmiyorum yani bir sürü milletvekilleriniz, yöneticileriniz, bakanlarınız çıkıp “Ertuğrul, Ertuğrul dizisi...” diyor.

BAŞKAN – Sayın Tiryaki lütfen...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Herhâlde odur heyecanlandırıyor diyorum, aklıma başka bir şey gelmiyor.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ama itham eder gibi konuşuyorsunuz, “Ertuğrul dizisinin desteklenmesi için yapılıyor.” diyorsunuz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Dizi film Ertuğrul’dan ibaret değil. Umarım iyi bir dizidir, umarım bu sizi heyecanlandırıyordur ama bilin ki bütün diziler onun gibi değil, bunun gibi değil, onu bilin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen karşılıklı konuşmayalım. Sayın vekillerimiz, lütfen...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Şu reklam mevzuyla ilgili olarak -ben kişisel olarak söylüyorum yani bunu bir parti görüşü olarak söylemiyorum- gerçekten, bu, sinema salonunda yirmi dakikalık, yirmi beş dakikalık reklam sıkıcı bir iş. Hakikaten, sinemayı izleme isteğinizi kıran bir iş, dolayısıyla bu konuda bir düzenleme yapılması anlaşılır. Fakat sorun şu: Sektörden temsilcilerin ve dışarıdan buna ilişkin değerlendirme yapanların şöyle bir kaygı taşıdığı anlaşılıyor, bunu da ciddiye almak gerekir: “Bilet fiyatlarında ciddi bir artışa yol açabilir.” diyor. Çünkü sektör temsilcilerinin “Gelirlerimizin neredeyse yüzde 70-74’ünü buradan elde ediyoruz.” gibi değerlendirmeleri var, bu yabana atılacak bir eleştiri değil. Bakanlığın veya teklif sahiplerinin bu konuda akıllarında olan bir çözüm varsa ve bizimle paylaşırlarsa seviniriz.

Şu yasa meselesiyle ilgili olarak, hani “Biz sektör temsilcileriyle görüştük.” diyorsunuz ya, benim önümde “Yönetmenlerden Bakanlığa yeni yasa eleştirisi” diye bir haber var ve ülkemizin önemli isimlerinin, Nuri Bilge Ceylan, Reis Çelik, Erden Kıral, Onur Saylak, Yeşim Ustaoglu, Çağan Irmak, Yılmaz Erdoğan gibi yönetmenlerin “Hazır değiştiriyorken 7’nci maddenin (1)’inci fıkrasındaki sansüre yol açan hükmü değiştirin.” diye bir talepleri var, biz de bunu destekliyoruz. Eğer iyi bir şey yapmak istiyorsak bu ülke için, sansürü çağrıştıracak her türlü düzenlemeden uzaklaşmalı ve bunu madde metninden çıkarmalıyız diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tiryaki.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Son olarak şunu söyleyeyim: Sayın Başkan, yanlış anlamayın ama keşke her söz alandan sonra teklif sahipleri ve Başkan olarak cevap hakkınızı kullanmasanız.

BAŞKAN – Hayır, yani Başkan olarak ben bazı açıklamalar yapmak durumundayım.

Sayın Erdem, söz sırası sizde.

Buyurun.

Teşekkür ediyorum.

ORHAN ERDEM (Konya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Başta teklif sahiplerine, Bakanlığımızın katkıları için Bakanlık mensuplarına ve bu kanunu hazırlamakta katkı veren STK meslek mensuplarına da teşekkür ediyorum. Tüm Komisyon üyelerine saygılar sunuyorum.

Ben kanun geldiğinde okudum ve 2004’teki tutanaklara da baktım. Neden ihtiyaç duyulmuş ve bugün niye ihtiyaç duyuluyor, genelinde kısaca bu konuda bir görüş beyan etmek istiyorum.

2004’te bu yasa oy birliğiyle çıkmış. Hatta Mecliste görüşmelerde hiçbir maddesinde konuşmaya bile gerek duyulmamış ama Komisyonunda bugünkü gibi etraflıca tartışılmış, genelde de olumlu katkılar verilmiş. O günkü metinde 1914’ten 2004’e kadarki doksan yıllık veriler elde alınmış ve 2004’te artık 10-12 civarında film çevrilen yılda ve birçok ilde sinema salonunun olmadığı bir dönem içerisinde bu kanunu AK PARTİ hükümetleri döneminde o zamanki Bakanlığımız getirmiş ve çıkarmışız. Ne olmuş

bu yasayla birlikte? Sayın Başkanımız ifade etti, kanun teklifi sahipleri etti, o günlerde sadece 1.100 perde ve 200 bin izleyici varmış bu alanda ve yaklaşık on dört yılda 44,5 milyon seyirciye çıkmış, binlerce de gösterim salonuna ulaşmış. Doğru bir kanun, yerinde bir iş yapılmış.

Bugün tekrar bu kanunu niye revize etme, yenileme gereği duyduk? Artık bu yaptığımız hamleden sonra dünyayla entegre olacak bir film platosu olan ülkemizin bu konuda daha fazla tanıtılması, daha çok yabancı filmin de ülkemizde çekilmesi, yerli filmlerin daha çok desteklenmesi adına yenileme yapıyoruz ve teklif sahipleri bahsetti, bütün meslek mensupları da katkılarını vermiş. Şunu da söylemekte fayda var: Sadece 2 maddede önerileri olduğunu hem Komisyon üyelerine hem Komisyona belirtmiş. Yani yüzde 95’inde mutabık olunan bir kanun teklifinden bahsediyoruz. İnşallah bugün 156 ülkede -Başkanımızın dediği gibi- dizileri izlenen ve Bakanlık yetkililerinden aldığım bilgilerde, yanlış hatırlamıyorsam, dünyadaki izlenen dizilerin yüzde 25’inin Türk dizileri olduğu bir noktaya geldiğimiz bu süreçte bir hamle daha yapmak adına hep birlikte bir teklifi görüşüyoruz.

Ben bu teklifin sinema sektörünü çok daha ileriye taşıyacağına kalben inanıyorum. İtirazlar var, maddelerinde görüşeceğiz ama bir kısıtlayıcı kanun teklifi değil. Bugün 10 meslek mensubunun kurullarda bulunduğu yapıdan 4 kurulda 12 meslek mensubunun olduğu bir hâle geliyor ve diğer konularda da çok daha özgürlükçü bir hâle geliyor. Ben teklifin hayırlı olmasını diliyorum. Gerçekten, bir üye olarak incelediğimde gelineen noktadan daha ileriye taşıyacağını sizlere arz etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Erdem.

Sayın Koncuk, buyurun.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Başkanım, değerli üyeler; saygıyla selamlıyorum.

Burada aslında mutabakatla çıkarılması gereken bir kanun teklifi var önümüzde ama anladığımız kadarıyla yine tartışmalar yaşanıyor. Hâlbuki işin taraflarının görüşü tamamen yansımış olsa herhâlde bu tartışmayı yapmayız diye düşünüyorum.

Tabii, burada, kanunlarda subjektif maddeler olmamalı. Bir kere, temel hareket noktamız objektif olması şeklinde olmalı. Burada bazı maddeleri incelediğimizde -maddelere girmiyoruz ama bu sözümü desteklemek amacıyla söylüyorum- mesela 5’inci madde, mesela 9’uncu madde “Bakanlık yapabilir, yapar.” filan gibi ifadeler içeren maddeler.

Şimdi, böyle bir kanun görüşülürken böylesine subjektif ifadelerin bu kanun içerisinde yer alması elbette on altı yıldır yaşadıklarımızı değerlendirdiğimizde, düşündüğümüzde şahsen beni huylandırır çünkü kamuda bu işlerin nasıl yürüdüğünü, nasıl yönetildiğini yıllardır biliyorum, merak edenlere de örnekleriyle tek tek anlatırım, kanunlara rağmen hangi suistimallerin yaşandığını, çıkartılan yönetmeliklerin hangi yandaşı koruma amacıyla kullanıldığını tek tek örneklerle anlatabilirim. Ona gerek görmüyorum burada. Bunu tartışmak bile artık abesle iştigaldir, bunlar artık ayyuka çıkmış şeyler Türkiye’de maalesef, üzülererek söylüyorum, bundan da bir mutluluk duymuyorum. İnsanlar hangi sektörde olursa olsun, bakın, şunu görmek zorundayız Değerli Başkanım: Her insan, iktidara yakın olmadan hiçbir şey yapılamayacağına bu ülkede inanıyor, beyinlerde bu var. Ben sanatçılarda da bunu görüyorum. Televizyonda, aslında belki de gönlünden başka şeyler geçen sanatçıların bile dillerinden başka ifadeler döküldüğünü görüyorum. Çünkü kendilerine bir yer bulabilmek için başka bir çıkış noktası sanatçılar da bulamaz hâle geldi. Mesela elimde benim TESİYAP’ın, Televizyon ve Sinema Filmleri Yapımcıları Meslek Birliğinin değerlendirmesi var, onlar da mutlaka bu kanunun subjektif tarafını görmüştür ama onları yazmamışlar. Belki onlar da endişe duydular.

Maddelerini tek tek görüşeceğiz ama burada her hâkimiyet benim elimde olsun, sonunda kararı ben vereyim mantığıyla yapılmış bir kanunun bu ruhu kabul edilemez, asla doğru değil. Bu kanunda bu var, bu ruh var. 5 ve 9’uncu maddede benim görebildiğim, diğer maddelerde de vardır. Hüseyin Yayman kardeşim bunu iyi niyetle yapmış olabilir ama buradaki subjektif durumu herhâlde Hüseyin Bey de kabul edecektir. Yetki sınırsız olmaz, o yetkinin nasıl kullanılacağını tanımının yapılması lazım, burada bu yok. “Bakanlık verir.” Kime verir kardeşim? Neye göre verir? “Kaşını beğenmedi, gözünü beğenmedi, bıyığını beğenmedi, vermez.” sonucunu buradan çıkarabiliriz.

Dolayısıyla Türkiye’de sanatın... Benim de hoşuma gitmeyen sanat ürünleri olmayabilir ama benim hoşuma gitmeyen bir şeyin yasaklanması da doğru değildir. İlla benim hoşuma gitmesi, benim fikriyatıma, dünya görüşüme uygun olması gerekmez çünkü herkesin benim gibi düşünmek gibi bir mecburiyeti yok. Ben Hüseyin Yayman’dan şahsen bu subjektif maddeleri daha objektif kriterlere dayandırmasını beklerdim. Bu yön eksik.

Diğer yönleriyle ilgili, tabii burada sektörün görüşlerini mutlaka almışsınızdır, onu ben saygıyla karşıyorum. Birazdan sektör temsilcilerimizi de dinleyeceğiz ama burada gelin, bu subjektif yönlerini törpüleyelim. Kanun yapılırken sadece belli bir siyasi iktidarın inhisarının ebediyen süreceği mantığı üzerine bina edilemez. Yarın siz gidersiniz, başkası gelir, başkası istismar eder. Yani bu istismar alanlarını, bu delikleri tıkamamız gerekir. Maddeler üzerinde de görüşlerimizi mutlaka ifade edeceğiz, teklifler vereceğiz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Koncuk.

Bir husus var aslında, bu destekleme kriterleriyle ilgili belli ki bir kafa karışıklığı var. Onu ilgili madde geldiği zaman sayın yetkililere söz vereceğim, o zaman alacağız.

Şimdi son olarak Komisyon üyelerimizden Sayın Cemal Taşar’a söz veriyorum. Ardından diğer vekillerimize geçiyoruz.

CEMAL TAŞAR (Bitlis) – Sayın Başkan, değerli üyeler, sayın STK temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bugün görüşmekte olduğumuz Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi Ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun’la ilgili değerli Komisyon üyesi arkadaşlarımız fikirlerini beyan ettiler; olumlu, olumsuz. Ama ben bunun maddelerine girmeden kanunun geneli üzerinde bir fikir beyanında bulunmak istiyorum.

Malumunuz, 2018 yılı Avrupa’da Avrupa Kültür Miras Yılı yani kültürlerini korumayla ilgili bir yıl ilan ettiler. Burada da bu kültür içerisinde soyut, somut, görsel ve benzeri anlamdaki kültürlerini kendilerinden sonraki nesle aktarma konusunda ciddi bir çalışma yapıldı.

Ben şuna bütün kalbimle inanıyorum: Sinemanın da kültürün gelecek nesillere aktarılmasında çok önemli bir rolü var. Onun içindir ki biraz önce değerli sözcümüzün söylediği gibi, 2004’te kanun çıkarılmış ama kanunlar da canlılar gibidir, ihtiyaçlar ön plana çıktıkça, yeni varsayımlar, yeni şeyler ortaya çıktıkça bunların da değişmesi gerekiyor. Bununla ilgili de gerek teklifi veren sayın milletvekilimiz, yine yürütmedeki arkadaşlarımız ve STK’lerimiz hakikaten ciddi bir çalışma yapmışlar ama tabii ki hiçbir şeyin mükemmeliyeti yoktur. Mükemmeliyet kavramı da izafidir, kişilere göre değişir. Bu açıdan, sinemaya baktığımızda bizim kültürümüzü, yaşayışımızı, folklorumuzu, hayat tarzımızı, müziğimizi, inancımızı, tarihimizi, geçmişimizi, sevgimizi, hıncımızı hatta hayallerimizi

bu yolla, hem şimdiki zaman içindeki yaşayan nesle hem de gelecekteki çocuklarımıza aktarma yolu olduğunu düşünüyorum ve sinemanın çok değerli bir kültür mirası olarak, kültürlerimizi aktarma şeyi olduğunu düşünüyorum. Bundan dolayı da biz bu konuya değer veriyoruz.

Sanatçılarımızın bu etkinliklerini yaparken -benim şahsi anlayışım, öyle inanıyorum ki dostlarımız da öyledir- öncelikle yapılacak olan sanatın kültür mirasına aktarılma yoluyla ilgili, millî ve yerli olması ama bunun yanında özgürlükçü ve evrensel yönünün de ön plana çıkarılması, toplumun tüm renkleriyle temsil edilmesi önemlidir, özgürlükçü olmasıdır. Yani bir taraftan biz kendi değerlerimizi temsil eden sanatları ifşa edeceğiz, onlarla ilgileneceğiz ama diğer taraftan da hem özgürlükçü hem de toplumun bütün renklerini icra edecek, onların da isteklerini yerine getirecek değerlerin ortaya konulması gerekir.

Sinema sektörü aynı zamanda çok önemli bir ekonomik sektör hâline dönüşmüş. Bu da hem Türkiye’de hem dünyada ekonomik sektörün yanında da kendi kültürlerini yayma açısından da önemlidir. Bu açıdan bizim değerli sanatkârlarımıza, yapımcılarımıza, sinema taraftarlarına da önemli bir görev düştüğünü düşünüyorum.

Maddelerine gelince, ayrı ayrı maddeleri üzerinde fikirlerimizi beyan edeceğiz.

Ben bu kanunun sinema dünyasına ve sanatçılarımıza hayırlar getireceğine inanıyorum.

Bu kanunun hazırlanmasında emeği geçen bütün taraflara teşekkür ediyorum, saygılarımı arz ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Taşar.

Şimdi Komisyon üyesi olmayan vekillerimizden iki söz talebi var.

Sayın Kadıgil, buyurun.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Öncelikle herkese merhabalar, teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için.

Benim işim bu. Ben sinema eserleri uzmanıyım, tezimi sinema eserleri üzerine yazdım. On yıldır da sinema örgütlerinin avukatı olarak bu toplantılara gelip arkada oturup hatalar yapıldığında “Allah’ım ne konuşuyorlar!” diye kızıp, hatalar yapılmayıp güzel şeyler olduğunda bunu dinleyen ve bakanlık temsilcileriyle sadece kavga etmiş olmak için değil, hakikaten derdimizi anlatabilmek amacıyla defalarca dil döktüğümüz ancak ne yazık ki sıklıkla duvara çarptığımız günlerin ardından burada milletvekili sıfatıyla oturdum ve söz hakkı aldım. Bunun için sanıyorum teşekkür etmem gerekiyor öncelikle.

Şimdi, Sayın Başkan, maddeleri tek tek incelemeye biz elbette gireceğiz ama Sayın Yaman’ın verdiği kanun teklifinde tam olarak şöyle bir durum var: Bazı maddelere “evet” ama yetmez. Yani öyle bir tablo çiziliyor...

BAŞKAN – “Yayman” Sayın Vekilim.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Bu güzel bir şey...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Bölmeyelim lütfen, istirham edeceğim.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Estağfurullah...

BAŞKAN – Sayın Yayman, lütfen.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Yani şöyle bir sıkıntımız var bizim sektörde, son üç haftadır da belli bir çerçevede tartışılıyor bu sıkıntı. Bu sıkıntıda Türk yapımcıları haklıdır. Bu konuda düzenleme yapılması da yerindedir ve gereklidir. İlk önce bu çerçeveyi çizerek başlamak gerekiyor sanıyorum. Yani “Evet ama yetmez.” dememin de sebebi bu, “Yetmez ama evet.” demekten nefret ediyorum çünkü travma olarak kaldı 2010’dan beri.

Şimdi sinema sanatımızın önünü açmak, ortak emeklerle bir sonuç elde etmek şeklinde ibareler kullanıldı ve “Herkes destekleniyor.” dendi. “Herkes destekleniyor.” dendiğinde verdiğimiz kanun değişikliği 13 maddeden ibaretti, 3’ü geçici madde olmak, uygulama maddesi olmak üzere. 10 tane madde var, bu 10 maddenin tamamını saydığımız tüm kurumların desteklediği gibi bir anlam ifade etti yaptığımız konuşma. Bu da sanıyorum değerli Komisyon üyelerimizi yanıltıcı bir mahiyet sergileyebilir çünkü bütün meslek birlikleri verilen 10 maddenin 10’una da destek olmuş değil. Meslek birliklerinin, yapımcılarımızın ve sinema emekçilerinin üstünde mutabık kaldığı husus gittikçe tekelleşen, tekelleştikçe gücünü artıran ve gücünü artırdıkça Türk sinemasına zarar veren bir hâle gelen tekel kurumundaki bir kuruma karşı önlem alınması, bu kurumun tek başına kişisel inisiyatifiyle yaptığı promosyonlarda yapımcılarımıza da söz hakkı tanınması, artı olarak yapılan “Satılan biletler kime, nereye, kaç paraya satılıyor, bu konuda hiçbir fikri olmuyor, yapımcılarımız bunu denetleyemiyor, ciddi gelir kayıpları oluşuyor. 40 liraya bilet satılıyor, 2014’ten beri bunun sadece 5 lirasını yapımcı alabiliyor.” gibi vahim sıkıntılara merhem olabilecek geçici, merhem olabilecek mahiyette bir iki tane maddesi var bu teklifin. Bu teklifin bu kısmı için ben teşekkür etmek istiyorum alanda çalışan bir avukat olarak.

Ancak devamına geldiğimizde çok da ciddi sıkıntılarımız ne yazık ki var. Destekleme Kurulunun... Mesela 3 tane burada çok temel eksiklerimiz var. Bunu ben maddelere geldiğimizde uzun uzun ve teknik detaylarıyla ayrıca anlatmak istiyorum ama bir Destekleme Kurulu... Yani biz bunu, basın da sağ olsun “Cengiz Semercioğlu, o, bu, şu... Sürekli, mısır parasından sen mi aldın, ondan ben mi aldım?” şeklinde tartışıyoruz bu konuyu ama çok çok vahim bir değişiklik teklifi var burada, Destekleme Kurulunun mahiyeti değiştiriliyor, altüst ediliyor. Şu anda Destekleme Kurulu dediğimiz şey şu şekilde çalışır: Atıyorum, bizim devletimizin...

Öyle bakmanıza gerek yok, inanın doğru şeyler söylüyorum, gerçekten samimiyetle söylüyorum.

HACI AHMET ÖZDEMİR (Konya) – Ben beğenerek dinliyorum.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Yok, kadın arkadaşşıma söyledim, sağ olun.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Bir problem mi...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Yok, estağfurullah. Belki anlaşılamamışımıdır diye...

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Sözle bir sataşma yokken benim burada herhangi bir bakışımın dahi bir söz hâline getirilmesini çok yadırgadığımı ifade etmek istiyorum.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Hiç yadırgamayın lütfen.

Ben devam edeyim.

BAŞKAN – Sayın Kadıgil, lütfen üslubumuzu şey yapmayalım.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Hayır, belki ifadelerim yanlış anlaşılıyordur çünkü teknik şekilde açıklamaya çalışıyorum.

Şöyle devam edeyim: Destekleme Kurulunun objektif işleyişi şu anda yerle bir ediliyor. Şu anda Destekleme Kurulumuz bizim şu şekilde çalışıyor: Kültür Bakanlığının elinde bir bütçe var ki bu bütçeyi sinema sektörü oluşturuyor. Hani devletimiz vergi topluyor, bu vergilerden lütfedip sinema sektörüne dağıtmıyor. Sinema sektörü zaten kendi geliştiriyor bunları. Şu anda Destekleme Kurulumuz şunu yapıyor: 10 tane meslek birliğinin kendi seçtiği temsilcileri var. Bu 10 meslek birliğinin temsilcileri artı Bakanlığımızın temsilcileri var ama karar yetkisi Destekleme Kurulumuzda. Bu yapılan değişikliklerle az önce çok talihsiz bir ifade söylendi, “4 kurulda 12 kurul temsilcisi olacak.” dendi ama kurulun yapısı 7 kişiye indiriliyor ve bu 7 kişinin 4’ü Bakanlık temsilcili hâline geliyor. Bu ne demek? Hangi filmlerin ne şekilde ne kadar destekleneceğine artık sinema meslek birlikleri, örgütleri, bu alanda emek veren kişiler değil, siyasi irade... Bu bugün siz olursunuz, yarın biz oluruz, hiç fark etmez, siyasi irade karar verecek demek ki bu bizi az önce yasayı sunarken gerekçesinde de bahsettiğiniz sinema sektörümüzün önünü açmak ve ileri götürmek amacından fersah fersah geriye düşürecek bir uygulamadır.

Tüm milletvekillerine, en şiddetli şekilde bu maddedeki değişiklik teklifine direnç gösterilmesi gerektiğini söylüyorum. Bunu sadece ben söylemiyorum, teklif sahibinin belirttiği, az önce ismini tek tek saydığı kurumlar var. Bu kurumların önünüze koyduğu değişiklik teklifini eminim okuma fırsatınız olmuştur. Ne diyorlar? Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Anadolu Sinema ve Televizyon Eseri Sahipleri Meslek Birliği, BSB Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği -az önce sayın vekil meslektaşımın saydığı kurumlarla aynı dikkat ederseniz- diyorlar ki: “Destekleme kurulu bu şekilde yapılmamalıdır. Çoğunluk yine de meslek birliklerinde bırakılmalıdır.” İlk ve en büyük eksiklik budur.

İkincisi sansür meselesi. Sayın Başkan az önce bir örnek verdiniz, dediniz ki koskoca İngiltere’de toplam 8 tane film yasaklanmış, biz de hepi topu 3 tane, çok mu? Şimdi, bu şekilde örnekler verildiğinde bazı yanıltmalar ve yanıltıcı ifadeler hâline bürünebiliyor bunlar çünkü İngiltere’deki BBFC dediğimiz kurum devletle hiçbir alakası olmayan, tamamen sektör temsilcilerinden oluşan, sivil toplum niteliğinde ve yıllardır bu çerçevede destek veren bir kuruldur. Evet, dediğiniz doğrudur, şimdiye kadar 3 film, ağır şiddet içerdiği gerekçesiyle sertifika verilmesi reddedilmiştir ancak sertifika verilmesinin reddedilmiş olması yine lokal bir otoritenin bu filmin gösterilmesine izin vermesinin önünü de kesmez. Bizdeki durum ne? “Aynen koruyoruz.” diyorsunuz, temel sıkıntı da aynen korunması zaten. Geçtiğimiz maddede şöyle açık açık bir madde yazıyor, diyor ki: “Eğer ki biz bu değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulmadığımız filmleri ticari dolaşıma ve gösterime sunmayız.” Bunu teklif sahibi demiyor, o konuda haklı, hakkını yemeyelim. Bu zaten yasada var olan bir madde ancak bu yasanın maddesinin bu şekilde var olması dahi hepimiz için bir utanç vesilesi. Hâl böyleyken sinemamızı daha ileri taşımak amacı doğrultusunda düzenlediğimizi iddia ettiğimiz bir teklifte bunu bu şekilde korumak yakışmıyor. Yani bulamıyorum kibar bir tabir, yakışmıyor. Yaptığımız işin mahiyetiyle uyuşmuyor, yaptığımız tasarının içeriğiyle uyuşmuyor. Eğer ki gerçekten sinemayı ileri taşımak gibi bir amacımız ve önceliğimiz varsa bu “darbe artışı” diye tabir edeceğim madde ve benzerlerinin de muhakkak bu tekliflerden çıkarılması gerekiyor. Bunu da yine sadece ben söylemiyorum. Az önce yine sayın vekilin saydığı tüm meslek birlikleri, artı, Film Yönetmenleri Derneğinin de önerisi bu yöndedir.

Şimdi, üçüncü bir konu var. Bu bahsettiğimiz Destekleme Kurulunun yapısı şu anda makul, kötüye gidiyor, geriye gidiyor. Diğer bir sıkıntımız, değerlendirme ve sınıflandırma noktasında başlıyor. Bu kanunun tek amacı bu destekleri dağıtmak değil; bu kanunun amaçlarından biri, sinema filmlerinin değerlendirilmesini ve incelemesini de sağlamak. Şu anda bunun nasıl yapıldığına dair bir fikrimiz yok. Yani bu benim bilgi eksikliğim değil. Sektör temsilcilerinde de şöyle bir durum var, Sinema Genel Müdürüm burada. Bu konuda, hani, az çok işin içinde olanlar bilecektir. İngiltere örneğini verdiniz ya, İngiltere’de bir filmin mesela +16 alması için dahi çok ciddi bir “guideline” vardır, tek tek tiklenir, bunlar mevzuata bağlıdır. Bizde böyle bir durum yok. Yani sinema filmi sahipleri Değerlendirme

Kuruluna giderken şunu hesaplıyor ya; kusura bakmayın, sırları ifşa ediyorum biraz: “Salı günü kurula gidersek +18 çıkabilir. Biz cuma günü girelim kurula, belki o zaman +16 çıkar.” şeklinde hesaplamalarla değerlendirmeye gitmek durumunda kalıyorlar ve bizim önümüzde ve sinemamızın önünde gerçekten ciddi bir engel olarak duruyor. Evet, bu kurullara davet ediliyor, bazen psikolog arkadaşlar davet ediliyor, uzmanlardan görüş alınabiliyor vesaire ama yine de Türk sinema filmlerinin değerlendirilmesi ve sınıflandırılmasını yapan tek kurum siyasi irade.

Ve yine aynı şeyi söylüyorum: Bugün siz gidersiniz, yarın biz geliriz. Ben bu lafları kendi siyasi irademe de söylemezsem... Neyse, hadi, sonra kabalaştın diye kızıyorlar.

Toparlıyorum Sayın Başkan, sabrınız için de teşekkür ediyorum.

İngiltere örneği vermek, bu açıdan birazcık tuhaf kaçıyor yani bizim ülkemizle çok çok örtüşen bir örnek değil. Ve madem böyle bir şey söylediniz, “Sadece üç film yasaklandı.” dediniz -Değerli Bakanlık temsilcilerimiz burada- ben şöyle de bir soru sormak isterim...

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Bağırmağa ne gerek var ki?

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Susar mısınız.

“Böyle olmaz, değiştir, getir.” denilen film sayısı kaçtır?

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Mikrofon açık, bağırmanıza gerek yok, hepimiz duyuyoruz.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Ah, tamam, şöyle dursam nasıl?

MARKAR ESEYAN (İstanbul) – Çok kibirli konuşuyorsunuz ve çok kaba konuşuyorsunuz. Uyarmak istiyorum, çok kibirli ve kaba bir dil.

NAZIM MAVİŞ (Sinop) – Hanımefendi, sınırlarınızı aşmayın. “Susar mısınız.” deme hakkınız yok burada. Sizin karşınızda mahkeme salonundaki...

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Lütfen. Bakın, ben burada üyeyim, siz misafirsiniz.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – İnanılmaz derecede kibar konuşuyorum bence, çok hakkımı yiyorsunuz.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Tamamen doğru şeyler söylediğim için bence kavga çıkartıp konuyu kapatmak istiyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Öçal...

NAZIM MAVİŞ (Sinop) – “Susar mısınız.” deme hakkınız yok. Özür dilemeniz lazım.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Özür diliyorum size “Susar mısınız.” dediğim için. Uygun mudur efendim?

BAŞKAN – Tamam, Sayın Kadıgil, lütfen, sakın bir şekilde...

NAZIM MAVİŞ (Sinop) – Mahkeme salonunda değiliz, burası Komisyon salonu.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Vekilim, bakın, o burada misafir değil, buranın sahibidir.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Serkan Ağabey, ben kendimi savunabilirim, teşekkür ediyorum.

SERKAN TOPAL (Hatay) – “Ben üyeyim, siz konuşamazsınız.” Evet, kullandığı bazı cümleler yanlış olabilir.

BAŞKAN – Sayın Topal, lütfen... Arkadaşlar...

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – “Susar mısınız.” diyemez.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sayın Başkan, müdahale eder misiniz. Sayın Topal...

BAŞKAN – Bakın, arkadaşlar, bir dakika...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sataşmadan sorumlu musunuz siz burada?

BAŞKAN – Sayın Topal, lütfen ortamı germeyelim.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Ama önemli olan...

BAŞKAN – Sayın Öçal, lütfen...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Kadıgil.

Değerli arkadaşlar, lütfen karışmayalım. Siz de biraz sakın lütfen, bağırmadan konuşursak...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Uzatmayalım isterseniz.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Tamam Sayın Topal.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Zaten onu söyledikten sonra sataşmaya gerek yok.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Hiç gerek yok bence de. Hep böyle oluyor komisyonlarda. Sanıyorum teknik ve suya sabuna...

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – “Susar mısınız.” diyemezsiniz, emir kipiyle...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Daha ne yapayım? Evinize çiçek yollayayım Habibe Hanım.

Devam ediyorum ben.

BAŞKAN – Lütfen devam edin, lütfen sözünüzü toparlayın.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Tamam, devam ediyorum.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Bağırmanın diyorum.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Üçüncü ve son husus var. Şu soruyu sormak istiyorum: “Sadece üç film yasaklandı.” dedi Sayın Başkan yaptığı işleme de. Siz verdiğiniz bu desteklerde kaç filme “Değiştir de getir, bu böyle olmaz.” dediniz? Bunun istatistiğini de biz alabilirsek sanıyorum daha sağlıklı bir tartışma ortamı bulabiliriz diye düşünüyorum.

Ayrıca sanat siyasetin üstündedir diyoruz, evet. Yani buraya kadar yaptığım şeyler, inanın, bir kavga dövüş çıkarma niyetim yok, hakikaten teknik açıklamalardır ve olandır, olan budur, Türkiye’de yaşanan budur.

Siyasi kısmına gelecek olursak, hiçbir şekilde karışmamalı diyoruz ya siyaset sanata, sürekli karışıyoruz arkadaşlar, biz sürekli sanatın işine karışıyoruz, hepimiz hep birlikte sürekli sanatçıların işine karışıyoruz ve bu şekilde aslında bir ilerleme yaşamamız da mümkün değil. Yani burada konuştuğumuz şey sadece bir sinema endüstrisi değil.

Bakın, ne diyor biliyor musunuz Cannes Film Festival’i’nin direktörü? “Amerika yalnızca film ihraç etmekle ilgilenmez, bilakis yaşam tarzını ihraç etmekle ilgilenir.” Yani şu anda Bakanlık içerisinde bu konuyu bilen ve alanında uzman bürokratlarımız olduğunu ve bu konuya bu nedenle dikkat ettiklerinin de ben farkındayım yani işini bilen insanlar da o bakanlık koltuklarında hâlâ oturuyor Allah’a şükür. Ancak şöyle bir durum var: Sadece sinema alanında değil arkadaşlar, sanatın tüm alanlarında daimi

olarak bir baskıyla karşı karşıya sanatçılarımız, hem sanatçılarımız hem sanatımız baskı altında. Eğer bu yapmak istediğiniz amaca, Sayın Bakan Yardımcım, gerçekten ulaşmak istiyorsanız yani gerçekten Türk sinemasının dünyada etki yaratacak... Çünkü şu an şöyle bir durum var: Evet, filmlerimiz çok izleniyor ama Türkiye’de çok izleniyor. Dizilerimiz kadar çok fazla ihraç edemiyoruz çünkü Türk kültürüne uygun, Türk komedisine uygun gişe filmleri -tabiri caizse- iş yapıyor. Bunu bir adım öteye taşımak için, gururla verdiğimiz aile örneği gibi, hepimizin gururu, bu şekilde örnekleri çoğaltmak istiyorsanız sanatçıların önünü biraz daha açmamız, bu kurumları özgürleştirmemiz, özerkleştirmemiz ve bunların üstünden elimizi çekmemiz gerekiyor.

Son olarak da bahsettiğim gibi, maddelerde aslında tek tek girmekte sanıyorum daha büyük fayda olacak. Şöyle bir husus da -devlet temsilcileri burada olduğu için özellikle altını çizmek istiyorum- biz bu noktaya nasıl geldik? Mars nasıl bu kadar tekelleşti? Bu iş nasıl bu kadar zıvanadan çıktı? Rekabet Kurumu ne yazık ki kendi raportörlerinin raporuna karşın bu birleşmeye izin verdi ve daha sonra bu iş çığırından çıktı. Bu konunun da tutanaklara girmesi açısından tekrar tekrar altını çizmekte fayda görüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kadıgil.

Şimdi söz sırası Sayın Kaboğlu’nda.

Buyurun Sayın Kaboğlu.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın üyeler, ben sadece genel çerçeveye ilgileneceğim. Özgürlükler hukuku uzmanlığım sıfatıyla konuya bakmak istiyorum. Bu öneriye emek verenleri kutluyorum, teşekkür ediyorum ve ayrıca meslek birliklerinin de burada bulunmasını bir kazanç olarak kabul ediyorum.

Tabii, konunun hukuki boyutuna baktığımız zaman anayasal temelden hareket etmekte yarar var diye düşünüyorum. Çünkü Anayasa’mızın, bilindiği gibi, 27’nci maddesi “Bilim ve sanat hürriyeti” kenar başlıklı ve 64’üncü maddesi de sanat özgürlüğünün gelişmesine devletin katkısını düzenliyor. Bütün bu yapılan tartışmalar, Anayasa madde 13, hak ve özgürlüklerin güvenceleri ve sınırlama ilkelerini koyuyor. Fakat tabii, bunu tartışırken hep Birleşik Krallığa yollama yapıldı. Belki onun yerine Avrupa Konseyine ve organlarına yollama yapmakta yarar var çünkü Türkiye, bilindiği gibi, Avrupa Konseyinin kurucu devletleri arasında yer alıyor ve sözleşme bizim açımızdan bağlayıcı, mahkeme kararları da öyle.

Şimdi, bu bakımdan, sinema özgürlüğünün tıpkı sanat özgürlüğü gibi ifade özgürlüğü çerçevesinde yer aldığı kuşku bulunmamaktadır. Hatta Avrupa Mahkemesi, kararlarında 10’uncu maddeyi kullanıyor, ifade özgürlüğü maddesini ve sanatsal ifade özgürlüğü deyimini geliştirmiş bulunuyor. Bu bakımdan -bizde de bir rastlantı değil- madde 25’ten itibaren; 25, 26, 27, 28, hep bu düşünce ve ifade özgürlüğü çerçevesinde düzenlenmiş bulunuyor. Şimdi, bu ölçütler şu bakımdan önemli: Bizim Türkiye, maalesef, Avrupa Mahkemesinin en çok ihlal kararı verdiği devletlerin başında geliyor ve bu konuda da özellikle ifade özgürlüğü ihlalleri en başta yer alıyor. Şimdi, bu açıdan, zannediyorum anayasal çerçeveyi koymak önem taşıyor.

Evet, Anayasa’mızda kusurlar var ama yine de kayda değer hükümler var. Belirttiğim gibi, madde 27, sanat ve bilim özgürlüğü... Bu, tabii ki bir başka anayasada, mesela Portekiz’de “sanatsal yaratma özgürlüğü” biçiminde düzenleniyor. Öyle olması temenni edilirdi ama şu andaki durum öyle olmadığına

göre, mevcut olan pozitif hukuk çerçevesinde değerlendirecek olursak yani burada yapılan düzenleme Anayasa'nın, devletin sanata katkısı, sanatçıları koruması, acaba 64'üncü ve 27'nci maddeleri amacını gerçekleştirilmeye ne kadar elverişlidir, bu açıdan bakmakta yarar var diye düşünüyorum.

Şimdi, bu çerçeveden baktığımız zaman, konuyu hukukileştirecek olursak, biraz daha somutlaştıracak olursak hem filmin hazırlık aşamasında, ön aşamada, hem yapım aşamasında, ön izin ve yapım sırasında hem de gösterim sırasında bu sanat özgürlüğüne ilişkin hükümlerin asgari ölçütlerinin madde 13 açısından yani hak ve özgürlüklerin sınırlanması ve güvenceleri açısından öne alınması gerekiyor, dikkate alınması gerekiyor, sanatsal ifade özgürlüğünden söz edebilmek için

Şimdi, burada çok önemli bir ikilem karşısında bulunuyoruz sayın konuşmacılar, sayın sunucu; başta Yayman ve meslektaşımız Sayın Dursun'un sunuşundan da gördüğümüz üzere. Bu alan, tam da sanayi ve sanat kavşağında yer alan bir sektör. Hatta "Sinema bir sanat mıdır, yoksa bir sanayi midir?" tartışması çok yapıldı ancak sinemanın ticari boyutlarının yanında bizi burada ilgilendiren yönü sanat yönü. İşte bu çerçeve de siyasal liberalizm ile iktisadi liberalizmin tam da kavşak noktasında yer alıyor.

Sayın Başkan hatırlayacaksınız, yirmi yıl kadar önce Türkiye'de bir büyük deprem yaşadık ve o dönem de aynı zamanda Türkiye'nin Kopenhag Kriterleri'ni yoğunca tartıştığı bir dönemde ve şunları tartışmıştık: "Bir kişi, bir film gösteriminde hoşla gitmeyen herhangi bir şey olursa sinema salonu kapatılabilir fakat sinema binası yanlış inşa edildiği için çökse ve orada birçok seyirci can verse onun müteahhidi, mimari, mühendisi yargı önüne çıkmayabilir." biçiminde iktisadi liberalizm ve siyasal liberalizmin Türkiye'de ne denli birbirine karşıt bir biçimde konumlandığını, sakat bir işleyişe sahip olduğunu tartışmıştık. Ve tabii ki siyasal liberalizmin olmadığı yerde iktisadi liberalizm, iktisadi liberalizmin olmadığı yerde siyasal liberalizmin olması da zor diyerek bunları tartışıyorduk. İşte zannediyorum, tam da bugün konuştuğumuz konu bu siyasal liberalizm ve iktisadi liberalizm kavşağında yer alıyor. Biraz önce çünkü Sayın Markar Eseyan Bey uyardı, bu sinema salonlarında satılan bu yiyecekler ve mısırın bilete dâhil edilmesine kadar... Şimdi, tabii o konuya girmeyeceğim ama öyle anlaşıyor ki ticaret iyice bulaşmış bu konuya. Yani "Sanat mı, sanayi mi; ticaret mi, yoksa sanatsal bir seyir mi?" ayrımında çok sorunlar var, tıpkı "terör" ve "pornografi" deyimlerinde olduğu gibi.

Şimdi, bu açıdan baktığımız zaman, burada, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında da hukukun belirttiği ölçütler belli: Şiddete çağrı yapmayacaksınız, ırkçılık yapmayacaksınız, belirli kişileri ve kurumları aşağılamayacaksınız, küfretmeyeceksiniz yani genel anlamda ifade özgürlüğünün sınırları. Ama siz bunun yerine "terör" dersiniz, o zaman Ceza Kanunu'nda bile tanıımı olmayan "iltisak" gibi kavramların herkese göre değişen öznel anlamlarıyla, sinema filmlerinin yapımına da "hayır" diyebilirsiniz, gösterimine de "hayır" diyebilirsiniz. Bu bakımdan, bu metinde, öneride yer alan kavramların hukukileştirilmesinde yarar var. Mesela, "genel ahlak" kavramı yerine biz "kamu düzeni" kullanırız. Çünkü, genel ahlak bana göre ve sayın vekillere göre farklı şey ifade eder ama kamu düzeni dediğimiz zaman maddidir, sınırlıdır, ögeseldir diye bir hukuki sonuca ulaşabiliriz.

Şimdi, bu açıdan, çok kaygan bir alandayız. Mesela, biraz önce söylediğim, işaret ettiğim 64'üncü maddenin önünde tam da 63'üncü madde var. Madde 63: Tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunması. Bir film çevrilebilir, denebilir ki: "Biz bu topraklarda medeniyetin başlangıcını 1071 olarak, 1453 olarak almayalım. Anadolu medeniyetlerinin boyutları çok daha derindir, çok daha kapsamlıdır, dünya çapındadır, tarihsel derinliği de var." diye bunu pekâlâ bir sanatsal filme konu edebiliriz ama bu, bir başka siyasal görüşü rahatsız edebilir. "Hayır, ne demek Anadolu'nun tarihini 1071'den önce nasıl başlatırsınız?" diye veya "İstanbul'un tarihini 1453'ten önce nasıl başlatırsınız?" diye rahatsız olabilir ve tabii ki her zaman değerli meslektaşım Ahmet Bey gibiler olmayacak, partiler ötesi ve bugünkü

güncel durum ötesi konuşmak durumundayız. İşte, o durumda, tıpkı diğer sektörlerde olduğu gibi, burada 9 meslek kuruluşunun getirdiği bu destek, destekleme kurulları ve komisyonunun yapılanma tarzı karşımıza çıkıyor yani özerk olması, uzman ve özerklik statüsünden yararlanması. Burada, bu statüden yararlanması... Pekâlâ, Anayasa madde 63 çerçevesinde tarihsel, kültürel ve doğal mirasa saygı adına bir film yapılyordur ama öte yandan bir siyasal şahsiyet bundan rahatsızlık duyabilir. Bu durumda, işte bu kurulun özerk biçimde işlemesi gerekiyor.

Bu bakımdan, son olarak Anayasa madde 13'e de değinerek sözlerimi bitireceğim. Madde 13, bilindiği gibi, hak ve özgürlüklerin güvencelerini koyuyor ve sınırlarını koyuyor. Sınırlar anlamında, kanunla sınırlanır Anayasa'ya saygı çerçevesinde ve Anayasa'da yer alan nedenle ama güvenceleri laik cumhuriyet, demokratik toplum, hakkın özü, ölçülülük ilkesi. Şimdi, sadece “demokratik toplum” a değineyim çoğulculuk adına: Ben, Anadolu'nun tarihini iki bin yıl öncesinden başlatırım, Markar Bey on bin yıl öncesinden başlatır pekâlâ, bu, madde 63'ün koruma alanında yer alıyor toplumsal çoğulculuk, kültürel çoğulculuk anlamında tarihin, uygarlığın yorumu anlamında ama eğer siz bunu siyasal bakış açısına indirerseniz o zaman, hayır, madde 13 çok daha dar biçimde yorumlanır, oysa, madde 13'te ölçülülük ilkesi var, hakkın özüne dokunma ilkesi var, o zaman sanat özgürlüğünün özüne, pekâlâ eğer 63'üncü madde çerçevesinde yapacağımız bir filme dokunulursa sanat özgürlüğünün de özüne dokunulmuş olur.

Bu itibarla, benim dileğim, belirttiğim gibi -maddelere girmeyeceğim zaten amacımız o değil- genel çerçeveye yetinecek olursak buna bir de hukuki bakış açısını getirelim ve bu hukuki bakış açısında Anayasa'mızı dikkate alalım, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını, belirlediği ölçütleri dikkate alalım ve biz bunların daha ötesine gitmeyi amaçlayalım, daha ötesine gidebilmek için de elden geldiğince sinema faaliyetinin bir özgürlük alanında yer alan bir etkinlik olduğunu, sanatsal yaratma özgürlüğü olduğunu ve bunun da sınırlarının gerek ulusal gerekse uluslararası mahkemeler tarafından, hukuk tarafından belirlendiğini, şiddete çağrı, ırkçılık gibi ana ilkeler olduğunu, kamu düzeni gibi hukuken somutlaştırılabilir ilkeler olduğunu dikkate alalım ve mademki bu kadar uzun zamandan sonra bu yasayı ilk kez ele alıyoruz o zaman bu yasa “Gerçekten sanat özgürlüğüne sinema filmleri yoluyla katkı sağladık.” diyebileceğimiz bir yasa olsun.

Burada farklı düşünceler serdedilebilir kuşkusuz ama birbirimizi kırmamıza gerek yok çünkü biz, birbirimizi burada anlayabildiğimiz ölçüde sanatın toplumsal barışa olan katkısının, hak ve özgürlüklerin iletiletilmesine olan katkısının nedeninin büyük ve derin olduğunun farkına varırız diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Kaboğlu.

Son olarak, vekillerimizden Sayın Ayşe Keşir'e söz vereceğim ama bir hatırlatmada bulunmak istiyorum. Meslek birlikleri temsilcilerinden söz almak isteyenler sağ tarafa, stenograflarımızın yanına oturlarsa onlara da söz vereceğim.

Şimdi, Sayın Keşir'e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Keşir.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de radyo televizyon sektöründe uzun yıllar çalışmış bir milletvekiliyim. Ayrıca, gençlik yıllarımda mütevazı ama benim için de kıymetli bir radyo tiyatrosu senaryosu ödülüm var, onun için sektöre biraz aşına hissediyorum kendimi uzun yıllar bu alanda çalışan biri olarak.

Öncelikle, bu kanun teklifinin temel ruhunda sinema sektörünün endüstriyelleşmesi var. Dünyada “sinema sektörü” diye örnek olarak konuştuğumuz pek çok ülkede sinemanın endüstriyelleşmesi var ve bunun uluslararası rekabete de açık olması açısından önemli bir konu ve bu kanun teklifinin temel ruhunda bu var. Türk sinemasının dünya sinemasına açılması ve sadece filmin gişe gelirleri değil diğer yan alanlarla da ilgili -promosyon gelirleri, dizi filmin bir marka olması ve markadan kaynaklanan gelirler noktasında da- ön açıcı bir yasal düzenleme, teklif önünüzde. Tabii, bu teklife son hâlini Komisyon verecek, sonuçta altında imzası bulunan 16 milletvekilinden biriyim ben, son hâlini bu Komisyon verecek ve burada bu tartışmaların olmasının bu teklife de ciddi katkılar sağlayacağını düşünüyorum.

Şunu ifade etmem lazım: Yasa koyucu irade Parlamentodadır. Parlamento, çalışmalarında muhakkak ki ileri demokrasilerde katılımcı demokrasi perspektifini izler. 2002 yılından beri görev yapmış tüm Kültür Bakanlarımız sektör temsilcileriyle zaman zaman bir araya geldiler ve tüm bu görüşmelerin bir katkısı var bu yasa teklifi metninin genelinde. Onun için, bu yasa teklifinin katılımcı perspektifi maksimum koruyan bir teklif olduğuna inanıyorum.

Diğer yandan şunu ifade etmem lazım: 2002 yılında sadece 9 Türk filmi -bu bilgiyi az önce Yılmaz Hocam verdi, teşekkür ediyorum kendisine- gişe yaparken karşılığında 267 yabancı film gişe yapıyordu. Bugün ise bu rakam 148 ve yabancı sinema filmi oranı aşağı yukarı aynı. Bütün bu veriler elimizdeyken... Diğer yandan Sayın Yayman bir rakam vermişti sinema teşvikleriyle ilgili, 2002-2018 yılları arasında 37 kat artarak 217,7 milyonluk bir teşvikten bahsetti. Bütün bu rakamlar ortadayken son on beş yılda sinema sektörünün gelişimiyle ilgili ağır eleştiriler yapmanın siyaseten de meslek ahlakı açısından da eksik olduğunu ve haksız olduğunu düşünüyorum o ağır eleştirilerin. 9 Türk filmi nerede, 148 Türk filmi nerede? Onun için, biraz hakkaniyetli olmak gerektiği kanaatindeyim.

Şunu da ifade etmem lazım, bir örnek vereyim, örnekler daha akılda kalıcı oluyor: King Kong filmi, çocukluğumuzda hepimizin çok iyi bildiği bir Hollywood filmi, bir korku filmi olarak kalır aklımızda ama aslında King Kong bir Empire State tanıtım filmidir yani “sinemanın endüstrileşmesi” derken aslında bir parça da bunu kastediyorum. Sayın Bakan Yardımcımızın da ifade ettiği gibi, Türkiye, bu anlamda bir doğal plato ve sinema sektörü aracılığıyla dünyaya tanıtılacak pek çok mekân var.

Şunu da söylemem lazım, diziler konusuna da geleceğim, uzun yıllar dizilerle ilgili yazılar da yazan biri olarak söylüyorum, televizyonla ilgili yazı yazan biri olarak da söylüyorum: Çatışma rating getirir, şu an gelen kabul görmüş -bir sektör eleştirisi yapmak adına söylüyorum bunu- genel kabul getiriyor ne yazık ki. Bu çatışma bazen şiddet oluyor, bazen kadına yönelik ya da çocuğa yönelik şiddet oluyor, tecavüz oluyor, silahlı çatışma oluyor, çatışma rating getirir. Hâlbuki dünya örneklerine baktığımızda görüyorsunuz ki -isim vermeyeyim burada ama- hâlâ çocuklarımızın da benim de dünya örneklerinden izlediğim yabancı diziler var –tırnak içinde söyleyeceğim- aile dizileri, hiçbir çatışması olmayan ama bir sonraki bölümü size merakla, ilgiyle izleten yapımlar var. Çatışma olmadan da izleme ve rating gelebiliyor, hatta bir örnek vereyim, bir dönem bir yazım için çalışma yaptığımda görmüştüm bunu: Aynı anda 7 televizyon dizisi, eş zamanlı yayımlanan, aynı takvimde yayımlanan 7 televizyon dizisi -isimlerini yine vermeyeyim- şunu pompalıyordu seyirciye: Nikâhlı kocasından ya da arkadaşından, fark etmez, orada değilim “Çocuğunu babasız büyütmek şehirli, becerikli, kentli kadının erdemidir.” mesajını sürekli veriyordu. Farklı sebepler olabilir, hikâyesinde değilim konunun ama 7 ayrı dizide bu mesajın eş zamanlı verilmesinin çok da tesadüf olmadığını düşünüyorum. Rating kaygısıyla olabiliyor bu, başka kaygılarla olabiliyor ama artık “Çatışma rating getirir.”den Türk televizyonculuğunun, dizi sektörünün kurtulması gerektiği kanaatindeyim.

Diğer yandan, son cümle olarak şunu da söyleyeyim: Tabii, burası kanun çalışmaları yapılan mutfak aslında ve burada her türlü tartışmayı çok rahat bir şekilde yapmamız lazım, Komisyon ve Parlamentonun temel unsuru bu ama şunu da söylemem lazım: Biz, hep “Sanat halk için midir, sanat sanat için midir?” tartışmalarını yaptık, bu şekilde tartışmalar yaptık ama bugün bu masada yapılan bazı tartışmalarda “Acaba sanat siyaset için mi, bu kaygı mı var?”ı da ne yazık ki edindiğimi ifade etmek istiyorum.

Şunu da söylemem lazım: Kanunlar önünde herkes eşittir, kartvizitler kanunlar nezdinde ayrımcılık sebebi değildir yani kişinin kartvizitinde -ben de gazeteciyim, meslek mensubuyum- “gazeteci” yazıyorsa, kartvizitinde “sanatçı” yazıyorsa kanunlar önünde eşitlik ilkesi burada bozulamaz. Çok açık ve net bir şekilde bunun ifade edilmesi gerektiği kanaatindeyim. Darbe çığırtkanlığının kamu düzenini bozmadığını hiç kimse söyleyemez. Bu masada oturan hiç kimsenin darbe çığırtkanlığı yapmanın kamu düzenini bozucu bir unsur olmadığını söyleyeceği kanaatinde değilim.

Daha çok söyleyecek konum var ama geneli üzerinde bu kadarını söylemek istedim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım, değerli üyeler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Keşir.

Buyurun Kamil Bey.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Tabii atmosferi de biraz sanatsal zemine çekmek adına kısa bir şeyde bulunacağım.

Sanatın içeriğiyle ilgili izahınızı yaparken “Orada değilim.” derken tabii, sanatın, sinemanın özünde tiyatro var ve tiyatronun da tarihsel geçmişine baktığımızda, üçleme üzerine kurulur, zaman, mekân ve olay örgüsü olmazsa olmazdır, diğerleri hep eklektik, süsleme unsurlardır. Sayın Keşir Vekilim, asıl o içeriğe odaklanmak da gerek vardır, içerikteki mesaj çok önemlidir yani Batılıların “plot” dedikleri olay örgüsü çok önemlidir. Asıl verilenler orada verilir, biraz önce söylediğiniz hukuki midir değil midir mesajı da öyle verilmiştir.

Bir düzeltme değil sadece bir rahatlatma.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aydın.

Sayın Savcı, buyurun.

TESİYAP TEMSİLCİSİ TİMUR SAVCI – Merhaba.

Öncelikle herkese saygılarımı sunuyorum.

Ben, TESİYAP’ı temsilen buradayım yani Televizyon ve Sinema Yapımcıları Meslek Birliği temsilcisi olarak buradayım.

Öncelikle, açıkça TESİYAP olarak bu yasa önerisinin bütününe destek verdiğimizizi belirtmek isterim. Bunun dışında, bu yasa teklifi hazırlanırken her aşamasında bizimle irtibat kuruldu, gerçekten de iletişime geçildi.

TESİYAP neyi temsil ediyor, bundan bahsetmekte fayda var. TESİYAP, bugün, popüler sinemanın ve televizyon dizilerinin ve ihraç edilen televizyon dizilerinin yüzde yüzünü yapan yapımcıları temsil eden meslek birliğidir. “Popüler sinema” deyince küçümsememek lazım çünkü bazen sadece eğlence işler yapıyormuş gibi görünüyor ama sağladığımız destekler aslında bağımsız sinemaya da direkt olarak bir kaynak sağlayacak şekilde bir organizasyona ve harekete sebep olmaktadır.

Benim konuşmam bu kadar kısa olacaktır.

Bu yasa teklifine emek verenlere teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Savcı.

Şimdi, BİROY temsilcisi Sayın Emre Yetim, buyurun.

BİROY TEMSİLCİSİ EMRE YETİM – Merhabalar.

Ben Emre Yetim, Sinema Oyuncuları Meslek Birliği Yönetim Kurulu üyesiyim. Bu sözü alırken, aynı zamanda, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Anadolu Sinema ve Televizyon Eseri Sahipleri Meslek Birliği, BSB Sinema Eserleri Meslek Birliği -yani belgeselciler- Film Yapımcıları Meslek Birliği (FİYAP), Senaryo, Diyalog Yazarları Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği (SENARİSTBİR), Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği SİNEBİR, Sinema eseri yapımcıları meslek birliği SE-YAP, sinema ve televizyon eseri sahipleri meslek birliği SETEM adına da söz almış bulunuyorum. Bize söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum.

Değerli Komisyon Başkanı, değerli üyeler, sayın milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcım, Sayın Genel Müdürüm; öncelikle hepimize şükranlarımı, teşekkürlerimi sunuyorum bu yasa çalışması nedeniyle çünkü 5224 sayılı bu Yasa, aslında yayımlandığı tarihten itibaren, ilk yayımlandığı andan itibaren Türkiye’deki sinemanın gelişmesini, bir ivme kazanmasını, özellikle de sinema yapmayı arzulayan ama yeterli kaynaklara sahip olmayan insanların bu kaynaklara ulaşması bağlamında çok önemli bir boşluğu doldurmuştur. Bu anlamda, kamunun burada kendini bu yasayla konumlandığı yer sinema dünyası, sinema sektörü açısından çok önemlidir. Bugün geldiğimiz tarihte, bunun güncellenmesi, yenilenmesi, bu yenilenen düzende dijital yaşamın hızla yayıldığı ve sinema salonlarının mevcut sorunlarla baş ettiği, hepimizin bildiği malum sorunlar içinde hem yapımcıların ve dolayısıyla sektördeki set işçisine kadar, oyuncusuna kadar herkesin sorunlarla karşı karşıya kaldığı bir durumla karşı karşıyayız. Bu anlamda, biz, bu yasanın üzerine çalışırken birlikte çalıştık Sayın Genel Müdürümle -ve geçmiş sayın bakanlarımı da anmak istiyorum, onlara da teşekkür ediyorum- buradaki yasanın ruhunu daha ileri, günümüzü kapsayan ve geleceği de kapsayacak olan, en azından önümüzdeki otuz yılı, belki kırk yılı, kendi kültür, sanat üretimimizi kapsayabilecek ve geliştirebilecek bir argümanla donatmak üzerine aslında ortaklaşmıştık. Bu noktada, yasada gördüğümüz hem destek türleri hem desteğe ulaşım hem de diğer yenilikler bakımından, bu teklif edilen yasanın -sayın vekilimin anlattığı teklifler bakımından- çok ileride olduğunu düşünüyoruz fakat birtakım önerilerimiz var. Aslında bu önerilerin bir kısmını biz bu çalıştaylar zamanında da yaptık, hem ilgili bakana hem genel müdürümüze hem de tüm uzmanlara yaptık. Bu önerilerden biri, bizim daha önceki yasada da mevcut olan ve üzerine bugün de çokça tartışılan bu 3’üncü madde. Teklifin 3’üncü maddesinde yer alan 7’nci maddedeki ilk paragrafının ikinci bendindeki “Değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmlerin, ticari dolaşıma ve gösterime sunulmaz.” ifadesinin çıkartılması yönündeydi çünkü gerekçesi şu: O bir kurul ve bu kurul bir yargısal kurul değil; bu kurul, teşekkülü bir yönetmelikle hazırlanan ve o yönetmelikten dolayı bir araya gelen ve sinema eserlerini değerlendiren -yani bunların yaş, şiddet, cinsellik içerip içermediği gibi- aslı olarak görevi bu olan yani sınıflandırmak olan ama aynı zamanda da o eseri değerlendirme yönüne giden yani eseri izleyerek yorumlayan bir kurulun bir ticari faaliyeti ya da bir eseri yasaklamasını biz açıkçası çok doğru bulmuyoruz. Bunu yapabilecek bir kurulun en azından gerekçeli bir karar yazması gerektiğini düşünüyoruz. Bu kurul kararlarında gerekçeler oluyor ama bunlar bir yargı kararı gerekçesi gibi kararlar değil, hangi maddeye, nasıl, nerede itiraz edildiğine dair çok detaylı kararlar değil. O anlamda, yapımcı açısından, o filmde çalışan oyuncu, yönetmen, senarist ve set işçileri açısından ortaya koydukları emeğin ticari dolaşıma çıkmaması geri dönülmez

bir tahribat, geri dönülmez bir karar olacaktır. Belki onlarla birlikte aileleri için de bu karar böyle bir etki yaratacaktır. Biz bu noktada bunun çıkartılarak bu kurulun da saibeden kurtarılması gerektiğini ve bu sansür meselesinin bir daha gündeme gelemeyecek bir noktaya taşınması gerektiğini düşünüyoruz.

Bu kurul -ben şu an sesli düşünüyorum- bunu yasaklama kararını alamayabilir ama bunun için yargı yoluna gidebilir ve o yargı bu filmi Anayasa'ya ve yasalara aykırı olduğu ilgili yasaları belirtmek suretiyle yasaklayabilir çünkü yasaya aykırıdır, biz bir Anayasa'yla yönetiliyoruz. O anlamda, biz, burada yargının takip etmesini öneriyoruz. Bu noktada bu bendin ilgili taslaktan çıkartılmasını talep ediyoruz.

İkinci değişiklik önerimizse destekleme kurullarıyla ilgili. Yine daha önce de değerli milletvekilleri konuştular. Bu destekleme kurullarının mevcut yapısında bir tane destekleme kurulu var. O destekleme kurulunda 10 tane meslek birliğinden birer temsilci var. Bu temsilciler, artı, Sinema Genel Müdürlüğünün yani bakanlığın belirlediği 1 temsilci, bakanlık personeli var ve 3 de bakanlığın dışarıdan belirlediği, sinema alanıyla ilgili sinema yapımcısı olabilir, akademisyen olabilir, sinema salonu sahibi olabilir ya da ışıkçı olabilir ya da festival direktörü olabilir, 3 de orada öyle bir kontenjan var. 3, 4 ve 10 gibi bir aritmetik var aslında yani 10 tane meslek birliklerinin seçtiği ve önerdiği üyeler ve diğer tarafta da bir bakanlık temsilcisi ve bakanlığın atadığı 3 üye; 4 üye. Buradaki aritmetiğe baktığımızda, yeni yasada, evet, bu destek kurullarının sayılarının ve ihtisas alanlarının ayrışması doğru bir karardır çünkü zor bir şey. Bugün itibarıyla sadece -sanırım, bildiğim kadarıyla- belgesel olarak başvuran 400'ün üzerinde eser var. Sonra bu kurul tekrar gidip uzun metrajları, kurmacaları görüşecek vesaire, çok fazla iş yükü oluyor. Ama bu ihtisaslaşırken de sektörün oradaki ağırlığını, sektörün oradaki önerilerini, önermelerini de eskiye olduğu gibi korumak aslına bakılırsa bizim önerimiz. Bu anlamda, bizim bu -belki önünüze gelmiştir- sunduğumuz görüşümüzde buradaki temel değişiklik, yine 7 üyeden teşkil edilecekse bu kurul; meslek birliklerinden seçilen 4 üye, bakanlığın kendi belirleyeceği 2 üye ve 1 bakanlık temsilcisi olarak seçilmesi ve bu anlamda, sektörün oradaki temsiliyetinin ve kurulun özerk olması ve -tabirim doğru mu, bilmiyorum, ne diyeyim- karar mekanizmasının birazcık daha sivilleştirilmesi aslına bakılırsa. Doğru bir tabir oldu mu? Belki o anlamda biz bunun yararlı olacağını öneriyoruz.

Sayın Değerli Komisyon üyelerine ve milletvekillerine, Sayın Bakanım bir şeyi daha arz etmek istiyorum izin verirsiniz şahsi olarak, birazcık da demin yaşanan polemiklerin yarattığı atmosferden çıkabilmek için. Biz çokça kavga ediyoruz filmlerde ve tiyatro oyunlarında ve bu kavgalar çoğunlukla ölümle de sonuçlanabiliyor ama açıkçası oradaki çekimlerde o kadar -birbirimizi seven- insani ilişkiler kuruyoruz ki biz, aslında hemen onun telafisini yapıyoruz; işte çayımızı içiyoruz, kahvemizi içiyoruz gibi... Şimdi, biraz buradaki çalışma durumunu görünce biz de biraz şaşırdık aslına bakarsanız, demin onu konuşuyorduk. O anlamda, biz oyuncu olarak belki çektiğimiz sahneler açısından çok sert gözüküyor olabiliriz ama diğer anlamda hep beraber...

Ayrıca bir de teşekkür sunmak istiyorum hazır mikrofon uzatılmışken izninizle.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

BİROY TEMSİLCİSİ EMRE YETİM – Tiyatro oyuncularının uzun zamandır yaşadıkları bu mezun sanatçı, yevmiyeli mezun sanatçı istihdamıyla ilgili, Kültür Bakanlığına, Bakan Yardımcım ve Sayın Genel Müdürün nezdinde, hem Devlet Opera Balesinin hem Devlet Tiyatrolarının hem de Güzel Sanatlara bağlı konulardaki Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle yürürlüğe giren yeni durumla o insanlar yevmiyeli, gündelikçi gibi değil, aylıklı, maaşlı olarak çalışacaklar, istihdam edilecekler. Kendilerine teşekkürü, saygıyı, sevgiyi sunuyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Yetim, bu vermiş olduğunuz bilgiler için teşekkür ediyorum.

Şimdi, sırada SİSAY’dan Sayın Cenk Sezgin Bey, sizin mikrofonunuzu açıyorum.

Buyurun.

SİSAY YÖNETİM KURULU BAŞKANI CENK SEZGİN – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; özellikle çok teşekkür ediyorum çünkü buraya gelmeden evvel uyarılmıştık: “İçeride olabilirsiniz, belki olamayabilirsiniz, olsanız da konuşamayabilirsiniz.” diye. Bu söz hakkını verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum. Biz ona hazırlıklı geldik ama şu anda büyük bir mutluluğu yaşıyorum sayenizde. Çok teşekkür ederim.

Çok özet konuşmaya çalışacağım fazla vaktinizi almamak adına. Ben derneğimizden de anladığınız gibi, sinema salonu yatırımcılarını temsil ediyorum. Aslında oturumunuzda da karşı karşıyayız, basınla da karşı karşıya gösteriliyoruz ama yapımcı arkadaşlarımızla asla karşı karşıya değiliz ve bunu Sinema Genel Müdürümüz özelinde Kültür Bakanlığımızın da çok iyi bildiğini biliyorum çünkü çok fazla toplantılara beraber ve Bakanlığımızın davetiyle katıldık. Hep aynı şeyi dile getirdik. Yerel sinemamız, yerel üretimimiz olmazsa sadece kültürümüzü dünyaya yaymak değil, aynı zamanda bizler de yok oluruz, bu imkânlar da elimizden gider. Bu sebeple yapımcılarımızın haklı serzenişlerine tamamiyle destek veriyoruz. Derneğimizin üyesi olmasına rağmen biraz evvel adı geçen dominant grubun gerçekleştirdiği politikalarıyla ve buna “Ülkenizde yatırım yapıyorum.” kılıfıyla çoğunlukla kurduğu cümlelerle uyguladığı yöntemlerin sadece kendisini tekel yapmak değil; aslında, Türk sinemasını üretim aşamasından gösterim aşamasına, dağıtım aşamasına her safhasında yurt dışına bağımlı hâle getirmeye yönelik uzun vadeli bir stratejinin küçük adımları olduğunu düşünüyoruz. Yapımcısından figüranına, salon işletmecisinden yer gösterenine toplam yaklaşık 200 bin kişiye doğrudan veya dolaylı ekmek sağlayan sinema sektöründe, yerel sinema işletmecileri son on yıldır sinema bedellerine enflasyonun yaklaşık dörtte 1’i kadar bile artış yapamamıştır. 8,35 olan 2009 yılındaki ortalama bilet fiyatımızın bugün 12,23 olduğunu düşünecek olursak bu, yüzde 49’luk artışa denk gelir. Hâlbuki aynı dönemde döviz yüzde 240 artmıştır, enflasyon yüzde 199 artmıştır. Yani biz aslında ortalamanın altında, şu anda olması gerekenin altında bilet satıyoruz. Son aylarda yaşanan sektör sorunlarını ülke gündemine oturtan bu son gelişmeler, yapımcı tarafı bu gelirle film üretmez durumdakken –özellikle altını çizerek söylüyorum- ulusal salon işletmecileri de artan teknolojik yatırımlar, işletme giderleri ve artan personel, elektrik ve bunun gibi maliyetler sebebiyle borçlarını ödeyemez hâle gelmiştir. Bu, tamamiyle bir gerçektir, ajitasyon değildir.

Bunun yanında, sinema salonlarının tabi olduğu gelir vergisi dışında ek vergiler, yan gelirler olmaksızın faaliyeti imkânsız kılmaktadır. Bu noktada, haklı gerekçelerle sınırlama getirilen reklam süreleri ve iptal edilen kampanyalardan doğacak kayıpları telafi etmezsek yerel işletmelerimiz süratle yabancı menşeli sinema gruplarına teslim olarak el değiştirecek veya kapanacaktır. Sanatı, ekonomik destek olmazsa genişleme hızının da düşeceğini öngörerek ve sinemacılar olarak yani salon işletmecileri olarak sanatı ya da filmleri sadece ekonomik ya da getirdiği hasılat olarak değil ama “Kaç izleyiciye, ne kadar talep üretiyor?”a bakarak değerlendiren bizler, sinemanın diğer cephesinde oturan insanlar olarak, seyircinin sinemadan uzaklaşmasına sebep olabilecek üç veya dört tane başlığı burada bilgilerinize sunmak istiyorum, birazdan yapacağınız değerlendirmelere ışık tutacağı temennisiyle.

Birincisi: Filmlerin televizyona, “VOD” dediğimiz “video on demand” yani talep üzerine siteye bağlanarak internette seyredileceğiniz sistemlere verilme süresinin dört ayın altında olmamasını arzu ediyoruz. Çünkü “Nasıl da televizyona gelecek.” denilen bir filmi insanlar sinemaya gidip seyretniyorlar. Bu kavramın, bu alışkanlığın geçmesi lazım.

Kamu spotlarıyla, özellikle siyasi büyüklerimizin televizyonlarda yer alarak verebilecekleri kamu spotlarıyla sinemaya gitme alışkanlığının artırılması lazım. Sinemaya gitme alışkanlığını artırmazsak bugün 0,9 olan, vatandaşımızın senede bir kere bile sinemaya gitmediği gerçeğinin Avrupa ortalaması olan 2-2,5'lara, dünyanın en ileri ülkelerinde olan 5'e, 6'lara taşımaya bile en azından Avrupa ortalamasının üstüne çıkmasını bekliyoruz. Çünkü pek çok farklı ayrıntıda, pek çok farklı dinamikte Türkiye sineması Avrupa sinemasının önündedir. Biraz evvel bahsi geçti, Türk sineması kendi seyircisini yüzde 63 oranında sinemaya çekebilen bir üretim kapasitesine sahiptir. Türk sineması, bilinen simaları, senaryo kapasitesi ve uluslararası pazarlama teknikleri açısından dünyada 156 ülkeye ulaşabilen dizilerin dümen suyunda gitmektedir. Bu imkânları bir araya getirerek sadece kültürümüzün dışarıya yansımaları değil, sadece dış ülkelerdeki insanların Türk kültürüne, Türk diline aşina olması, yarın, sohbet ya da yetkili bir kişinin oy kullanması gerektiğinde bildiği ülkenin lehine oy kullanacağı gerçeğinden hareketle bizim için çok pozitif sonuçlar doğuracağını biliyoruz. Bu sebeple, Türk sinemasının sınırları içinde sıkışıp kalmaması açısından burada uygulayacağımız ve bundan sonra alacağınız kararların uluslararası pazarlarda Türk sinemasının yelkenlerini şişirecek doğrultuda olacağını arzu ve temenni ediyoruz.

Bugün yaşanan tartışmanın, yapımcıların “Biz ekonomik anlamda sıkıştık, nefes alamıyoruz.” dediğinin, bu haklı feryadın arkasında aslında dünyada başarılı olan ülkelerin sinemalarının ülke sınırlarında daha başarılı, daha büyük bütçelerle pazar bulabildikleri ama bizim, maalesef, bu konuda henüz yolun çok başında olduğumuz gerçeğine bağlı olduğunu düşünüyorum ve bunu belirtmek istiyorum.

Tekrar iç pazara dönecek olursak, mevsimsellik bugün sektörümüzün en büyük problemlerinden bir tanesi. Bu mevsimsellikten kasıt, dört ay üretilen, dört ay sahnelerde, perdelerde buluşan filmlerimiz, bir sonraki sekiz ay yani yaz boyunca gösterime giren büyük film olmadığı için, yerli sinema seyircisinin sinemadan uzaklaşmasına, sinemayı unutmaya sebep oluyor. İnanabiliyor musunuz, biz, salon işletmecileri, her yıl ekim ayında tekrar kurdele kesiyoruz, yeniden işletme açıyoruz, yeniden insanların sinemaya alışmasını, sinemaya gitme alışkanlığının güncel alışkanlıklar arasına girmesini bekliyoruz ve sağlamaya çalışıyoruz.

Sözümü sonlandırmadan evvel, konunun temelinde, özellikle basında yer aldığı şekliyle hep ekonomik maddeler öne konuluyor ama konu her ne kadar buranın gündeminde olmasa da biz sinema salonu işletmecilerinin feryadına ve sıkıntısına, içinden çıkamadığımız, kendi başımıza çıkış yolu bulamadığımız üç tane vergi kalemine sadece dikkatinizi çekmek istiyorum.

Bunlardan bir tanesi, Avrupa'nın 26 ülkesinde artık alınmayan eğlence vergisidir. Vergi alınan 5 ülkede yüzde 3 ile 8 arasında eğlence vergisi alınmaktadır, bizde 1948'den bu yana eğlence vergisi alınır ve yüzde 10 oranındadır ve bu peşin bir vergidir yani kârınızdan değil hasılatınızdan direkt alınır. Ben bir sinema işletmecisiyim, bütün samimiyetle söylüyorum, ben işletmelerimde yüzde 10 kâr edebilsem bugün 2 katı hızlı büyüdüm ama ben o yüzde 10'u peşin olarak devlete getirip vermek zorundayım, vermediğim zaman cezaya tabiyim ve veremediğim zamanlarda, geriye dönük olarak herhangi bir af, barış, bir düzeltme imkânı da bugüne kadar sektör olarak olmadı, her sektörde oldu ama bizde bir vergi barışı, bir paketin içine sinema sektörü asla müdahil olmadı.

KDV dengesi: Biz biletimizden yüzde 8 KDV tahsil ederken yüzde 18 KDV öderiz yapımcılarımıza yani yüzde 10'u da cebimizden öderiz. Bir yandan devlete yüzde 10 peşin öderken bir yandan da almadığımız KDV'yi ödemenin derdine düşeriz.

KDV iadesi diye bir müessese mevcuttur ancak bugün Türkiye’deki salon adedi, yaklaşık 200’e yakın işletmeci tarafından işletilen 540 tane sinema kompleksinde faaliyet gösteren 2.700 tane sinemadan müteşekkildir. Bu 200’e yakın işletmeciden bir de Cinemaximum grubunu ayırırsak, 11-12 tane zinciri çıkardığımızda geriye kalanlar tek bir sinemasını işletmeye çalışan işletmecilerdir. Bunların bazıları dört nesildir bu işi yapmaya çalışıyorlar ve bu insanların KDV iadesi almak gibi ne bir refleksleri ne imkânları vardır. Dolayısıyla, bu kısım, farkıyla cebimizden ödediğimiz kısım -yüzde 10 KDV iadesi- devlete gitmekte ve asla bize geri dönememektedir.

Projeksiyon lambalarımız, projeksiyon cihazlarımız, evlerimizde kullandığımız projeksiyonlarla aynı tip ürün sınıfında olduğu için, onlarla aynı tanıma tabi yani lüks tüketim malzemesi olduğu için ÖTV’ye tabidir. Hâlbuki bizim projeksiyon cihazlarımız, ses sistemlerimiz fabrikamızın araç parkıdır; onlar olmadan ticaretimiz, onlar olmadan işletmemiz olamaz ama burada yanlış algılama baştan bu yana devam edegelmekte ve bizim içerideki hayat damarımız olan o projeksiyon cihazlarımız lüks tüketim cihazı ürünü olarak lüks tüketim vergisine, ÖTV’ye tabidir. Bu da sınırımızın hemen yanındaki Yunanistan’a kıyasla buradaki sinema işletmecilerinin bu projektörleri yüzde 25’e varan yüksek fiyatlarla almasına yani yatırımların yüzde 25, dörtte 1 oranında daha fazla olmasına sebeptir.

Yazın yerli filmler çıkması konusunda, bugün, burada üretilecek, çalışılacak, hakikaten çok fazla emek sarf edildiğini bildiğim -özellikle Sinema Genel Müdürüne çok teşekkür ediyorum- kanun değişikliği teklifinde mutlaka yer alacak teşvikler arasında bir şeyler olacağını ümit ediyoruz ki yazın yapımcılarımız film çekme konusunda bir teşvik görsünler, bir enerji bulsunlar, ekonomileri desteklenmiş olsun.

Bana söz verdiğiniz için tekrar çok çok teşekkür ediyorum sizlere.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sezgin.

Var mı başka konuşma talebi?

Buyurun.

SESAM BAŞKANI RAGİP YILMAZ ATADENİZ – Size teşekkür etmek istedim. Ben 87’ye girdim, altmış sekiz senedir sinemanın içindeyim.

BAŞKAN – Allah uzun ömürler versin.

SESAM BAŞKANI RAGİP YILMAZ ATADENİZ – İşin en kötü tarafı, şu an dünyaya dizi satıyoruz, bir filmimiz var mı? O ülkelerde oynayan bir filmimiz var mı? Neden yok? İnanın, sinemalarımız salon olarak Güney Kore’ye satıldı ve orada vizyona giren filmler şu an 6 firmanın içinde dönüyor, hiçbir gencin orada para kazanma ihtimali yok. Büyük firmalar, “Hayır, benim filmim altı hafta oynayacak.” vesaire bunların pazarlığını... Yani 2019 pazarlandı, bitti. Benim bir genç arkadaşım, katiyetle fırsat bulup bir film yapacak durumda değil. Şu an 148 tane film yapılmış, yarısı iflas etmiş vaziyette.

Kısacası, bunu muhakkak kale almanız lazım, yardım yaptığınız zaman yardımın nasıl yapılacağını bilhassa noktalamak icap ediyor. Bana göre, film bankası diye bir banka kurmanız lazım ki bu işleri rayına oturtalım. Yani genç arkadaşlarımıza, yeni beyinlere fırsat tanınmıyor, hiçbir hakları olmayacak.

İkinci olay, hanımefendi “Sanatçıları taçlandıralım.” dedi. Sanatçılar ne durumda biliyor musunuz? 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu’na tabi olarak Ümit Utku vasıtasıyla emekli olduk; Türkan Şoray, Hülya, Fatma, Filiz Akın, bütün kadın oyuncular, erkek oyuncular ve oradan emekli olan yönetmenler. Biz vasıfsız işçiyiz, duyun bunu. Bunun kabahati kimin? Kabahati, bilemiyorum. Bu madde değiştirilecekti. Kısacası, inanamıyorum ben, zira inanılmayacak gibi.

Ben Ankara'ya geldiğim zaman büyük inşaatlar görüyorum ama bizim arşiv binamız yok, müzemiz yok, platomuz yok. Bunlar hep eksiklikler ama baştan, muhakkak, karşımızda... 1995 yılında yerli filmler rüsum olarak sıfırdı, yabancı filmler eğlence vergisi olarak yüzde 50'ye tabiydiler. Bizzat Amerikan Başkanı Özal devrinde geldi, o kadar sıkıştırdı ki yabancı firmalar Türkiye'de at koşturur hâle geldi. Şimdi, “yabancı film” dediğiniz zaman 200 milyonluk filmin karşısına biz yerli film olarak çıkıyoruz ama öyle bir halkımız var ki bizim halkımız bizim yaptığımız filmleri benimsiyor, çok önem kazanıyor. Mesela dizilerde her türlü şey, ne gösteriyorsak... Ticarete inanılmaz adım atıyoruz o diziler sayesinde.

Şunu da söylemek istiyorum: Katiyetle, Atatürk'ün “Sinemaya gereken ilgiyi gösterelim.” dediği laf lafta kaldı bana göre ama şu an dünyaya hitap edecek filmlerimizin yurt dışına lanse edilmesi için çok iyi düşünülmüşsünüz, destekleme durumu, çok önemli.

Bakın, daha evvel bir kanun çıktı Bakanlar Kurulu kararıyla, çifte vergilendirmeyi önlemeyle ilgili bir kanun çıktı. Bu kanuna göre, 300 tane, 400 tane kopya, altı aylığına gümrük vermeden içeriye giriyordu, Türkiye'de bütün vizyonunu tamamlıyor, tamamladıktan sonra altı ayın sonunda kopyalar iade edilecek ya, o parayı da gözleri yemiyordu, yabancılar o kopyaları zabıtlarla yakıyorlardı, bizi böyle sömürüyorlar, hâlâ sömürüyorlar. Yani o kanunun değişmesi lazım ama çok memnunum, yasada önemli bir karar çıktı. Zira, bir yabancı film Türkiye'de vizyona giriyor, işletme masrafları düştükten sonra sadece devlet yüzde 10 vergi alıyor, geri kalan yüzde 90'ı istediği para biriminden yurt dışına çıkıyor.

Şimdi, yeni kanunda katiyetle böyle bir şeye imkân tanımadığımız için çok teşekkür ediyorum, zira kazanılan parayı dışarıya gönderemeyecekler ancak bir Türk şirketiyle ortak film yaptıkları zaman o parayı ancak kullanabilecekler. Bunlar önemli veriler.

Mesela İngiltere'nin lafı geçti. İngiltere'ye yabancı bir film geldiği zaman, ne kadar geldiyse “Hiç olmazsa yüzde 10'u kadar benden film alacaksın.” diyor. Hiç yasada böyle şeyler yok. Yani bizim yapımcılarımızı koruma altına almamız lazım çünkü her yapımcı film yaptığı zaman şövalye, inanılmaz, büyük zorluklar içerisinde. Devletin verdiği para yerine... “Pearl Harbor” filmini gördünüz. O bir filmcinin eseri değil, devletin kendisine verdiği uçaklar, gemiler, her şey... Yani Topkapı Sarayı şu an kullanılmıyor, dekor yapılıyor ama tabii, biz filmciyiz, her şeyin bir sebebini buluyoruz. Camilerde padişah cemaatle namaz kılmaz, onun için padişah mahfilleri vardır, o mahfiller enteresandır, kapıları, pencereleri sedeftir ve sanki Topkapı gibi o filmi orada çekmeniz kabil olabilir.

Ben sözlerimi bitirirken, lütfen, sinemaya gereken ilgiyi gösterin. Namık Kemal Zeybek'ten bu yana dünya kadar bakan, dünya kadar müsteşar... Yılmaz Erkin Bey de Sinema Genel Müdürü, ben ona ve hepinize teşekkür etmek istiyorum, sebebi şu: Bizden daha fazla sizler emek veriyorsunuz, bizim yapacağımız işleri sizler yaptığınız için çok teşekkür ediyorum efendim. Çok mersi.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Atadeniz.

Böylece kanun teklifinin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**SİNEMA FİLMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE SINIFLANDIRILMASI İLE
DESTEKLENMESİ HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- 14/7/2004 tarihli ve 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “kurgu” ibaresi “kurmaca” şeklinde, (f) bendinde yer alan “ticarî dolaşıma ve gösterime” ibaresi “ticarî dolaşıma veya gösterime” şeklinde değiştirilmiş, “kayıt ve tescile de esas olacak şekilde” ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkraya aşağıdaki bent eklenmiş ve (c), (d), (e) ve (g) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

“j) Dizi film: Düzenli veya belirli aralıklarla birbirinin devamı olacak şekilde karasal, uydu, kablo, sayısal ve benzeri ortamlarda yayınlanan ve çoğunlukla aralarında konu bütünlüğü olan bölümlerden oluşan filmleri,

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen var mı? Yok.

Madde üzerinde bir adet önerge var, okutup işleme alacağım.

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik Ve Spor Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1490) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesinin çerçevesinde yer alan “(b) bendinde yer alan “kurgu” ibaresi “kurmaca” şeklinde,” ibaresinin madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Kamil Aydın

Nazım Maviş

Orhan Erdem

Erzurum

Sinop

Konya

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, mevcut durumun korunması gerektiği değerlendirildiğinden söz konusu ibare madde metninden çıkarılmıştır.

BAŞKAN – İlave açıklama yapmak istiyor musunuz Sayın Aydın?

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Evet Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Evet, bu gerekçe çok kısa ifade edildi ama tabii, sinema sonuçta görsel bir sanat, temelini ta Aristotle’den gelen “tragedya” kavramından gelen bir sanat anlayışına dayanır yani görsellik ifade eder. Burada, biraz önce de söyledik, bu üçleme çok önemlidir; zaman, mekân ve olay örgüsü. Ama 19’uncu yüzyıl sonrası sanayileşmeden sonra sanatta, edebiyatta, roman şemsiyesi altında bir tür daha gelişti “kurgu” diye. Yani “fiksiyon” dediğimiz “fiktif” dediğimiz bir yapıdır. Dolayısıyla bunun da sinemaya yansırken bir kurgu olarak aktarıldığını çok iyi biliyoruz, bugüne kadar da... Hatta önüne birtakım sıfatlar da ilave ediyoruz “bilim kurgu” gibi. Yani kurgusallığı bozmadan, bilinen, seyircinin belleğinde iz bırakmış o hâliyle bence... Sanki kurmacanın olumsuzlaştıran ikinci bir anlamı da var yani basitleştiren, pejoratifleştiren bir anlamı da var gibi; bu riski almayalım dedik. “Kurgu” olarak kalsın diye böyle iyi niyetli bir şey düşündük.

Ben tensiplerinize arz ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Aydın.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Bu önergenin kabulüyle birlikte, 2 ve 4’üncü maddelerde geçen “kurmaca” ibarelerinin “kurgu” olarak redaksiyona tabi tutulmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, kabul edilen önerge doğrultusunda 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir; teşekkür ederim.

14.30'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.47

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati : 14.42****BAŞKAN : Emrullah İŞLER (Ankara)****BAŞKAN VEKİLİ: Kamil AYDIN (Erzurum)****SÖZCÜ : Orhan ERDEM (Konya)****KÂTİP : Nazım MAVİŞ (Sinop)**

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, toplantıyı açıyorum.

2’nci maddeye gelmiştik.

2’nci maddeyi okutup işleme alacağım.

MADDE 2- 5224 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Destekleme kurulları ve komisyonu

MADDE 6- Proje geliştirme, ilk uzun metrajlı kurmaca film yapım, uzun metrajlı sinema film yapım, ortak yapım, senaryo ve diyalog yazım, animasyon film yapım, kısa film yapım, belgesel film yapım, çekim sonrası, dağıtım ve tanıtım ile yerli film gösterim destek türlerinde yapılan başvuruları değerlendirmek ve desteklenecek olanları belirlemek üzere ihtisas alanlarına göre sayısı dördü geçmemek üzere destekleme kurulları oluşturulur.

Destekleme kurulları, ilgili alan meslek birlikleri tarafından belirlenecek üç sektör temsilcisi ile yapımcı, yönetmen, senaryo ve diyalog yazarı, oyuncu, sinema salonu işletmecileri, film dağıtımcıları, yayıncı kurum veya kuruluş temsilcileri ve üniversitelerin sinema alanında eğitim veren bölümlerinde görev yapan öğretim üyeleri arasından Bakanlık tarafından belirlenecek üç üye ve bir Bakanlık temsilcisi olmak üzere yedi üyeden oluşur. Bakanlık temsilcisi Kurulun başkanıdır.

Destekleme kurullarının meslek birlikleri tarafından belirlenecek üyelerinin, Bakanlığın talep tarihinden itibaren on beş gün içinde bildirilmemesi halinde bu üyeler meslek birlikleri üyeleri arasından Bakanlıkça seçilir.

Destekleme kurulları en az dört üyenin katılımı ile toplanır ve dört üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Destekleme kurullarının kararları Bakanlık onayı ile yürürlük kazanır. Onaylanmayan kararlar yeniden değerlendirilmek üzere destekleme kurullarına iade edilir. Destekleme kurullarının son kararı Bakanlığın onayına tekrar sunulur, bu durumda da onaylanmayan kararlar geçersiz sayılır.

Destekleme kurullarında görev yapan üyelere, yılda dört toplantıdan fazla olmamak üzere her toplantı günü için (5300) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutar üzerinden Bakanlık bütçesinden toplantı ücreti ödenir. Destekleme kurul ve komisyon üyelerinin toplantılara ilişkin yol ve konaklama giderleri Bakanlıkça karşılanır.

Dizi film ile yabancı film yapım destek türlerinde yapılan başvuruları değerlendirmek ve desteklenecek olanları belirlemek üzere; Bakan Yardımcısı, Sinema Genel Müdürü, Tanıtma Genel Müdürü, Dışişleri Bakanlığı Yurtdışı Tanıtım ve Kültürel İşler Genel Müdürü, ilgili alan meslek birlikleri tarafından önerilen sektör temsilcileri arasından Bakanlık tarafından belirlenecek iki üye. film yapımcıları, dağıtımcıları ve yayıncı kurum veya kuruluş temsilcileri arasından Bakanlık tarafından belirlenecek iki üye olmak üzere sekiz üyeden oluşan Dizi ve Yabancı Filmleri Destekleme Komisyonu oluşturulur. Bakan Yardımcısı Komisyonun başkanıdır. Destekleme komisyonu en az beş üyenin katılımı ile toplanır ve beş üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır.

Destekleme kurullarının ve Dizi ve Yabancı Filmleri Destekleme Komisyonunun kuruluşu, üyelerin görev süreleri ile çalışma usul ve esasları Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

BAŞKAN – Madde üzerinde söz almak isteyen?

Buyurun Sayın Topal.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlar; tabii, bu teklifin içeriğinde gerçekten -az önce de meslek birliği temsilcilerinin ifade ettiği gibi- olumlu yönler de var ancak biz, az önce de önergemizi de verdik, gördüğüm kadarıyla da yine İYİ PARTİ'nin de önergesi var. Bu konuyla ilgili, Sayın Yayman'la az önce arada da konuştuk. Gerçekten, gelin, yaklaşık burada 8-9 meslek birliğinin teklifini, değişiklik önerisini de kabul edelim hem herkes de hazır buradayken açıkçası sizlerden bu konuda destek bekliyoruz.

Sayın Başkan, teşekkür ediyorum. Yine önerge üzerinde konuşma yapacağım. Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde başka söz isteyen? Yok.

Madde üzerinde iki adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu

Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1490) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin ikinci ve dördüncü fıkralarının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

İsmail Koncuk

Şenol Bal

Adana

Ankara

Madde 6-

2'nci fıkra: “Destekleme kurulları, ilgili alan meslek birlikleri tarafından belirlenecek altı üye ve bir bakanlık temsilcisi olmak üzere yedi üyeden oluşur.”

4'üncü fıkra: “Destekleme kurulları en az dört üyenin katılımı ile toplanır ve dört üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Her üye verdiği oyun gerekçesini kamuoyu ile paylaşır...”

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bal.

ŞENOL BAL (Ankara) – Ben biraz önce de genel konuşmamda bu konuya atıfta bulunmuştum. Dediğimiz gibi, hangi filmin çekileceği, çevrileceği konusunda Bakanlığın karışmamasının yani bunu daha çok, meslek birliklerinden gelen üyelerin değerlendirmesinin daha doğru olacağını, daha sanatsal yapıların ortaya çıkabileceğini, sembolik bir Bakanlık temsilciliğinin, temsilcisinin bu destekleme kurullarında olmasının daha uygun olacağını ifade etmiştim. O şey için de bir önerge verdik o konuyla ilgili.

Bir de aynı zamanda, bu destekleme kurullarıyla ilgili meslek birlikleri tarafından belirlenecek 6 üye ve Bakanlık temsilciliğinin yanı sıra dördüncü fıkrasında da bir değişiklik öneriyoruz. “Destekleme kurulları en az dört üyenin katılımıyla toplanır ve dört üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır.” diyor önerge, “Her üye verdiği oyun gerekçesini kamuoyuyla paylaşmalıdır.” diyoruz. Bu da herhangi bir şaibeye sebebiyet vermemesi açısından.

Böyle bir önerge verdik biz, desteklerinizi bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1490) esas numaralı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Destekleme Kurulları, ilgili alan meslek birlikleri tarafından belirlenecek dört sektör temsilcisi ile yapımcı, yönetmen, senaryo yazarı, diyalog yazarı, oyuncu, sinema salonu işletmecisi, film dağıtımçıları ve üniversitelerin sinema alanında eğitim veren bölümlerinde görev yapan öğretim üyeleri arasında Bakanlık tarafından belirlenecek iki üye ve bir Bakanlık temsilcisi olmak üzere yedi üyeden oluşur. Kurul başkanı seçimle belirlenir.”

Mustafa Adıgüzel

Serkan Topal

Ordu

Hatay

BAŞKAN – Serkan Bey, buyurun.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, Bakanlığın seçeceği o 3 kişi her ne kadar meslek birlikleri üyeleri arasından olsa da mutlaka ve mutlaka o bakana ya da o siyasi iktidara angaje olmak zorunda kalabilir.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Nasıl?

SERKAN TOPAL (Hatay) – Gerçekten ama Sayın Başkan Vekilim, samimi söylüyorum.

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) – Tersini de düşünün, birliklerden gelen üyeleri de düşünün. Ne kadar güzel niyet okuyorsunuz!

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım arkadaşlar.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Bu siyasi iktidar bugün AK PARTİ olabilir, yarın biz olacağız Allah’ın izniyle, ayrı bir konu; ben sadece olaya objektif bir şekilde bakıyorum sayın milletvekilleri. Burada hesapladığımızda, neden 7’de mantık olarak angaje olacak 4 kişi var? Gelin bunu kaldıralım. Az önce İYİ PARTİ “6” demişti, biz de 6 demiyoruz; kendilerinin, bütün meslek birliği gruplarının temsilcilerinin teklif ettiği öneri gerçekten mantıklı.

Ben şeye de dikkat ettim, az önce konuşma yapan TESİİYAP temsilcisi Sayın Timur Savcı ve SİSAY temsilcisi Sayın Cenk Sezgin konuşmalarında bu teklife sıcak baktıklarını ve doğru olduğunu söylediler. Oysaki çok iyi biliyoruz ki her ikisi de sermaye. Saygı duyuyorum ve desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum, biz de destekliyoruz. Ancak, arada kalan, emekçiler; arada kalan, sanatçılar; arada kalan, sanat eserleri olacak. Eğer biz bunu yapamazsak, şimdi, kendilerinin de her 2 konuşmacının da... Hatta gıyabında ben konuşmayacağımı, Sayın Savcı’yı asansörde gördüm ve bunu mutlaka dile

getireceğimi de ifade ettim. Şimdi, eğer sanatçılar özgür olursa, özgün eserler üretirlerse zaten her ikisi de yani hem TESİİYAP da hem SİSAY da bu konuda kendileri de kazanacaklardır. Kendileri kazanacak, başarılı olacak, millet kazanacak, toplum kazanacak ve gerçekten, dünyaya özgün eserler verebileceğiz. Eğer o 4 kişiyi gerçekten siyasi iktidar atarsa, bakın, burada tutanaklara da geçsin, ben bir kez daha söylüyorum: İki sene, üç sene, bir sene sonra tekrar bunu görebileceğiz; o 3-4 kişi tamamen bir telefonla, o günkü siyasi iktidar kimse, bugün siz olabilirsiniz ama o günkü siyasi iktidar kimse... Tamamen özgün olmayan eserler çıkacak ya da bütün dünyada farkındalık yaratabilecek bir özgün eseri engelleyebilir. Dolayısıyla, Sayın Yayman teklifin sahibi olarak gelin, gerçekten, hazır herkes de buradayken bunu kabul edelim ve çıkıp basın açıklamasında da bütün Türkiye'ye sanata verdiğiniz önemden ve değerden dolayı sizlere muhalefet partisi olarak da teşekkür edelim.

Çok teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Adıgüzel.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Arkadaşlar, şimdi, tabii, bu kanun teklifini ben iyi niyetli buluyorum ve bu konuda katkı verme noktasında biz de üstümüze düşen şeyi yapıcı olarak vereceğimizi taahhüt ediyoruz. Ancak, tabii ki bir muhalefet partisinin bakış açısıyla, değişik yönlerden bunun eksiklerini ve hatalarını göstermek de bizim görevimiz.

Şimdi, bizim 2 tane ana konuda itirazımız var aslında, bu itirazlardan biri de burası. Şimdi, mevcut hâlinde, şu anda uygulanan hâlinde buna benzer bir kurul var, 14 kişiden oluşuyor; bunun 10'u meslek birliği temsilcisi, 3'ü Bakanlık ataması, 1'i Genel Müdür. Bakın, 14'te 10 kişi meslekten geliyor ve 4 kişi sadece Bakanlıktan geliyor mevcut durumda. Şimdi siz bunun tamamını 7'ye indiriyorsunuz ve bunun 4'ünü Bakanlığın kontrolündeki bir yapıya kavuşturuyorsunuz.

Şimdi, bu anlayıştan vazgeçmemiz lazım. Şöyle: Yani hekimden fazla doktorluk bilmek, sanatçıdan çok sanatı bilmek falan gibi, böyle bir iddiamız oluyor. Şimdi, yürütmenin yargıya karıştığı bir tablonun içerisindeyiz bugün ama yani en azından sanatı ve sporu biraz rahat bırakalım diyorum çünkü insanların ekonomik sıkıntı içerisinde, siyasi münazaralarla altüst olmuş bir sosyal yaşamı var; burada sporla rahatlık buluyorlar, bir nefes alıyorlar, sanatla bir nefes alabiliyorlar. Yani en azından bu alanları ilgili kişilere bırakabilirsek, bunların üzerinde siyasi manevralar yapmazsak yani “bize göre bir sanat” “bize göre bir spor” demezsek daha iyi olur diye düşünüyorum. Dolayısıyla, sanatı sanatçıya bırakalım, tabii ki buna bir çerçeve çizmek için böyle özellikle çaba sarf etmeyelim. Bakın, bugün bu sizin uhdenizdedir, yarın bir başkasının uhdesine geçer. O yüzden yani bu nasıl iyi niyetle hazırlandıysa, öyle görüyorsak, iyi niyetli bir şekilde bu değişikliğin ben iyi bir girişim olacağını düşünüyorum.

Şimdi bir örnek vereceğim: Ortada bir RTÜK var. Şimdi, RTÜK'teki insanlar da belki kendi alanında ihtisas sahibi. Hani diyorsunuz ya oradan “Bunlar da sonuçta sanatçı olduğuna göre bunu Bakanlığın seçmesi neyi değiştirir?” Bakın orada neyi değiştiriyor? Erkan Tan diye bir provokatör çıkıyor, 6 milyon kişinin kafasının, kellesinin uçurulmasından bahsediyor; burada hiç devreye girmeyen bir RTÜK varken, bir yorum sayılabilecek şeyde bir haber kanalının spikeri hakkında derhâl soruşturma başlıyor.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Kim diyor onu?

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – A Haber'in sunucusu -isini yanlış okumuş olabilirim- Erkan Tan, evet.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Öbür yorum yapan kim?

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Diğer yorum neydi?

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Fatih Portakal Fox TV’de bir yorum yapıyor, bir sunum yapıyor ve bu hemen cezalandırılıyor ama bakın, Gezi’ye katılan 6 milyon kişinin kellesinin uçurulması talimatını, provokasyonunu yapan bir şahıs ve o kanal hakkında bugüne kadar hiçbir işlem yapılmadı. Şunu anlatıyorum: Kişiye göre bazı şeyler değişebilir, oradaki kişiler ne kadar bu işin erbabı olsalar da siyasi etki altında kalabilir. Biz de diyoruz ki: Sanat daha herkese aynı mesafede olması gereken şey, spor da öyle; bu alanlarda en azından biraz meslek erbablarına bu işi bırakırsak... Sonuçta 1 kişidir buradaki şey, bizim önergemiz de zaten 4 kişi ilgili birimlerden gelsin, sektörden gelsin, 2 kişi de Bakanlığın gene sektörden seçtiği kişiler olsun, 1 de zaten Bakanlık temsilcisi; bunu daha makul görüyorum. Bu yasayı bu şekilde iyi niyetle hazırladığınızı düşünüyoruz, biz de bu iyi niyetin devam etmesini ve bu şekilde bunun kabul görmesini rica ediyoruz. Hepsi bu.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Adıgüzel.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sayın Başkan, söz talebim var benim de.

BAŞKAN – Önerge üzerinde önerge sahipleri konuştu, siz de mi konuşacaksınız?

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Sayın Kadıgil, siz önerge sahibi olmadığınız için konuşma yetkiniz olmadığını söylüyorlar. Madde üzerinde konuşabilirsiniz, madde üzerinde konuşmalar yapıldı, söz talebi olmadı, önergelere geçtik. Siz önerge sahibi olmadığınız için söz veremiyorum size.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) - Hangi aşamada söz istemem gerekiyor?

BAŞKAN – Madde üzerinde.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Madde 2’yi aldığımız redaksiyon yetkisine dayanarak yapacağımız ibare değişikliğiyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 5224 sayılı Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7- Ülke içinde üretilen veya ithal edilen sinema filmlerinin, ticarî dolaşıma veya gösterime sunulmasından önce değerlendirilmesi ve sınıflandırılması yapılır. Değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmler, ticarî dolaşıma ve gösterime sunulamaz.

Değerlendirme ve sınıflandırması yapılmamış olan sinema filmleri, festival. özel gösterim ve benzeri kültürel ve sanatsal etkinliklerde ancak 18+ yaş işareti ile gösterilir. Daha önce Bakanlıkça değerlendirme ve sınıflandırması yapılan filmler, ilgili etkinliklerde aldıkları işaret ve ibarelere uygun olarak gösterilir. Söz konusu etkinliklerde gösterimi yapılacak olan filmlerin taşımaları gereken işaret ve ibarelerin her türlü tanıtım ve gösterim alanında kullanılması zorunludur.”

BAŞKAN – Madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Sayın Topal, buyurun.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Az önce açıklama yapmama rağmen, maalesef önergemizi değerli arkadaşlarımız reddettiler. Burada emekçi, emektar sanatçı arkadaşlarımız da tahmin ediyorum üzülmüşlerdir, gerçekten ben de üzuldüm, umarım bunu Genel Kurulda telafi ederiz. Sayın Yayman da sanata, kültüre önem veren ve sanatın özgürleşmesinden yana olan, hiçbir siyasi baskı altında olmasını istemeyen bütün özgür

düşünen milletvekili arkadaşlarımız da umarım Genel Kurulda bunun telafisini yapacak oylamada destek verirler. Şimdiden kendilerinin destek vereceklerini düşünerek teşekkür ediyorum. Bir önerge daha var, onun üzerinde zaten konuşma yapacağım.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Zan altında bıraktınız herkesi.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Yok, zan altında bırakmıyorum. Ben sizin konuşmanızı aslında bekliyorum, konuşun. Değerli arkadaşlar, konuşun, niye konuşmuyorsunuz, konuşalım. Konuşalım arkadaşlar.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Topal.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Topal, şunu söylüyorum...

BAŞKAN – Bitirsin, söz verelim.

Madde üzerinde konuşuyoruz arkadaşlar.

Sayın Kadıgil, buyurun.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum.

3'üncü madde üzerinde söz aldım ancak az önce konuşma fırsatı bulamadım, 2'nci maddeye dönmek istiyorum çünkü açılış konuşmamda da değinmeye çalışmıştım. Bu madde, aslında bu değişiklik teklifi birçok yönüyle sinema yapımcılarımızın işini kolaylaştıracığından ve olması gereken düzenlemeler içerdiğinden bizim de Cumhuriyet Halk Partisi olarak bazı maddelerin arkasında durduğumuzu tekrar belirtiyorum. Ancak az önce geçen ve önergeye rağmen reddedilerek geçen maddenin mahiyetine ben tekrar dönmek istiyorum izniniz olursa.

BAŞKAN – Yalnız şu an 3'üncü maddeyi konuşuyoruz Sayın Kadıgil.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Tamam, 3'üncü maddeye de geleceğim Sayın Başkan, merak etmeyin.

BAŞKAN – Yani o konuda zaten Sayın Topal da görüşlerini ifade ettiler.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Muhakkak. 3'üncü maddeye de geleceğim, merak etmeyin.

BAŞKAN – Buyurun ama 3'üncü maddeyi konuşuyoruz.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Şu anda şöyle bir temel sıkıntımız da var, Komisyon üyelerinin dikkatine... Yani Genel Kurulda da konuşacağız bunu neticede, değil mi?

BAŞKAN – Tamam, Genel Kurulda da önerge verme yetkiniz var.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Bir sürü milletvekilimiz söz alacak, konuşacak ve iyi bir şey yapma niyetiyle burada bulunduğumuzu hissediyorum ben en azından kanun teklifi verenlerin ve sayın bakan yardımcısının yaklaşımlarından. Yani Genel Kurul aşamasına gittiğimizde de bizim temel direnç noktamız, tüm bu teklif üzerindeki temel direnç noktamız 2'nci maddedeki kurul yapılarının değiştirilmesi ve bu kurul yapılarının bu şekilde değiştirilmesi ve bu şekilde geçmesi Genel Kurul aşamasında da yine ciddi bir şekilde bizim direncimizle karşılanacak bir madde. Bunun sebebi de şu: Mevcut iktidar sizsiniz, bizim vesaire değil, tekrar tekrar söylüyorum. İngiltere örneği veriyoruz, İngiltere'de verdiğimiz örnek, Fransa'da verdiğimiz örnek tamamen bağımsız, devletin idaresinden bağımsız olarak düzenlenen kurullar tarafından genelde yapılan işlerdir bunlar. Bizde şu anda 10 meslek birliği temsilcisi var çünkü 10 tane meslek birliğimiz var ve her bir temsilci kendisinden bir temsilciyi seçip bu kurula gönderiyor. Bu aslında Bakanlığımızın elini de bir aşamada rahatlatan bir

tutum. Çünkü bir şey olduğunda sayın Bakanlığımız dönüp diyebiliyor ki: “10 meslek birliği temsilcisi var bu kurulun içinde zaten. Bunların bu şekilde sınıflandırılması da yerinde bir öneridir.” Burada bize göre ve sektör temsilcilerine göre yerinde bulmadığımız tek bir husus var 7’ye 4 şeklinde... Siz ya da bir başkası -tekrar ediyorum- çoğunluk kurullarını siyasal iradeye terk edecek şekilde... Bu bizim için bir direnç noktası. Bu şekilde Komisyondan geçmiş olabilir ama biz istiyoruz ki sinemacılarımız için el ele, kol kola en azından bir yasa olsun geçirebilelim, bu yüzden tekrar bu maddeye dönmek istedim.

Sabırınız için teşekkür ediyorum.

3’üncü maddeye de geldiğimizde şöyle bir yanlış anlaşılma var, onu belki toparlamak gerekir, sanki böyle bir madde yoktu, sıfırdan böyle bir madde geliyormuş gibi kamuoyuna bazı yansımaları da oldu, kimsenin de günahını almaya gerek yok, bu zaten mevcut bir maddenin düzenlenmesi. Bizim dediğimiz şu: Biz sinema sektörümüzü daha ileriye taşımak, daha ileri götürmek, yıllarca Amerikan emperyalizminin başka ülkelerde uyguladığı şeyin etkisini kırmak ve kendi sinemamızı etkin bir hâle getirmek için bir adım ileri taşımak istiyorsak şayet bu ve benzeri ibareleri mevcut mevzuatımızdan temizlememiz gerekir kanaatindeyiz. Bu önerenin, 3’üncü maddede verdiğimiz önerenin kaynağı da budur.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kadıgil.

Sayın Çilez, sizin söz talebiniz var.

Buyurun.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri, değerli misafirler; hepinize saygı sunuyorum.

Ben Sayın Topal’ın yaptığı açıklamayla alakalı kısa bir görüş bildirmek istedim. Bu da şu, burada özellikle bir önceki maddede yine şunu gördüm: Devletimize, devlet kurumlarına ve siyaset kurumuna karşı güvensizlik maalesef milletvekillerimizde de hâlen hâkim. Aslolan burada bu güveni ihdas etmemiz, bunu ortaya koymamız. Çünkü buradaki 7 üye veya 8 üye kaç, tane olacaksa, bunun şuradan buradan olması değil, burada görev alacak arkadaşların hepsini de zan altında bırakarak konuşmamız da doğru değil.

Verilen önergelere, Sayın Koncuk ve Sayın Bal’ın önergelerine de baktığım zaman, milletvekili değil, bir vatandaş olarak baktığım zaman maalesef üzüldüğümü söylemek istiyorum çünkü burada deniliyor ki: “Bu puanlamalarla anlaştıkları filmi öne çıkarırlar, desteklerden pay alırlar, dışarıda manipüle edilirler.” Bunu kim yapar? Burada görev alanlardan birisi yapar. Bu, siyasetçi de olabilir; bu, sektör temsilcisi de olabilir. Daha bu yasayı çıkarmadan bu kurullarda görev alacak arkadaşlarımı da idam sehпасına koymamıza hiç gerek yok diyorum. Ben sadece bunu özellikle siyaset kurumunun güçlendirilmesi adına söylüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkanım, dolaylı olarak bir sataşma var.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sataşma yok Başkanım.

BAŞKAN – Aslında 3’üncü maddeyi görüşüyoruz ama dönüp dolaşıp yine 2’nci maddeye geliyoruz.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Hayır, ben bir şeyi ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkan, Değerli Vekil Arkadaşım; şimdi bir cümle kullandınız “Devlet kurullarına güvensizlik.” Bakın Sayın Vekilim, dikkat ederseniz bugün itibarıyla liyakat sistemi ortadan kaldırıldı, mülakat geldi. O mülakata giren kurulların içerisindeki üye arkadaşlarımız devlet memuru. Biz buna...

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) - Bunlar öteden beri vardı.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Bakın, ben dinledim, siz de lütfen dinleyin. Dinleyelim Değerli Milletvekili Arkadaşım, siz de söz alın konuşun, hiçbir sıkıntı yok.

Çok basit bir soru soracağım, mülakatı yapan o devlet memurları, 85 puan alan bir kişiye neden 60 puan veriyor? Bunun gibi, öğretmenlikte öğretmen arkadaşlarımız ve birçok atanamayan arkadaşlarımız mülakatta maalesef haksızlığa uğradılar. Şimdi soruyorum: Bu haksızlığa uğrayan atanamayan bütün personel arkadaşlarımızın, vatandaşlarımızın kafalarında o devlet kurumlarındaki personellere güvensizlik algısı oluşur mu? Oluşur, benim de oluşur arkadaşlar, hepimizin oluşur. Biz de diyoruz ki: İşte bu güvensizliği ortadan kaldırmak için gelin objektif bir kurul oluşturalım. Yoksa hepimiz iyi bir devlet adamı olabiliriz ama iyi bir devlet adamı olmak birileri tarafından atanmakla olmuyor, liyakat sahibi olmakla oluyor. O yüzden, Sayın Vekilim, az önce bahsettiğiniz devlet kurullarına, bazı devlet memurlarına güvensizlik algısının oluşturulmasını ortadan kaldırmak için objektif bir kurul kuralım diyorum, anlatabildim mi?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Topal.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Biraz önce bahsettiğiniz cümleler nerede?

ŞENOL BAL (Ankara) – Gerekçede.

BAŞKAN - Sataşmadan dolayı Sayın Bal’a da bir söz vereyim.

Buyurun.

ŞENOL BAL (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben çok uzun konuşmak istemedim aslında ama genel açıklamamda anlatmaya çalıştım. Biraz önce de sayın vekilin söylediği gibi bu kurulların objektif olabilmesi ve sanatın önünün açılabilmesi için devlet baskısının, iktidar baskısının sanatta yer almaması gerektiğini ifade etmiştim.

Şimdi, Sayın Vekilim, bizim yazmış olduğumuz gerekçeye çok şaşırılmış veya şaşkına mı döndünüz?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Yok, hayır, çok doğru bulmadım.

ŞENOL BAL (Ankara) – Evet, doğru bulmamışlar kendileri. Evet, iddialar var, daha önceki kurullarda yönlendirildiğine dair puanlama ve puantaj sırasında belli senaryoların ve filmlerin desteklendiği konusunda iddialar var. Bu iddiaların daha şeffaf hâle gelebilmesi için kurulların daha bağımsız olması gerektiğini ifade ettim. Evet, bu kanun teklifi aslında genel anlamda sinemamız için, dizi filmlerimiz için, kültürümüz için, ekonomik değerlerimiz için çok önemli, bunun farkındayız, zaten o yüzden de çok fazla detaya girmeden belli konular üzerinde durduk. Yoksa başından itibaren biz siyasetçiler olarak ve muhalefet partisi milletvekilleri olarak çok fazla şey buluruz söyleyebileceğ ve konuya karşı değerlendirmelerimizi ortaya koyabiliriz.

ANADOLU SINEMA VE TELEVİZYONCULAR MESLEK BİRLİĞİ BAŞKANI MUAMMER SARIKAYA – Hayır ama.

ŞENOL BAL (Ankara) – Bir şey mi söylemek istediniz?

ANADOLU SİNEMA VE TELEVİZYONCULAR MESLEK BİRLİĞİ BAŞKANI MUAMMER SARIKAYA - Aynen, bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN - Pardon, bir dakika, bir dakika... Böyle bir yöntem yok, lütfen...

ŞENOL BAL (Ankara) – Pardon, o da heyecanla...

ANADOLU SİNEMA VE TELEVİZYONCULAR MESLEK BİRLİĞİ BAŞKANI MUAMMER SARIKAYA - Hayır ama zan altında bıraktınız.

ŞENOL BAL (Ankara) – Hayır, efendim, bakın, başka bir şey söylüyorum.

BAŞKAN - Bir dakika, Sayın Bal, lütfen konuşmanızı tamamlayın.

ŞENOL BAL (Ankara) – Efendim, ben iddialardan söz ediyorum. Ben de diyorum ki: Bu tür iddialara da sebebiyet vermeden aynı zamanda senaryo yazarlarından film yapımcılarına varıncaya kadar gerekçeler ortaya konur ise, neden reddedildiğine dair gerekçeler ortaya konur ise en azından yazarlar da yapımcılar da eksiklerinin ne olduğunu görürler. Bu daha hakkaniyetli bir durumdur.

Bakınız, sayın vekiller, “on altı yıldır” dedim, birileri itiraz etti, “Nedir, ne demek?” dedi. Evet, bizim ne yiyeceğimize, ne giyeceğimize, ne içeceğimize, ne seyredeceğimize, nasıl bir sanat anlayışı içinde olmamız gerektiğine karar veren bazı zatımuhteremler var bu ülkede ve ister istemez her konuya sirayet ediyor bu. O yüzden en azından sanatın içinde bulunduğu durumdaki sıkıntıları giderebilmenin yolu sanatı biraz daha özgür hâle getirebilmek olsun. O yüzden biz bu önergeyi vermiştik.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bal.

Şimdi, Sayın Yılmaz, sizin söz talebiniz var.

Buyurun.

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, özellikle Komisyon üyesi CHP’li arkadaşlarımızın bu maddeden yola çıkarak siyasi baskı...

BAŞKAN – 3’üncü maddeyi konuşuyoruz değil mi?

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) - Bir evvelki madde.

BAŞKAN – Ya, bir evvelki maddeye artık dönmeyelim.

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) - ...şeklinde değerlendirmelerini yanlış buluyorum. Burada, bu tasarıda bir siyasi baskı yok, bu tasarıda bir siyasi destek var, devlet desteği var. Burada sektörün tüm temsilcilerinin kabul ettiği, çoğunluğumuzun kabul ettiği ve cumhuriyet tarihi boyunca olmayacak, olmamış şekilde, 2004’te başlayan, yine AK PARTİ siyasi iradesinin getirerek sinema sektörünü teşvik ve destek amaçlı ortaya koymuş olduğu, bugün de aynı maddeleri daha olumlu yönde revize ederek... Bu, sadece bizim fikrimiz değil, az önce bütün sektör temsilcilerinin de görüşlerini dinledik, hepsinin görüşü bu manada olumlu ve destek mahiyetinde.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Hayır.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Yok Sayın Vekilim.

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) - Şimdi, bayan arkadaşımız, kadın arkadaşımız, CHP’li temsilcimiz inatla ve ısrarla, bütün iyi niyetleriyle bu tasarının en başında gerekçelerini anlatırken, tasarıyı hazırlayan değerli vekilimiz Hüseyin Bey’i gerekçeleri arasında anlatırken “Bütün sektör

temsilcilerinin desteğini alarak, bir araya gelerek, fikirlerini alarak hazırladık.” demesine rağmen ısrarla ve inatla onu âdeta doğru konuşmayan duruma düşürerek “Bu tasarıda destek alınmadı.” şeklinde ithamlarda bulundunuz, niyet okudunuz. Bakın niyet okuyorsunuz.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Bu maddeyle ilgili, tekrar ediyorum, Sayın Vekilim, verilen önergeyi gördünüz mü acaba?

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) - Bir bakıştan bile niyet okuyan bir hastalıklı kafa yapısı seziyorum ben bu tavrın altında.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sataşmadan söz istiyorum Sayın Başkan, aklınızda olsun.

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) - Şimdi, aynı şey bu tavırda da geçerli. Artık eski devlet anlayışı yok Sayın Topal, onlar geride kaldı. Ben size Cumhuriyet Halk Partisi dönemi Türkiye’sinin sinemayla ilgili uygulamalarını, sinemayı nasıl bir partinin propaganda aracı olarak görerek bu isimler adı altında komisyonlar, kurullar oluşturarak sinemayı bu şekilde dizayn etmeye çalıştığını, bunları anlatacak değilim. Siz de onları okuduğunuzda, anladığınızda bugün siz de kabul etmeyeceksiniz. Ama o zihin yapısının ben devam ettiğini görüyorum devlete bakışta, bürokrasiye bakışta.

Şimdi ben bakıyorum, kurul üyeleri sektörün dışında mı? Kim? Devlet adına orada olacaklar. Devlet teşvikini, devlet desteğini temsilen millet adına aynı zamanda orada olacaklar, uzaydan gelmiyorlar. Sinema Genel Müdürü, sektörün bu manada devlet mekanizmasındaki en üst ismi, doğru mu? Orada, bundan rahatsızlık duyacağız! Tanıtma Genel Müdürü, direkt sektörle alakalı. Dışişleri Bakanlığı Yurtdışı Tanıtım ve Kültürel İşler Genel Müdürü, bunları da hemen yaftalayacağız ve itham edeceğiz. Bunlar olursa... Az önce vekilim arz etti, ben ağzıma almak istemiyorum o ithamları, kurulun hiçbir üyesini böyle bir şekilde itham edemeyiz, etmemeliyiz.

ŞENOL BAL (Ankara) – İtham edilmedi Sayın Vekilim.

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) – Aynı iddiaları kurulun diğer üyeleri, sektör temsilcileri için de kullanabilir birileri ki biraz tarama yapın internette, kurulun diğer yani devlet mekanizması dışında sivil üyeleri için de birçok şey konuşulmuş 2004’ten bu yana, objektifliğiyle alakalı, yeterlilikleriyle alakalı birçok ithamlar yapılmış.

Şimdi, burada bir birliktelik var, sektör bir araya gelmekten memnun, devlet bu noktada sinema sektörünü geliştirme adına, bu sektöre her türlü yatırımı artırma adına sektörün sıkıntılarına da kulak vererek, yapımcıların sıkıntılarına kulak vererek yeni bir çalışma başlatmış ve biz bunu hemen o eski kafa yapısıyla o niyet okumayla hemen bir konuma oturtuyoruz “Siyasi baskı var, gelecekle, efendim, siz Metin Akpınar’ı yargılıyorsunuz, onu yapıyorsunuz...”

Metin Akpınar bir film yaptığı için mi yargılandı? “Şu filmi sen yaptın, gel bakalım, seni yargılayalım?” mı dendi veya şu tiyatro oyunundan dolayı mı Müjdat Gezen yargılanmaya başlandı. Aynı bir yargının konusu. İthamlar belli, oradaki yargı konusu olan meseleler belli, hakaret var içinde, tehdit var, birçok şey var, yargılanacak ve neticelenecek. Ama bunun sinema ve tiyatroyla bir alakası yok, bir baskı olarak bunu örneklemeniz de başlı başına bir niyet okumadan kaynaklanan bir zihin yapısının ürünü. Bu yüzden ben bu tasarıda bu yaklaşımların özellikle değişmesi gerektiğini vurgulamak istiyorum. Bir de onu da yeri geldiğinde maddede söylerim, sadece bununla yetineyim. Bu noktada bürokrasiye de, devlet mekanizmasına da, sivil topluma da değerini vermemiz gerektiğini düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yılmaz.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkanım...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika arkadaşlar, bir dakika...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ya, bir dakika, söz isteyen arkadaşlar var, bakın, burada talep var, lütfen, döneceğim.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – İsmen belirtildi Sayın Başkanım...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkanım, açık açık “Hastalıklı kafa yapısı” diyor.

BAŞKAN – Ya, söz vereceğim Sayın Topal ya, Allah Allah.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Peki, bekliyorum.

BAŞKAN - Ben “Vermeyeceğim.” demiyorum lütfen, bu kadar heyecana gerek yok ya.

SERKAN TOPAL (Hatay) - Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Maviş.

NAZİM MAVİŞ (Sinop) – Sevgili Başkanım, değerli arkadaşlar; ben de herkesi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Aslında çok iyi bir şey yapıyoruz bugün ama iyi yaptığımız şeyi iki basit tartışmanın gölgesi altında maalesef kötü bir şekilde sunuyoruz, önce bunu ifade etmek istiyorum. Önce mısır-kola tartışmasıyla kanunun sinema sektörüne getireceği bütün olumlu şeyleri kapatacak bir tartışmanın içerisinde olduk, kamuoyu aslında böyle meşgul edildi. Şimdi de bir önceki kanunda, 2004’te çıkan kanunda yer alan bir madde aynen bu kanunda da devam ediyor. Dolayısıyla bunun üzerinden de sanki kanun sadece birtakım filmlerin gösterime sunulması ve dolaşıma sokulmasını engelleyen bir kanunmuş gibi takdim edilmek suretiyle yaptığımız, Meclisin yaptığı meslek birliklerinin de katılımıyla yaptığı olumlu bir şeyi biraz gölgelemiş oluyoruz. Bu açıdan ben bütün milletvekili arkadaşlarımızın öncelikle çıkartmakta olduğumuz kanunun sinema sektörüne, kültür hayatımıza, sanat hayatımıza ve özellikle de yeni destekleme biçimleriyle birlikte Türkiye’nin uluslararası kamuoyunda tanıtımına, turizm sektörüne sağlayacağı katkıları göz ardı etmeden, bunları da ön plana çıkararak bu yasayı tartışmamız gerektiğini düşünüyorum; birincisi bu.

İkincisi, tartıştığımız konu aslında 2004’te çıkarılan kanunda var olan maddenin aynen bu kanunda da kalması. Dolayısıyla burada yeni bir durum söz konusu değil ancak burada, ben de şundan açıkçası çok rahatsızlık duyuyorum. Her şeyi tartışabiliriz, her şeyi konuşabiliriz, herkes her şeyi söyleyebilir, her konuda aynı şeyleri düşünmemiz de mümkün değil, söz konusu da değil zaten. Kaldı ki bir kanun yapılırken kanunu, kanunun tarafı olan sektör temsilcilerinin veya Meclisin veya bir siyasi partinin kendi istekleri doğrultusunda yüzde 100 çıkarmamız gibi bir durumun söz konusu olmadığını hepimiz biliyoruz. Kanunlar müzakere yoluyla yapılıyor. Bu müzakereler gerek Bakanlık gerek Komisyon tarafından, Komisyona gelmeden önce ilgili arkadaşlarımızca zaten yapılmış. Dolayısıyla belli bir oydaşma sağlanmış. Bu oydaşmanın, kanun üzerinde sağlanan bu uzlaşmanın sonucu olarak bildiriler yayımlanmış, burada meslek birliğinden arkadaşlar konuşmuş, bizler konuşuyoruz, sizler konuşuyorsunuz ancak burada, biraz önce bir arkadaşımızın da söylediği gibi gerek Bakanlıkça kurula seçilecek olan sektör temsilcileri üzerinden gerekse başka konular üzerinden niyet okumanın çok doğru olmadığını düşünüyorum.

Bu sansür meselesine gelince. Söz konusu olan şey sansür değil, bilakis kanun aslında sansürle ilgili bir iyileştirme yapıyor. Söz konusu olan şey dünyanın birçok ülkesinde uygulanan kanunlar, Anayasa, genel ahlak ve benzeri kamu yararı gibi hususlar açısından yapılan değerlendirmeler sonucu izin verilmeyecek olan filmlerle ilgili.

Şimdi, bakın, arkadaşlar, 2014-2019 arası 5.651 adet sinema filmi ve bilgisayar oyunları değerlendirilmiş kurullarda ve toplamda 3 tane film bu anlamda uygun görülmemiş ve uygun görülmeyen filmler AK PARTİ'nin siyasi görüşüne uymadığı için değil ya da Cumhuriyet Halk Partisinin propagandasını yaptığı için değil, pornografik, aşırı pornografik özellikler içerdiği için yasaklanmış.

On yedi yıldır iktidardayız, on yedi yıllık iktidarımız döneminde siyasi görüşümüze uymayan hangi film engellenmiş, açıkçası bunu ben de merak ediyorum. Son beş yılda 5.651 filmin içerisinde -3'ü de herhâlde aynı yapımcının filmleri bildiğim kadarıyla- sadece 3 tane film pornografik gerekçelerle yasaklanmış.

Şimdi, bunun neresi sanatçıyı engellemek? Bunun neresi fikri yasaklamak? Bunun neresi düşünceye engel koymak? Bunun neresi siyasi görüşümüze göre karar vermek? Kaldı ki biraz önce tartıştığımız -Sayın Bakanımız “Bir önceki maddeye dönmeyin” diyor ama- maddeye atıf yapmak durumunda kalıyoruz, bir önceki maddede konuştuğumuz kanunun olumlu taraflarını da burada bizim tartışmamız lazım. 2.200 tane filmi incelemek zorunda kalan bir tane komisyondan ve 12 üyeden bahsediyoruz. Üstelik de komisyon üyelerimizin içerisinde belki kendi ihtisasıyla ilgili olmayan filmleri de değerlendirmek durumunda kalan arkadaşlarımız da olabilir. Bu yeni düzenle birlikte, 4 komisyon kurulmak suretiyle, bir miktar ihtisaslaşma sağlanmak suretiyle aslında hem süratli hem de yapılan değerlendirmelerin daha nitelikli, daha objektif yapılmasına zemin hazırlayacak bir düzenleme yapılıyor.

Arkadaşlar, ben Cumhuriyet Halk Partisi, İYİ PARTİ'li arkadaşlarımdan da rica ediyorum, lütfen, bu yasayı topluma sunarken –hepimiz ortak yapıyoruz bunu, birlikte yapıyoruz bu kanunu- bir sansür kanunuymuş gibi sunmayalım. Bakın, arkadaşlarımız buradalar, belki onların talep ettiği şeyleri yüzde yüz gerçekleştiriyor olabiliriz ama gördüğümüz kadarıyla, gerek basında yaptıkları açıklamalardan gerekse burada yaptıkları açıklamalardan hareketle, baktığımız, gördüğümüz kadarıyla meslekten gelen arkadaşlarımızın da yasanın önemli bir kısmını, kahir ekseriyetini olumlu bulduklarını görüyoruz. Dolayısıyla Türkiye’de sinema adına, kültür adına, sanat adına ortaya konulan bu güzelliği sansür gibi kötü bir kavramla gölgelemeyelim. Ortada fiili bir durum var, bu fiili durum çok açık ve net. Dört yılda, beş yılda 3 tane... Bu filmler de Sinema Genel Müdürlüğümüz tarafından, muhtemelen istenildiği takdirde, arkadaşlarımıza da söylenebilecek filmlerdir. Bu açıdan bakıldığında, ben bu yasanın sinema sektörümüze, aynı zamanda Türkiye’nin tanıtımına, Türkiye’nin turizmine, Türkiye’nin bir film platosu hâline gelmesine gerçekten çok önemli katkılar sunacağını düşünüyorum. Bu açıdan arkadaşlarımızın biraz daha yasanın bu taraflarını gündeme getirmesinin de en az bizim kadar muhalefet partisi arkadaşlarımızın da sorumluluğu olduğunu düşünüyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Maviş.

Sayın Yıldız, buyurun.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın üyeler, ben de açıkçası toplantının insicamını bozmamak adına önceki oturumda söz almamayı tercih etmiştim çünkü meslek kuruluşlarının temsilcileri vardı, evvela onları dinlemeyi daha uygun buldum. Şimdi, tabii, ister istemez 2'nci maddeye bir takılma vaziyeti söz konusu. 3'üncü maddeye ilişkin de konuşacağım ama öncesinde 2'nci maddeye dair ufacak bir parantez açmak istiyorum.

Burada bahsedilen destek bir devlet desteği. Dolayısıyla aslında bizim buradaki kompozisyonda bir dengeye ulaşmayı öngörmemiz aslında herhangi bir tartışmaya mahal vermeyen bir husus. Neden? Çünkü kanun maddesine baktığımızda 3 üye bu alanda çalışan öğretim üyelerinden tercih edilecek. 1 Bakanlık yetkilisi ve 3 meslek kuruluşu üyelerinden bahsediliyor. Dolayısıyla aslında burada bir denge sağlanmış olduğunu görüyoruz ve açıkçası bunda da herhangi bir beis görmüyorum. Ve diğer hususları da nazara alacak olursak, mesela burada dizi filmlerinin destek kapsamına alınması dünyanın çok çeşitli yerlerinde Türk dizilerinin dolaşıma sokulduğunu da dikkate alacak olursak hakikaten önemlidir.

Yine, önceki oturumlarda zannedersem Sayın Tiryaki bahsetmişlerdi, Ayşe Keşir Hanımefendi'nin de kısa bir atfı oldu. Toplumsal çatışmayı ya da sınıfsal çatışmayı tetikleyen bazı dizi filmlerin de bu noktada desteklenmemesi, vesaire gibi bir noktaya temas etmişti Tiryaki Bu noktada, bu tip dizi filmlerin varlığı dolayısıyla dizi filmlerinin yekûnen desteklenmesinin engellenmesi hususunun ötesinde, evet, dizi filmler desteklenmeli ama hakikaten o noktada toplumsal, sınıfsal çatışmayı bir şekilde tetikleyen, aslında, şiddeti meşrulaştıran yapımların da bir elekten geçmesi noktasında bu tip kurulların faaliyetinin de çok ciddi anlamda önem kesbedeceği kanaatindeyim.

Bu noktada, 3'üncü maddeye gelecek olursak bir sansür imasıyla karşı karşıyayız. Biz az evvel, burada, önceki oturumda bırakın insanların cümleleri üzerinden bir sataşma yapılmasını, insanların mimiklerine dahi takıldığını gördük. Dolayısıyla burada biz bir sansürden bahsedeceksek milletin Meclisinde dahi insanların mimikleri üzerinden niyet okuyuculuğuna soyunulduğu kanaatine burada hep birlikte, müştereken şahit olduk, bu kanaat hepimizde oluşmuş oldu.

Ve bunun ötesinde de yine, önceki oturumda şu benim çok dikkatimi çekmişti. Bütün konuşmacıları büyük bir dikkatle dinlemeye çalıştım ve notlar aldım. Bir hatip dediler ki: “Sanatçı muhalif oldukça özgürdür.” Muhalif olmayan sanatçılar da özgürdür. Belki dimağınıza yeni bir şey katmak istiyorum açıkçası bu noktada çünkü özgürlüğün tek şartı muhalif olmak değildir. Biz burada muhalif olmayan sanatçıların da özgürlüğünü savunmak durumundayız. Dolayısıyla burada dengeli bir kompozisyonda desteklerin sunulması hakikaten önemlidir. Burada şu an mevcut kanundaki 7'nci maddeye baktığımızda ilk paragrafın son cümlesinde “Değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmler ticari dolaşıma ve gösterime sunulamaz.” Bu madde aslında sizde bir miktar sansür imasını tetikleyen şey ama zaten mevcut kanunda bu var. Dolayısıyla biz mevcut kanunun metnini korumuş oluyoruz ve bunun ötesinde de hakikaten sinemamızın gelişmesi ve sinemamızın gelişirken aslında ülke tanıtımına olumlu bir katkı sunmasının ötesinde amaç taşımayan bir kanun. Bu yönüyle çok önemli bir kanun çünkü dünyanın çeşitli yerlerine gittiğimizde biz hakikaten “Aa, Türkiye’den mi geliyorsunuz?” diyen, bizim farklı farklı illerimizi sayabilen insanlarla karşılaşıyoruz. Buna mukabil ülkemizde olmadığı hâlde “Şöyle şiddet eylemi oluyor mu? Silah kullanılıyor mu?” vesaire gibi farklı farklı yorumları da görüyoruz. Dolayısıyla bizim bu noktada bu tip destekleri teşvik ederek ve bu tip bir elekten geçirerek ülkemizin doğru temsil edilmesinin önünü açmamız da fevkalade önemlidir.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Yıldız.

Sayın Topal, size söz veriyorum.

Buyurun.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, öncelikle Sayın Yıldız'ın...

BAŞKAN – Sataşmaya mahal vermeden.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Yok, sataşmadan dolayı değil.

...bir kelimesine, “muhalif” kelimesine gelmek istiyorum. Tutanakları da istedim ben. Ben şunu söyledim: Muhalif olabilir yani illa muhalif olmalı değil, muhalif olabilir; onu düzeltmek istiyorum. Elbette siyasi iktidara da destek olabilir, istediği düşünceyi orada sanat eserlerine yansıtabilir, onu düzeltmek istiyorum. Ben tutanağı da istedim “Muhalif olabilir.” cümlesini kullandım.

Sayın Maviş’e de gelince; Değerli Vekilim, orada iyi niyet okuma değildir, dediniz ya. Ben bir olayı anlatmak istiyorum. Ben sizi dikkatlice dinledim. Lütfen, bu konuyu da özellikle devlet personellerine, devlet memurlarına nasıl davranıldığı... Nasıl bir yerden geldiğimi ifade etmek istiyorum. Ben babasız büyüdüm. Bunu demagoji olsun diye söylemiyorum. Köyde oturuyordum. Benim annem Türkçe bilmiyordu. Yedi sekiz yaşındayken köyden kente, çarşıya kamyonla bazen bizi alırdı benim annem. Benim annem ilkokul mezunu da değil. Her kamyonla ayın 15’inde, ayın 1’inde –neyse, ayda bir defa- gittiğimizde, benim annemin bir tane ilkesi vardı; orada, anayol üzerinde bir karakol var ve o askerlere selam verecektik. Her Antakya’ya, bahsettiğim o çarşıya gittiğimizde, biz 3-4 kişi benim kuzenlerle birlikte sıraya girerdik, askerlere selam çakardık, sevgi gösterisinde bulunurduk ve onlar bize el salladığında bütün dünya bizim olurdu, mutlu olurduk. Biz çarşıya indiğimizde annem sorardı: “Hanginiz selam çakmadı?” Halbuki en önde ben, bir ara selam çakmama rağmen -yani hani o kadar mutlu oluyordum ki- kuzenim ben onu geçtiğim için anneme dedi ki: “Serkan çakmadı.” “Serkan, sana öğlen yemeği yok.” dedi. Biz sadece askerlerimize değil bütün devlet memurlarına... Hani Aziz Nesin’in kitabında var ya “Yaşar Ne Yaşar Ne yaşamaz.” Nüfus kâğıdı alacağı zaman sormuş “Nüfus kâğıdı alacağım.” “Beyefendi, sizin oğlunuz ölü.” demiş. Ya, nasıl olur çocuk orada ağlıyor “Baba ben ölmüşüm.” “Ya, bekle oğlum, sen yaşıyorsun” diyor. “Baba, olur mu, koskoca devlet memuru yalan söyler mi?” diyor.

Şimdi biz koskoca devlet memurunun hiçbir zaman yalan söylemeyeceği terbiyesiyle, ahlakıyla, algısıyla büyüdük. Dolayısıyla Sayın Yılmaz, sizi bize “Hastalıklı zihin yapısına sahipsiniz.” cümlesini söylemekten men ederim, haddiniz değil! Bunu öncelikle Serkan Topal’a...

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) - Ne bağıırıyorsunuz!

SERKAN TOPAL (Hatay) – Bir dakika Sayın Vekil, ben sizi dinledim.

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) - Senin ne haddine!

SERKAN TOPAL (Hatay) – Ben sizi dinledim... Ben sizi dinledim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, sakın olalım.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Bağırma!

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Vekil...

BAŞKAN – Serkan Bey... Lütfen...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Vekilim, ben sizi dinledim.

Dolayısıyla devlet terbiyesiyle, devlet erkânına, devlet memurlarına nasıl davranılması gerektiğini yaşayarak, hem de ölümüne, canını feda edecek duygularıyla yaşayan Serkan Topal’a bu cümleyi söyleyecek en son kişi sizsiniz. Hastalıklı yapı, zamanında Fetullah Gülen’e “Ey Fethullah Efendi” deyip bugün “FETÖ” diyen hastalıklı yapıdır değerli arkadaşlar. Biz teröre karşıyız, o yüzden sizi bu konuda men ederim.

Değerli arkadaşlar, şimdi, tasarıda siyasi baskı olayına gelince: Biz bu tasarımı siyasi baskı olarak görmüyoruz. Elbette gerçekten de sanata ve sanatçının... Yani birçok maddesinde kendilerinin de onay verdiği ve bizim de desteklediğimiz maddeler var zaten, teşekkür ediyoruz gerçekten; sanatçılar adına, millet adına, özgür sanatçı adına gerçekten teşekkür ediyoruz ve biz destekliyoruz, bunu daha önce de söyledik. Fakat az önce bazı maddelerin, madde gerekçeleriyle birlikte sakıncalarını ifade ettik. Sakıncalarını ifade etmek bile hastalıklı zihin yapısı algısını oluşturmamalı sizde Sayın Vekilim.

Değerli vekillerim, şimdi Sayın Maviş dedi ki: Evet birlikte... Bu güzel, yapalım ama olabilecekleri... Mesela bakın, geçen, Levent Üzümcü'nün tiyatrosu engellendi. Biz engellenmesin istiyoruz. O sanat eserinin içerisinde teröre destek varsa, şiddet içerikli eser gerçekten bizim çocuklarımızın zihnini ciddi anlamda yaralayacaksa elbette gerekli yargı mercileri gerekeni yapsın, bunu yapsın, biz bunu yapmasın demiyoruz. Ama biz sadece ve sadece kurulların oluşmasında uzun vadede ve son iki üç yıl içerisinde yaşanan olayları somut bir şekilde göstererek bunun önüne geçelim diyoruz. Bütün amacımız buydu. Ben bir kez daha şunu ifade etmek istiyorum: Biz tasarının tümüne karşı değiliz. Biz tasarının sadece uzun vadede sanatı ve özgür sanatçının zaptırap altına alınması noktasında karşıyız.

Ben tekrardan sizlere teşekkür ediyorum. Hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, burada bir komisyon toplantısında'yız. Bütün komisyon üyesi arkadaşlarımı nezakete davet etmek durumundayım. Eleştirebiliriz, sakın bir üslupla, üslubumuza dikkat ederek... Şimdi, karşı tarafın eğer bir şeyinden rahatsız olduysak, onu cevaplarken onun 10 katı şeklinde sert ifadeler kullandığımız zaman biz burada o zaman sükûneti sağlayamayız. Serkan Bey, gayet güzel başladınız, geçmişten örnekler verdiniz, kapanışta da, sözü bitirirken de sakın bir şekilde konuştunuz ama ortada öyle bir çıktınız ki... Yani doğrusu bir milletvekiline karşı kullandığınız “Men ederim.” “Sizi şundan men ederim, bundan men ederim.” gibi ifadeler... Bu üslup yakışmıyor. Onun için değerli arkadaşlar, sizden şunu rica ediyorum...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Siz de benim yaşadığım olaylara lütfen...

BAŞKAN – Geçmişte yaşadığınız olaylar, anladık, biz onu memnuniyetle dinledik ama...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Benim gibi bir insana...

BAŞKAN – ...burada arkadaşlarımıza bu şekilde üslup kullanırsak o zaman burayı idare edemeyiz. Yani burada huzuru sağlayamayız.

Sizde mi cevap vereceksiniz?

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Cevap vereyim, madde üzerinde konuşmayayım.

BAŞKAN – Peki. Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Değerli arkadaşlar, şimdi eğer bir niyet okuma, bir önyargı varsa ben bunun tek tarafı olduğunu düşünmüyorum. Şimdi Sayın Maviş, ben biraz önce bir konuşma yaptım, konuşmamın yarısında teşekkür ettim kanunu getirene. Doğru muydu? Bakın sadece dedim ki: “Muhalefet partisi kimliğiyle belki sizin bakış açınızdan farklı bir bakış açısı sergilemek gerektiği noktasında iki yerde itirazımız var bunları değerlendirin.”

NAZIM MAVİŞ (Sinop) – Unuttum, doğru, teşekkür ederim.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – “Rica ediyorum.” dedim.

Sayın Başkan, şimdi burada burayı gerip ilk defa tolere edilmeyen bir kelime noktasına taşıyan Sayın Yılmaz. “Hastalıklı kafa yapısı.”

Bakın, madem öyle, ben bir iki örnek vereceğim. İktidarlar gücü ele aldığında değişik şeyler yapıyorlar. Şimdi geçmişten örnekler vermeye kalkarsak çok veririz ama ben size bir iki tane örnek vereceğim yani bugünlerde her şey düzgün mü bir bakalım. “Diriliş Ertuğrul” diye bir dizi var. Bu dizi setindeki oyunculara sorun, bu dizinin bölümü yayınlanmadan önce Ankara’ya gidiyor, gözden geçiyor, Sayın Erdoğan’ın bir gün önceki konuşmalarından konuşma metinleri oradaki dizi karakterlerine yükleniyor. Bakın bunu gidin, sorun kendilerine. Ve dizideki oyuncuların sosyal medya hesapları takip edilip kara listeye alınıyor bu insanlar. Yine örnek vereceğim: Muhteşem Yüzyıl hakkındaki devlet büyüklerimizin bazı beyanatları vardı. Ve çok özel bir yeri söyleyeceğim: Çanakkale hepimizin ortak değeri. Çanakkale’nin nasıl kazanıldığını ilmi ilmi hepimiz biliriz, çoğumuz da ziyaret etmişizdir. Çocuklarımıza öğretmeye çalışıyoruz. Bir animasyon filmi yapıyorsunuz. Animasyon filminin tek karesinde Atatürk yok. Ben de bunu buradan protesto ediyorum, hepinizin ortak değeri değil miydi Atatürk? Bakın burada bir algı yok mu?

Şimdi, sadece bazı hayali şeylerle kazanıldığına dair imalar çizen... Bakın bunlar yanlış. Biz de diyoruz ki: Arkadaşlar, bunları değerlendiren yerler subjektif olmasın objektif olsun. Ben şimdi burada 7’ye 4 bir oran belirttim, mevcut hâlini söyledim “14’e 10” dedim yani mevcut hâlinde 14’e 10, bu da 4’e 3 gerilemeye gelmiş. Ve bir güvensizlik varsa bizim devlet memurlarına değil güvensizliğimiz arkadaşlar, zaten o metin bize ait bir metin değildi, bizi de sanki kapsar şekilde söylendi. Şimdi, bizim devlet memuruna güvensizliğimiz yok ama sizin yalnız bir yere güvensizliğiniz var. Meslek erbaplarına, bu sektörün temsilcilerine güvensizliğiniz var. Neden? Çünkü bu 14’te 10 tane sektörün temsilcisi varken bunu 3’e düşürüyorsunuz. Yani onu anlatmaya çalışıyorum. Esas güvensizliğe bir de bu bağlamda bakmak lazım.

Evet, teşekkür ediyorum. Şimdilik bunları söylüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sayın Başkan, kişisel bir sataşma durumu var, sayın genç kadın arkadaşşıma cevap vermek isterim çünkü...

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Adım Zeynep, “Zeynep” diye de hitap edebilirsiniz.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Özür dilerim. Zeynep Hanım...

Müsaade var mı?

BAŞKAN – Buyurun, açtım mikrofonunuzu.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi sadece iki hususa değineceğim. Özür dilerim sizin adınızı da bilmiyorum, misafirim Komisyonunda, Hasan Bey’di değil mi Sayın Vekilim?

Sayın Yılmaz, kusura bakmayın.

Öncelikle, evet, Mustafa Bey’in bahsettiği yerden başlamak istiyorum. Konuşmamı, tutanakları inceleme fırsatınız olursa, gerek ilk konuşmamda gerekse maddeye ilişkin konuşmamda dediğim şey şu: Ben bu işin içinden gelen biriyim. On yıldır sinema televizyon sektöründe çalışıyorum, sinema eserleri üzerine tezim var, doktoram devam ediyor, bu alan benim için muhtemelen burada oturan birçok insandan çok daha kıymetli ve çok daha önemli bir alan ve taze bir milletvekiliyim. İçeriye girdiğimden beri gördüğüm bu yoğun çatışma, af buyurun, birbirinden nefret etme, birbirinin hiçbir dediğini dinlememe hâlinde de muazzam şekilde rahatsızım, samimiyetle rahatsızım.

“Hastalıklı zihniyet” dediniz, yanlış anladığınız için inanın, sataşma gayem hiç yok, yanlış anladığınızı düşündüm, üzüldüm, üzüldüğüm için açıklayacağım kendimi, merak etmeyin.

Sayın Vekilim, şöyle diyorsunuz: Bütün herkes bu konuda uzlaştı, anlaştı, siz hâlâ devleti sanki her fırsatta sansürlü, baskıcı bir şey yapacakmış gibi yansıtan bir zihniyete sahip olmakla itham ediyorsunuz beni. Ben oysaki şunu diyorum: İlk önce bir şeyi ikiye ayıralım, bir parça kafa karışıklığı olabiliyor, sizi kastetmiyorum, genelde. İki tane kuruldun bahsediyoruz. Bir tanesi sinema filmlerinin değerlendirilmesi ve sınıflanmasına ilişkin işlemler var, bir de sinema filmlerinin desteklenmesine ilişkin işlemler var. Yani birinde bir sinema filmi zaten yapılmış, bitmiş, oturuyor, izliyorlar, diyorlar ki: “Bu artı 18 olsun, bu artı 12 olsun.” Bu ayrı bir kısmı. Bir de devletin ayırdığı bir bütçe var. 30 milyon TL, 40 milyon TL. Hangi sinema filmine kaç para destek vereceğiz? Destek Kurulu. Bizim az önceki maddede verdiğimiz önerge, direnç noktası olarak söylediğimiz, sadece bizim değil, “mutabakat” diyorsunuz ya, meslek birliklerinin de, hangi meslek? Film yönetmenleri mi? Artı, 10 tane meslek birliğinin ortak -hepinizin önünde var- tek bir değişiklik talebi var sizlerden. Destekleme Kurulunun yapısını bu derece dengesizleştirerek bozmayın. Çünkü amacı da ne bunun? 10 tane meslek birliğimiz var. 10 meslek birliğinin 10’u da şu anda burada temsil ediliyor, Bakanlığımız zaten 4 üyeyle burada var ve gerçekten işlemler bir şekilde işliyor. Şu anda biz bu Destek Kurulunun yapısını 2’nci maddeyle 4’e 3 şeklinde sektör aleyhine değiştiriyoruz. Başka bir ifadeyle...

BAŞKAN – Sayın Kadigil, bakın, biraz önce söz aldığınızda da aynı meseleleri konuştuk ama ya. Bakın, biz 2’nci maddeyi konuşmuyoruz artık.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sanıyorum karışıklık oluyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yani siz “İsmimi andıkları için cevap vereceğim.” dediniz, aynı yere dönüp dolaşıp geliyoruz. Bu şekilde ilerleyemeyiz, lütfen.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Zaten bu konuyu geçtik ama Sayın Vekilim beni “hastalıklı bir zihniyetle ve sırf muhalefet olsun diye konuşmakla” itham ettiği için söylüyorum.

BAŞKAN – Ya, hastalıklı bir zihniyetse ona cevap verin, o lafa ifade verin ama siz yine 2’nci maddeye geldik, yine aynı şeye takıldık kaldık ya.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Demek ki çok önemli bir madde Sayın Başkan. Bırakın, işimiz bu, biz yasama organıyız, elbette uzun uzun konuşacağız.

BAŞKAN – Oyladık, Genel Kurul aşamasında yine konuşursunuz ama artık o geçti, lütfen bu konuda söyleyeceğiniz bir şey varsa onu söyleyin.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Bu konuda bir de şunu eklemek istiyorum müsaadenizle, genç ve kadın bir arkadaşım olduğu için: Normalde... Habibe Hanım beni tanır.

KEFEK’te birlikteydik, değil mi Habibe Hanım? Kimseye karşı en küçük bir saygısızlığımı, laf attığımı görmüşlüğünüz yoktur.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Ama şu anda burada saygısız bir üslup kullandınız.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Onun için de konuşmanın heyecanı ile döndüğüm için sizden özür de diledim ben üslubunca. Tekrar da ediyorum, sizi üzdüysem gerçekten özür dilerim.

Size Zeynep Hanım özellikle dememin, bunu ben asla kimseye demem, bu konu benim için gerçekten önemli ve söylediğim şeyleri içtenlikle, sinema endüstrimize katkı sunacağımı düşündüğüm için ve kendimi mümkün olduğunca siyasi görüşümden azade tutup teknik konuşmaya gayret eden bir

konuşma yaparken sizin, belki ben yanlış anladım, öyleyse sizden de özür diliyorum, dalga geçer gibi bana bakmanız, genç bir kadın olduğunuz için inanın sadece üzdü beni. Tek tedirginliğim de buydu. Bunu açıklamak istedim sizi üzdüğümü düşündüğüm için.

BAŞKAN – Konu anlaşılmıştır.

Sayın Kaya, size söz veriyorum.

Buyurun.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; öncelikle, arkadaşlarımız gerçekten eksik ya da yanlış söylediği sözlerden dolayı özür dileme yürekliğini ve centilmenliğini gösteriyor. Bu aslında önemli bir fırsat.

Benim Sayın Başkandan ve kanun teklifini getiren arkadaşlardan özellikle istihdamım şudur: Eğer gerçekten muhalefet partilerinin yani 2’nci büyük partinin, 3’üncü büyük partinin, 4’üncü büyük partinin bu konuda sizinle hemfikir olmasını istiyorsanız şöyle bir yolu denemekte fayda var: Güç sahibi olanlar, iktidar sahibi olanlar, güç sahibi olmayanlara karşı daha mütevazı olurlar. Muhalefette olanlar sesini yükseltebilir, kızgınlıkla, istediği yasaı çıkartamadığı için, bunun üzüntüsüyle hırçın davranabilir ama bilirsiniz ki -hepimiz çocukluk yaşadık- çocuk ne kadar bağırırsa bağırınsın, baba ya da anne olabiliyorsak eğer, bu konularda daha mütevazı noktalarda yaklaşılır. Eğer bu kanunun birlik ve bütünlük içerisinde çıkmasını istiyorsak, “sansür kanunu” diye adlandırmamızın toplumda bir rahatsızlık yaratacağını, Parlamentonun bütününcü inciteceğini düşünüyorsak, emek veren arkadaşlarımızın emeğine de saygı göstermek istiyorsak yapılması gereken şu: Mantıklı, makul, kabul edilebilir değişiklik tekliflerini kabul etme erdemini göstermeliyiz. Eğer bunu yapmaz isek, söylediğimiz, baştan sayın vekilimizin sunarken “Ya, biz birlik ve bütünlük içerisinde bunu yapmaya çalıştık, en geniş kesimleri kucakladık.” deyimi oldukça önemli. Birliği sağlamak diri olmayı da beraberinde getirir. O zaman, yapılması gereken iş şu: Bu masanın etrafındaki arkadaşlarımızın iyi niyetle, yasanın çıkmasına engel olma değil, engel olmak istese de zaten birlikte ittifak ettiğiniz partiyle sayınız Parlamentoda yasaı geçirmeye yetiyor, Komisyon da geçirmeye yetiyor ama önemli olan şu: Kapsayıcı olduğunuzda bizi de kapsarsanız, HDP’yi de, İYİ PARTİ’yi de kapsarsanız şu salonda çıkarken gülerken mutlu bir şekilde çıkarız, bizi izleyen ve sorunun sahipleri de şöyle der: “Ya, hakikaten Parlamentoda bizimle ilgili konuda ciddi bir mutabakat sağlandı ve biz de bunların bu çıkarmış olduğu yasalarda her ne kadar sinemacı olarak beni, film yapımcısı olarak Ayşe’yi ya da oyuncu olarak Fatma Girik’i mutlu etmese de birlikte, bir bütünlük içerisinde bir yasa çıkardıkları için biz de fedakârlık yapalım.” duygusuna kapılabilirler. Bu duyguyu onlardan esirgemeyelim, arkadaşlarımızın burada birlik ve bütünlük içerisinde bir çaba göstermesi gayretini lütfen anlayalım.

Tabii ki Serkan Bey sözlerini konuştuğunda, zihniyet olarak 21’inci yüzyılın en çağdaş zihniyetini, sürekli kendini yenileyen bir topluluk olduğumuz için “geri zihniyet” diye eleştirmeyi ben hiçbir vekile, hiçbir siyasi anlayışa yakıştırmam. Nedeni de şudur: Adalet ve Kalkınma Partisi 18’inci yüzyılın partisi değil, 21’inci yüzyılın partisi. Dolayısıyla “gericilik” lafını, “geri zihniyet” lafını hiçbir arkadaşımın sizler için kullanmasına razı değilim, gönlüm razı değil, onay da vermem. Ama hiçbir arkadaşımızın da 21’inci yüzyılın, 20’nci yüzyılın en çağdaş, 21’inci yüzyılın, dünyanın 3’üncü en eski partisine bunu demesi de çok doğru değil. Bu konular sanırım konuşurken kendimizi kaptırdığımız noktalarda söylediğimiz sözler.

Ben Başkanın gayretini anlıyorum, sükunet içinde götürme gayretini de anlıyorum. Sayın Bakandan ve Başkandan şöyle bir şey rica ediyorum: Bence yasa teklifini hazırlayan arkadaşlarımıza şöyle bir uyarıyı yapmanızda fayda var: “Ya, bu insanların getirdiği önerilerin hiçbiri mi kabul edilmez? Mutlaka içermek gerekir.” diye bir teklifi sunmak lazım.

3'üncü maddede, eğer bizim bu maddenin, bu yasanın bütününe “Sansürü içeriyor, sinema sahiplerini mağdur ediyor.” dememizi istemiyorsanız şöyle bir şey yapmakta fayda var: “Değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmler ticari dolaşıma ve gösterime sunulamaz.” hükmünün kanundan çıkarılması ne gibi zarar getirebilir, hangi noktada bizi sıkıntıya sokabilir? Bizim kaygımız şu: Bunu yaptığımızda bin bir emekle hazırlanmış sahneler, oyuncular, emek bir anda... İyi niyetli olmayabilir bizim görevlendirdiğimiz insanlar. Art niyetli olarak düşünmek istemiyorum. Bakanlığın önerdiği insanlar da bu ülkenin insanları; bunların da art niyetle emeği sokağa atacak hâlleri yok. Ama eğer bu niyetleri yok ise bu işin taraflarının çoğunluk olmasını... Nasıl olsa biz siyaseten onları ikna ederiz; onlar 4 kişi olsa da biz 3 kişi olduğumuzda siyasi irademizle, akılla ve iradeyi kullanarak da o 4'ün içerisinde 1'ini mutlaka yanımıza getiririz, yetenekliyiz bu konuda. Dolayısıyla, bu konudaki çoğunluğu elinde bulunduran bakanlık siyasi iradenin inisiyatifinde olacağı için bunlar kaygılar taşıyabilir. Konuşmamın ilk başında da söyledim: Cumhuriyet Halk Partisinin atayacağı bir bakan bu meselelere art niyetli yaklaşabilir. Çünkü ömrübillah siz iktidarda kalmayacaksınız, bu değişecek, er ya da geç. Bu değişiklikte diyelim ki İYİ PARTİ iktidara geldi ve bakanı atadı; şimdi, onun görevlendirdiği 4 kişinin doğru iş yapmayacağını da öngörmemiz gerekiyor. Ben bu konuda esnetebileceğim... Aynı şeyi söylemenin nedeni şu: Anlaşılmıyor, derdimizi anlatamıyoruz, yeteneksiziz. Biz sakın bir şekilde derdimizi anlatır, aynı şeyi defaatle anlatırsak belki vicdana gelirsiniz, sansürsüz bir yasa çıkarmayı hep beraber başarabiliriz; bunun için, aynı şeyi farklı arkadaşlarımız tekrar tekrar söylüyor. Ben burada bu kurulun... Özellikle bu Komisyonun alanı çok geniş: Millî eğitim, kültür, gençlik ve spor; bunların tamamı centilmenlik isteyen şeyler. Millî eğitim bilim ister, diğerleri centilmenlik ister; bu centilmenliği gösterecek olan, şu andaki birinci partidir, birinci parti milletvekillerinin biraz centilmen olmasında fayda var. Galip gelen takım kavga çıkartmaz, Alpay bilir. 4-0 galipse maçı erteletecek, 3-0 hükmen mağlup olabilecek yolu tercih etmez; seyircisine hâkim olur, futbolcusuna hâkim olur. Sahaya girerse 4-0 yendiği maç, aleyhine 3-0'a dönebilir. Dolayısıyla, burada galip olanın biraz daha sakın, biraz daha anlayışlı davranmasında fayda var. Önergelerimizin olabildiğince içselleştirilmesinde fayda var; bu yasa için fayda var, emek veren arkadaşlarımızın emeğinin tartışmaya açılmaması için fayda var. Eğer tekliflerimizin hiçbirisi kabul edilmezse, Genel Kurulda da bunlar kabul edilmezse, doğal olarak, burada savunduğumuz fikirleri, “Bir sansür anlayışı egemen oluyor.” kaygımızı -kaygımız bu çünkü-dile getirmeye devam ederiz; bu da yasayı çöpe atmak anlamında değildir. Burada zamanımız var, birbirimize saygılı olmayı özellikle ben kendi arkadaşlarımdan da istiyorum, istirham ediyorum ama esasen dilimize lütfen sahip olalım. Birbirimizi hiç gericilikle suçlamayalım çünkü hiç kimse bunu hak etmiyor; ne siz hak ediyorsunuz ne de bizim arkadaşlarımız hak ediyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun Sayın Kaya.

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) - Başkanım, açıklamam lazım.

BAŞKAN – Yani, satışa olmadan lütfen Sayın Yılmaz...

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) – Sakin, sakin.

BAŞKAN – Şahsileştirmeyelim konuları.

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) – CHP’li sayın vekilimiz bize tavsiyede bulundu: “İktidara sakın olmak düşer...”

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Tabii.

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) – Ben bağırmadım; fikirlerimi gayet net, sakın bir şekilde anlattım. Bağırın yanınızdaki vekil arkadaşınız, rahatsız oldu konuşmalarımdan.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Serkan Topal, yanımdaki değil.

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) – Serkan arkadaşımız rahatsız oldu, yanlış bir üslup kullandı, sözlerini kendisine iade ediyorum. Ama “hastalıklı zihniyet”ten kastımın ne olduğunu az çok anlattım, tekrar anlatıyorum: Devleti ve siyaseti bir toplumun tüm kesimleri üzerinde bir baskı aracı olarak gören zihniyet bana göre hastalıklı bir zihniyet. Biz, bu zihniyetin baskılarını da tüm özgürlük alanlarında yıllarca çekmiş bir milletiz. Geçmişten bugüne örnekler verip tekrar zamanını almayacağım heyetin, konunun farklı yönlerine de çekilmesine müsaade etmeyeceğim. Geçmişte, en yakın tarihte -sanat ve kültürle alakalı olduğu için- daha 2000’li yıllarda rahmetli Ahmet Kaya Kürtçe şarkı söylediği için linç edildi. Sanata karşı devletin, devlet mekanizmasının, yargının geliştirdiği bir reflekti o zamanki konjonktürde. Böyle bir geçmişten geliyoruz. Bizim yaptıklarımız da ortada 2002’den bu yana; şu an bir Kürtçe kanalımız yayında, hamdolsun. Türkiye’de özgürlük adına tüm kesimlere yönelik yaptıklarımız da ortada. Şimdi, yaptıklarımız ortadayken bizi bu konuda siz eleştireceksiniz, hatta eleştirirken de yanlış... “Yalan” demeye dilim varmıyor; gözümüzün önünde. “Hiç fikir almadan, sivil topluma danışmadan yapıyorsunuz...” Ama sivil toplum da burada, “Bize danışıldı.” diyor. Bunları söyleyeceksiniz, ben bunu yüzünüze vurunca hoplayıp zıplayıp bağıracaksınız. Bu, yanlış bir tavır.

YILDIRIM KAYA (Ankara) - Yapma ama ya...

SERKAN TOPAL (Hatay) - Yine sataşma var.

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) – Yanlış bir tavır.

BAŞKAN – Konu anlaşıldı Sayın Yılmaz.

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) - Bu konuda bunu vuzuha kavuşturmak için açıklamada bulundum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Yıldız, kısacık bir söz veriyorum.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Direkt olarak bana bir sataşma olduğu için ufacık bir parantez açıp kapatacağım.

Az evvel, hani, incelikten uzak ve aslında bir miktar avami bir çağrışım yapan bir kalıp kullanılmıştır; “dalga geçer gibi” ifadesi mimiğim üstünden söylenmiştir.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Ben mi söyledim?

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Yok, siz söylemediniz.

Dolayısıyla, bu noktada ben, daha doğrusu mimiğim töhmet altında kalmaktadır. Böyle bir hususun kendim adına söz konusu olmadığını bir kere daha ifade ederken, daha evvel ifade etmiş olduğumuz niyet okuyuculuk bahsinin burada bir mimik üzerinden dahi geçerli olduğunu ispat etmiş bulunduk aslında bu masa üzerinden.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum, anlaşılmıştır, sağ olun.

SERKAN TOPAL (Hatay) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Serkan Bey...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkanım, şimdi, az önce Sayın Yılmaz’ın söylemlerine istinaden, birincisi: Ben bağırmadım, ses tonumu yükselttim. Türkçede bağırarak ile ses tonunu yükseltmek arasında... Türk diline bakmaları gerektiğini söylüyorum, bu bir.

İkincisi: Az önce “hastalıklı zihin yapısına sahip” dediğinizde o cümle tamamen bizedydi ve bize söylenmişti, ona istinaden ben cevap vermek zorunda kaldım. Ama elbette az önce, şu anda tamamen düzelttiğiniz... Yani, devlet büyüklerine, devlet memurlarına, devlet kurullarına ya da heyetlerine -neyse- farklı bir algının oluşmasının sebebi nedir sizce? Tamamen son iki üç yıl içerisinde yaşanan somut olaylardan dolayıdır. İşte, benim az önce anlattığım hikâyeden yola çıkarak yine, yeniden o yıllardaki güveni tesis edebilmenin yolu tamamen devlet kurullarındaki bütün üyelerin objektif olabileceği ya da objektif karar vermesini sağlayacak mekanizmayı, sistemi kurmak; benim bütün amacım buydu.

Ben tekrar teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Topal.

Madde üzerinde görüşme tamamlanmıştır.

Madde üzerinde iki adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1490) esas numaralı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesinin 1’inci fıkrasının 2’nci cümlesinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mustafa Adıgüzel

Serkan Topal

Ordu

Hatay

BAŞKAN – Konuşacak mısınız, gerekçeyi mi okutayım arkadaşlar?

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) – Ben bir iki söz söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Peki, Sayın Adıgüzel, buyurun.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Biraz önce de bu konu gündeme geldi; yani bunun sanki madde metninde yeniden getirilmiş bir konu olmadığı, geçmişte de olduğu söylendi. Biz zaten bunun farkındayız; daha önceki konuşmalarımızın hepsinde bunun yeni teklif içerisinde olmadığını, mevcut hâlinde olduğunu hep, sürekli vurguladık. Bizim de zaten buradaki teklifimiz: Bunu da dâhil edelim ve bu madde metninden bunu toptan çıkaralım. Neden? Çünkü buradaki değerlendirme meselesi subjektif. Ve bu konuyla ilgili belli bir kurul oluşup bu kurulun yapısı falan da belli değil, bunun çerçevesi belli değil. Yani eğer biz insanlara güveneceksek, yani bu sektörün bizzat içinde olan bu sektörün temsilcilerine güveneceksek bunu kendi içerisinde otokontrole tabi tutabiliriz veya Bakanlık bünyesinde daha ağırlıklı olarak bu sektörün temsilcilerinin yer alacağı, daha şekli şemali belirlenmiş, sınırları çizilmiş bir komisyona da bu havale edilip bununla ilgili bir düzenleme yapılabilir. Şu anda tamamen subjektif duruyor ve kimin burada bu değerlendirmeyi yaptığına dair bir ibare yok, yani mevcut hâlinde de yok. Bunu daha somut hâle getirelim şeklinde bu düzenleme metninden çıkarılmasını söyledik, yoksa bunu biz gelen teklif içerisinde var diye iddia etmedik zaten. Onu da burada beyan etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

SERKAN TOPAL (Hatay) – Efendim, önergede benim de imzam var.

BAŞKAN – Buyurun.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yine de tarihe ve tutanaklara not olarak düşmek istiyorum. Şimdi, bu tamamen yargının işidir. Gerçekten “sansür” kelimesini kullanmayacağım ama böyle bir kurul buna karar vermemeli. Böyle bir karar verdiği anda sanatçılar arasında, o meslek birlikleri üyeleri arasında çatışma yaşanabilir. Bunu önümüzdeki süreçte göreceğiz. Gelin, bunu kaldıralım. Takdir yine de sizin.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutup işleme alacağım.

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1490) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

İsmail Koncuk

Şenol Bal

Adana

Ankara

Madde 3 –

MADDE 7 “... sınıflandırılması yapılır. Değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmler gerekçeleri ile ticari dolaşıma ve gösterime sunulmama tavsiyesi yapılır.”

BAŞKAN – Şenol Hanım, buyurun.

ŞENOL BAL (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Biraz önce tartışmalara bakıyorum, ben çok fazla uzun uzun konuşmayı çok seven bir insan değilim aslında, konuşmamak için de direniyorum.

Şimdi, bizim vermiş olduğumuz önergede -evet bu daha önceki kanunda var ama madem demokrasiden yanayız, ileri demokrasiyi konuşuyoruz, özgür bir ülkeden bahsediyoruz- evet bu değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmlerin, gerekçeleriyle, ticari dolaşım ve gösterime sunulmaması tavsiye edilsin yani reddedilmesin de böyle bir tavsiye kararı alınsın. Bu, en azından bugüne kadar kamuoyunda sansür mekanizmasının olacağı kanısını da ortadan kaldırmış olacaktır. Ama yine de şunu söylemeden geçemeyeceğim: Ülkemizde bizim sansür yok mu? Yani sanki iktidar milletvekilleri başka bir ülkede yaşıyor, biz muhalefet milletvekilleri de başka ülkelerde yaşıyoruz. Yani ülkemizde sansürün olmadığını söyleyebilecek kim var acaba? Ne yani, hangi gerçekler yayınlanabiliyor? Kimler istediği gibi konuşabiliyor? Sanatçılar mesleklerini rahatlıkla icra edebiliyorlar mı bu ülkede? Bunları değerlendirmemiz lazım, birbirimizi kandırmamamız lazım ve iktidar milletvekillerinin de –evet, bugün güzel, iktidarın milletvekilleridir- ama vicdanlarını bir yoklamalarında fayda var diye düşünüyorum, ellerini vicdanlarına koymaları gerektiğini düşünüyorum. Gerçekten bu ülkede çok sıkıntı çekilen, yaşanan birçok acı olay var.

Biraz önce Metin Akpınar’dan falan bahsedildi, ben o konulara girmeyi de çok arzu etmiyorum, konumuz o değil. O sanatçılıktan dolayı mı dendi? Yani insanların bir şey söyleme, ifade özgürlüğü, hakkı yok mu bu ülkede? Yani iktidar yanlısı konuşmalar yapılırsa oh ne güzel, iyi ve bir yerlere

gelmenin yolu ama yanlış olan şeyler ifade edildiği takdirde de her türlü baskıya maruzsunuz. E, bunları da değerlendirmek lazım. İşte, sanatla ilgili, sinemayla ilgili çıkacak olan, yasallaşacak olan bu teklif üzerinde biz de diyoruz ki: En azından sanat camiası açısından, sanat dünyamız açısından böyle, sansür gibi maddelere, ifadelere yer verecek bir teklif olmasın bu, bunu bir şekilde daha yumuşatalım, tavsiye kararında bulunsunlar yani illa “Bu yasak, ticari dolaşıma ve gösterime sunulmasın.” denmesin ama ortaya bir gerekçe konsun. Bizim öneremiz bu yönde. Tabii ki bu konudaki desteklerinizi bekliyoruz.

Ama biraz önce 2’nci maddede de bir beyefendi oradan rahatsızlığını ifade etti. Eski kurulların böyle zanlar altında olduğunu söylemiştik. Bu zanlar, iddialar var dedik, zaten itham etmedik kimseyi, iddialar var. Bu destek kurulları, seçmedikleri senaryoları ve seçmedikleri filmleri değerlendirirken bir şekilde bir puanlama sistemi ortaya koysunlar, daha şeffaf olsunlar, gerekçelerini ortaya koysunlar ki en azından bu zanlar da ortadan kalsın dedik. Bunda bir rahatsızlık duymamaları gerekir diğer arkadaşların da.

Ben önergemizi sizlerin görüşlerine sunuyorum ve desteklerinizi bekliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylamaya sunmadan bir hususu hatırlatmakta fayda var Sayın Bal. Tabii, muhalif olabilir insanlar, eleştirebilir ama bir sanatçının, Türkiye’ye mal olmuş bir sanatçının darbe çağrışımında bulunması, “ayağından asma” vesair gibi bir şeylerde, ifadede bulunması bir özgürlük olmaması gerektiğini ben düşünüyorum.

ŞENOL BAL (Ankara) – Efendim, o zaman iktidara yakınlar da başka şeyler söylemesin.

BAŞKAN – Çünkü bu Türkiye darbelerden acılar çekti. Sizin de gelmiş olduğunuz gelenekten bir başbakan, bu ülkede milletin seçtiği bir başbakan darbeye devrildi ve asıldı. Dolayısıyla bu tür çağrışımarda bulunan insan hakkında birkaç söz söylenilmesi yani onlara cevap verilmesi veya yargının “Bunu niye yaptın?” diye bir sorguya çağırması gayet doğal bir şeydir. Başka bir demokratik ülkede de böyle bir çağırışı hiçbir sanatçının yaptığını ben şahsen duymadım, varsa örneklerini siz söyleyin lütfen. Onu düzeltmek istedim.

ŞENOL BAL (Ankara) – Sayın Başkan, bunun karşılığında -şu anda önümde olmadığı için ifadeleri çok düzgün söyleyemeyeceğim için isim vermeyeceğim- her türlü sözü söylemeye muktedir bir sürü insan varken eğer ifade özgürlüğü olarak onlar kabul ediliyorsa ama bir sanatçı bir televizyon programında... Yanlış da söylemiş olabilir. Yani bunu mahkeme çağırmasın demiyorum ama konu olduğu için söylüyorum. Senelerce Türk tiyatrosuna ve Türk sinemasına hizmet etmiş insanlar bunlar.

BAŞKAN – Dokunulmazlığı mı var yani onların şimdi?

ŞENOL BAL (Ankara) – Efendim, dokunulmazlığı var meselesi değil. O zaman bütün bu ülkede yanlış konuşan yani bu tür yanlışları yapan insanlara aynı mesele, aynı şey uygulanmalı.

BAŞKAN – Şimdi, bakın, darbe çığırtkanlığı yapmak farklı bir şey, insanları ölümle tehdit etmek farklı bir şey, eleştirmek farklı bir şey. Ben o ince noktaya değiniyorum. Lütfen...

ŞENOL BAL (Ankara) – Efendim, şu anda biz yargı kurumu değiliz. Yargı karar verecek bu konuda.

BAŞKAN – Muhakkak, muhakkak.

ŞENOL BAL (Ankara) – Yani o, o şekilde darbeye mi çağırdı, yoksa kendine göre bir başka ifadeyi mi kullanmak istedi, buna yargı karar verecek. Bizim değerlendirmemiz doğru değil.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Edilmemiştir.

BAŞKAN – Edilmemiştir.

ŞENOL BAL (Ankara) – Efendim, “Edilmiştir.” dediniz Sayın Başkan.

BAŞKAN – 3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

ŞENOL BAL (Ankara) – “Edilmiştir.” dediniz.

YAŞAR KARADAĞ (İğdır) – Mutlu olacaksınız edilsin.

BAŞKAN – ...Kabul etmeyenler... 3’üncü madde kabul edilmiştir.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Sayın Başkan, sözleriniz bile “Edilmiştir.” diyor.

BAŞKAN - 4’üncü maddeyi okutup işleme alıyorum.

MADDE 4- 5224 sayılı Kanunun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 8- Destek başvuruları ülke içinde yerleşik gerçek veya tüzel kişiler tarafından yapılır.

Destek tutarı; proje geliştirme, ilk uzun metrajlı kurmaca film yapım, uzun metrajlı sinema film yapım, ortak yapım, belgesel film yapım, çekim sonrası ile dağıtım ve tanıtım destek türleri için başvuruda belirtilen toplam bütçenin yüzde ellisini aşamaz. Animasyon film yapım, kısa film yapım, senaryo ve diyalog yazımı ile yerli film gösterim destek türleri için başvuruda belirtilen toplam bütçenin tamamı desteklenebilir. Yabancı film yapım destek türü için destek tutarı ülke içinde harcanan ve Bakanlıkça kabul edilen tutarın yüzde otuzunu aşamaz.

Bu Kanun kapsamındaki bütün destekler geri ödemesiz olarak verilir.

Kanun, yönetmelik ve destek sözleşmesinde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi veya desteğin haksız alındığının tespiti halinde destek tutarı, desteğin ödendiği tarihten geri alındığı tarihe kadar geçen süre için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak faizi ile birlikte geri alınır. Bakanlık, geri alınmasına karar verilen destekler için, destek tutarının ve faizinin bir ay içinde ödenmesini desteği alana bildirir. Bu süre içinde ödenmeyen tutarlar Bakanlığın bildirimine üzerine ilgili vergi dairesi tarafından 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.

Desteklere ilişkin başvuru şartları, değerlendirme ölçütleri, destek alanın yükümlülükleri, ödeme şekilleri, harcama belgeleri, proje teslim süreleri, teminat ve kefalet hükümleri ile diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

BAŞKAN – Bu maddede daha önce yapılan konuşmalarda da bu desteklerle ilgili birtakım sorular soruldu. Bu konuda Hükümet, Sayın Genel Müdürüm, siz mi konuşmak istersiniz, bir bilgilendirme yapmak ister misiniz Komisyonumuza? Destekleri nasıl veriyorsunuz, kriterleriniz nedir; onları Komisyonumuza bildirirseniz.

Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI SİNEMA GENEL MÜDÜRÜ ERKİN YILMAZ – Sayın Başkanım, çok kıymetli milletvekillerim, değerli sektör temsilcileri; hepinize saygılarımı sunuyorum.

Bu madde son derece kritik ve önemli bir madde. Esasında kanunun ruhunu yansıtan madde de burada. Hâlihazırda ülkemizde sinema sektörü anlamında uzun metraj, kısa film, belgesel, animasyon, senaryo yazım ve AR-GE türlerine destek verebilmekteydik ama bu madde değişikliğiyle beraber ilk defa uygulayacağımız destekler var.

Ben, belki göz ardı edilen bir meslek türünden başlamak istiyorum öncelikle, yerli film gösterim desteği. Özellikle bazı milletvekillerimizin bu konudaki hassasiyetlerini de belki bertaraf edecek bir açıklama olacak bu. Yerli film gösterim desteği, bağımsız sinema eserlerini, nitelikli sinema eserlerini desteklemek adına sinema salonu işletmecilerine verilecek destek türü olacak. Bir kere daha altını çizmek istiyorum: Doğrudan, sinema salonu işletmecilerine, sinema salonu gösterim şansı bulamayan filmlerin gösterilmesi kaydıyla vereceğimiz bir destek olacak. Bunun önemli olduğunu düşünmekteyiz.

Diğer destek türü, yine hâlihazırda olmayan bir destek türümüz var. Bu da yapım sonrası destek olarak adlandırabileceğimiz bir destek türü, “çekim sonrası destek” adını veriyoruz. Tamamlanmış sinema filmlerinin çekimden sonraki teknik hususlarının tamamlanması amacıyla vereceğimiz bir destek yani “postproduction” işlemleri için verilecek yeni bir destek türü olarak karşımıza çıkıyor, sektörün gerçekten ihtiyaç duyduğu bir destek.

Diğer destek türümüz, yabancı filmlerin desteklenmesi bağlamında ilk defa öngördüğümüz bir destek türü. Belki de ülkemizin bu alandaki potansiyelinin gerçek manada ortaya çıkarılması için son derece önem arz ettiğini düşündüğümüz bir destek türü. Burada da şunu söyledik: Ülkemizde film çekmek isteyen büyük yabancı prodüksiyon şirketleri ülkemize geldikleri takdirde yapmış oldukları harcamanın yüzde 30’una kadarını teşvik olarak geri alabilecekler. Bütün dünyaya “Gelin, ülkemizde film çekin.” çağrısını yapıyoruz ama bunu yaparken de muhakkak bir komisyon marifetiyle bunun değerlendirilmesi söz konusu olacak. Burada amaç ülkemizin doğru bir şekilde tanıtılıyor olması. Yakın coğrafyamızda Macaristan’da bu teşvikler var, Romanya’da var, Bulgaristan’da var, Çekya’da var. Dolayısıyla birçok prodüksiyon şirketinin ülkemize gelmemesinin temel sebebi de bu yani finansal bir konu. Bu teşviğin hayata geçmesiyle beraber çok önemli prodüksiyonların ben Türkiye’de çekileceğini düşünmekteyim. Tabii, bununla beraber ülkeyi tanıtımının dışında önemli bir “know how” bilgi birikiminin de ülkemize gelmesi söz konusu olacak.

Diğer önemli destek türü biraz da kafa karışıklığı yaratan bir destek, dizi film desteği. Burada kanun koyucunun amacı kesinlikle dizi filmin üretilmesi değil. Hâlihazırda yapımcı arkadaşlarımız gerçekten çok nitelikli işleri ortaya koyuyorlar. Bu destek türünün verilme koşulu -ki bunların tamamı esasında ikincil mevzuatta tanımlayacağımız, yine sektörle beraber ortaya koyacağımız hususlar olacak- bitmiş dizi filmler için ülkenin tanıtılma koşulu varsayımı altında ihraç edilen dizi filmler destekleniyor olacak. Burada amaç, bir prodüksiyon var, prodüksiyonu görüyor olacağız, bizim için kritik hedef pazarlar neresi oraya bakıyor olacağız; bunlar için, her biri için ayrı bir puanlama söz konusu olacak. Esasında bu, bir mahiyette bir teşvik modeli ve dizi yapımcısı da potansiyel olarak bu teşvikten hangi filmlerin yararlanacağını bileceği için o noktada bir üretim hassasiyeti gösteriyor olacak. Tek gaye burada ülkemizin tanıtılıyor olması, hedef pazarlarda bu dizi filmlerin gösteriliyor olması. Dolayısıyla bizim senaryo üzerinden yine bir niyet okuması yaparak dizi filmlerinin desteklenmesi gibi refleksimiz yok. Onun içindir ki o komisyonun içerisinde Dışişleri Bakanlığından da genel müdür arkadaşımız var, Bakanlığımız Tanıtma Genel Müdürlüğü de var. Tamamıyla kültürel diplomasinin ve ülkeyi tanıtımın bir parçası olarak öngördüğümüz bir destek. Sektör tarafından da olumlu mütalaa edilmiş destekler içerisinde yer almakta.

Ben saygılarımı sunuyorum tüm Komisyon üyelerine.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yılmaz.

ŞENOL BAL (Ankara) – Sayın Başkan, bir şey sorabilir miyim Sinema Genel Müdürüne?

BAŞKAN – Bizim aracılığımızla soruyorsunuz değil mi?

ŞENOL BAL (Ankara) – Evet, sizin aracılığınızla soruyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ŞENOL BAL (Ankara) – Gerçekten, bu madde üzerinde ben de şöyle bir bakmıştım, anlamadığım veya eksik kalan yerleri tamamladınız, ben teşekkür ediyorum o konuyla ilgili. Özellikle dizi filmleri konusunun nasıl destekleneceğini düşünmüştüm, onu da gündeme getirmeyi düşünmüştüm kafamda ama açıkladınız, rahatladık.

Bir şey sormak istiyorum sadece. Şimdi, değişik destekler ve teşvikler olacak ama 2016 yılında Bakanlığınızca destek verilmiş olan -ülkede yaşanan tabii, olağanüstü ekonomik, sosyal süreçler göz önüne alındığında, meslek örgütlerince de dile getirilmiş zannediyorum- ama hâlen bitirilememiş, maddi imkânsızlıklardan dolayı bitirilememiş filmler var, bunlar da bu destekleme durumunun içine girecek mi? Yani geri ödemesiz şekilde bunlara faturalarında falan destek olunacak mı?

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz, buyurun, cevabınızı verin.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI SİNEMA GENEL MÜDÜRÜ ERKİN YILMAZ – Sayın Vekilim, kuvvetle muhtemel sormak istediğiniz konu şuydu: Bu değişikliklerle beraber -hâlihazırda uzun metraj kurmaca filmlere verdiğimiz destekler geri ödemeli destekler- Bakanlık tüm destekleri artık hibe niteliğinde, teşvik mahiyetinde sektöre veriyor olacak. Dolayısıyla “Geçmişte Bakanlığın destek verdiği filmler için bu hükümden faydalanabilecekler mi?” diye sormak istiyorsunuz.

ŞENOL BAL (Ankara) – Aynen öyle soruyorum.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI SİNEMA GENEL MÜDÜRÜ ERKİN YILMAZ – Kanunların geriye yürümeme ilkesinden hareketle geçmişe destek değil, usul esasları da çok farklılık arz ediyor. 2 katı fatura verilmesi, YMM raporunun Bakanlığa teslim edilmesi, gösterim şartı, ikincil mevzuatta tanımlanan başka hususlar var. Bir de şu eleştiri de geliyor: Bakanlığın verdiği filmler gösterilemiyor. Bakın, biz desteği verdikten sonra üç dilim hâlinde ödemeler gerçekleştirilir. Biz ilk dilim ödemesini yaparız, daha sonra yapımcı arkadaşlar bu finansmanı büyütmek için diğer destek fonlarına başvururlar, takriben üç senelik bir sürenin sonunda bu filmler hayata geçirilir ama belli sebeplerle hayata geçirilemeyen filmler de var yani destek verip sizin vizyonda görmediğiniz filmler. Amme alacaklarına göre biz istemesek de bu arkadaşlar hakkında yasal takibe geçmek durumundayız. Yani sizin, Bakanlığın destek verdiği filmler -orada görüyorsunuz bazı isimleri çünkü biz bunu kamuoyuyla paylaşıyoruz- iki sene sonra bu filmler vizyona girmiyor ve ciddi anlamda eleştiri alıyoruz. Esasında arkadaşların belli sebeple çekemediği filmler ve onların tamamı hakkında ya paralarını geri ödemişler ya da yasal süreç devam ediyor ama tekrar, belki sorunuza cevap verme anlamında, geriye yürümeceğinden dolayı eski koşullar neyse o şekilde devam ediyor olacak.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yılmaz.

Sayın Kadıgil, buyurun.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum ben de bu madde için. Bahsettiğiniz gibi, bütün sektördeki arkadaşlarımızın da heyecanla beklediği maddelerden biri, yerinde bir düzenleme. Biz de teşekkür ediyoruz bu düzenleme için hem Bakanlığımıza...

Ben küçük bir ekleme yapmak istiyorum sadece, bir öneri sunmak istiyorum. Malumunuz, sinema sektöründe sinema emekçilerinin de yaşadığı çok ciddi sıkıntılar oluyor, özellikle iş güvenliğine ilişkin, sigortalılık sıkıntısına ilişkin. Hadi sinema filmlerinde bir adım ilerlemiş durumdayız SGK meselesinde ama dizilerde hâlâ çok kötü bir yerde duruyoruz ne yazık ki. Burada çalışan arkadaşlarımızın sigortaları ya yapılmıyor ya da yanlış, hatalı iş kollarından yapılıyor. Bu nedenle, bu maddenin sonunda Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikte değerlendirme ölçütleri ve başvuru şartları destek alanı yükümlülüklerinin

belirleneceğini, şu anda da olduğu gibi yeni bir yönetmelik ihdas edileceğini sanıyorum. Öneri olarak söylemek istedim. Bu çıkacak yönetmelikte yani malumu hepinizin, set kazalarında yaşadığımız sıkıntılar şu şekilde, hayatını filmlerde kaybeden arkadaşlarımız; bunların önüne geçebilmek için hazırlayacağımız yönetmelikte, burada yer alan oyuncu ve set emekçilerinin 4/A üzerinden sigorta girişlerinin ve hak ettikleri para üzerinden kontrolüyle -iş sağlığı, iş güvenliği yine malumunuz olduğu üzere- tehlikeli sınıfa geçti sinema filmlerinin olduğu yer, bunların da yönetmelikte bir kriter olarak değerlendirilmesi oyuncular sendikası açısından yani set emekçileri ve oyuncular açısından da yerinde olacaktır.

Madde için de teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kadıgil.

Madde üzerinde söz talebi yok.

Madde 4'ü aldığımız redaksiyon yetkisine dayanarak yapacağımız ibare değişikliğiyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

5'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- 5224 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ Etkinlik ve projeler ile sinema sanatçılarının desteklenmesi

MADDE 9- Bakanlık, sinema alanındaki etkinlik, proje ve faaliyetleri destekleyebilir, düzenleyebilir, ödüller verebilir. Uluslararası festivallere ve yarışmalara katılım ile bunlara ilişkin tanıtım faaliyetlerini destekleyebilir.

Bakanlık, kamu kurum, kuruluş ve kamu tüzel kişilerine sinema donanım desteği verebilir, ihtiyaç sahibi sinema sanatçılarına veya sinema sektörü çalışanlarına maddi destek sağlayabilir.”

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi yok.

Madde üzerinde bir önerge var, okutup işleme alacağım.

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/1490 esas numaralı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

İsmail Koncuk

Şenol Bal

Adana

Ankara

Madde 5

MADDE 9 “Destekleme Kurullarının görüşleri dikkate alınarak Bakanlık, sinema alanındaki etkinlik, proje ve faaliyetleri destekleyebilir, düzenleyebilir, ödül verebilir. Uluslararası festivallere ve yarışmalara katılım ile bunlara ilişkin tanıtım faaliyetlerini destekleyebilir.”

BAŞKAN – Önerge sahipleri burada olmadığı için gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Değişiklik ile sinema alanındaki etkinlik, proje ve faaliyetlerin düzenlenmesi, desteklenmesi ve ödüllendirilmesi süreçlerinde destekleme kurullarının görüşlerinin alınmasının önü açılmakta, Bakanlığın bu konularda tek başına karar almasının ve faaliyetlerin siyasallaşmasının önüne geçilmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 5224 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bakanlık, sinema alanında arşiv veya müze oluşturulmasını teminen yurtiçi veya yurtdışından eser ya da çoğaltılmış nüshaları ve sinema ile ilgili diğer materyalleri satın alma ve bağış yoluyla temin edebilir.”

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi var mı?

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Son 5 maddede evet...

Sadece bir sorum olacak madde üzerinde.

BAŞKAN – Buyurunuz.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – 7'nci maddenin en son fıkrasında bir ibare var...

BAŞKAN – Yalnız 6'ncı maddeyi biz değerlendiriyoruz.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Çok özür dilerim, kusura bakmayın.

BAŞKAN – Peki, madde üzerinde söz talebi yok, önerge yok.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 5224 sayılı Kanunun 11 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 11- Bu Kanunun amacı doğrultusunda kullanılmak üzere;

a) 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 21 inci maddesinin (I) numaralı bendinin (I) ve (2) numaralı alt bentleri uyarınca ayrılan paylar,

b) Bu Kanun kapsamında Bakanlıkça gerçekleştirilecek iş ve işlemlerden alınacak ücretler,

Bakanlık Merkez Muhasebe Birimi hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar bütçeye gelir kaydedilir. Her yıl, kesinleşmiş bir önceki yıl bütçesine gelir kaydedilen tutardan az olmamak üzere ilgili tertiplere ayrıca ödenek konur. Bu ödeneklerden kullanılmayan tutarlar, ertesi yıl Bakanlık bütçesine devren ödenek kaydedilir.

Bakanlık, bu Kanunda sayılan destek türleri için Cumhurbaşkanlığının uygun görüşünü almak kaydıyla gelecek yıllara sari taahhüt ve sözleşmeler yapmaya yetkilidir.

Bakanlık bütçesi, Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü kaynakları ve Bakanlığın özel hesapları bu Kanunda belirtilen destekler için kullanılabilir.”

BAŞKAN – Evet, Sayın Kadıgil, sizin söz talebiniz var.

Buyurun.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Maddenin son fıkrasında “Bakanlığın özel hesapları” ibaresi kullanılıyor, sizin vasitanızla sormak isterim: Buradan kasıt nedir, bilmiyorum gerçekten.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, buyurun, bu konuya bir cevap verin.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI SİNEMA GENEL MÜDÜRÜ ERKİN YILMAZ – Efendim, Bakanlığın özel hesabından kastedilen hâlihazırda Telif Hakları Genel Müdürlüğümüz nezdinde fikri mülkiyet haklarının güçlendirilmesi için kullandığımız bir fon var, bu fon Bakanlığımız tarafından

kullanılmakta kültürel ve sanatsal faaliyetler için. Dolayısıyla gerektiği durumlarda istisnai olarak bu fonun da sinema eserlerinin desteklenmesi noktasında bir yetki aldık kendimize. Telif Hakları Genel Müdürlüğü nezdindeki sadece kültürel, sanatsal faaliyetler için kullanılan fondan artık sinema eserlerini de, prodüksiyonları, yapımları da destekliyor olabileceğiz çünkü bu yeni desteklerle beraber gerçekten ilave bütçeye ihtiyaç duyacağız, dolayısıyla bu konuda bir yetki almış olduk.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde başka söz talebi? Yok.

Önerge yok.

7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8- 5224 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşaret ve ibarelerin kullanılmaması ve denetim

MADDE 13- Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmaması, zorunlu tutulan işaret ve ibarelerin değerlendirme ve sınıflandırma sonrasında her türlü tanıtım ve gösterim alanında ve taşıyıcı materyal üzerinde kullanılmaması veya yanıltıcı şekilde kullanılması halinde mahallin mülki idare amiri tarafından filmlerin gösterim ve dağıtımı işaret ve ibareler kullanılıncaya kadar durdurulur ve ilgililer hakkında bu maddede öngörülen idarî para cezaları uygulanır.

Sinema filmi öncesinde gösterilen reklamların süresi en fazla on dakikadır. Fragman gösterim süresi en az üç en fazla beş dakikadır. Kamu spotları ve sosyal sorumluluk projelerine ilişkin gösterimler belirtilen sürelerle dahil edilmez. Sinema filmi gösterim arası on beş dakikayı aşamaz.

Sinema salonu işletmecileri, izleyici sayısının artırılmasına yönelik kampanya ve toplu satış faaliyetlerini ancak filmin yapımcısı ve varsa dağıtıcısı ile yapılacak sözleşmeler aracılığı ile gerçekleştirir.

Sinema salonu işletmecileri, film gösterimleri ile ilgili bilgileri Bakanlığa iletmek üzere Bakanlıkça belirlenen donanım ve yazılımı işler halde bulundurmakla yükümlüdür. Yapılan denetimlerde belirlenen eksiklerin giderilmesi için sinema salonu işletmecilerine altmış gün süre verilir.

Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak;

a) Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uymayan, zorunlu tutulduğu halde gerekli işaret ve ibareleri kullanmayan veya yanıltıcı şekilde kullanan film yapımcısına yirmi bin Türk Lirası,

b) Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmayan filmlerin dağıtımını yapanlara yirmi bin Türk Lirası,

c) Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmayan filmlerin gösterimini yapanlar ile gerekli işaret ve ibareleri kullanmadan veya yanıltıcı şekilde kullanarak film gösterimi yapanlara elli bin Türk Lirası,

d) Gösterim ve tanıtım alanlarında gerekli işaret ve ibareleri kullanmadan etkinlik düzenleyenlere film başına yirmi bin Türk Lirası,

e) Reklam, fragman ve film arası sürelerine uymadan gösterim yapan sinema salonu işletmecilerine salon başına elli bin Türk Lirası,

f) Dördüncü fıkrada yer alan yükümlülüğü yerine getirmeyen sinema salonu işletmecilerine salon başına elli bin Türk Lirası,

idarî para cezası verilir.

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları mahallîn mülkî idare amiri tarafından verilir. İdarî para cezaları, tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir. İdarî para cezasının ödenmiş olması yükümlülükleri ortadan kaldırmaz.

Bu Kanun kapsamında, denetimleri gerçekleştirmek üzere mahallin mülkî idare amirlerince denetim komisyonları kurulur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 8’inci madde kabul edilmiştir.

9’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9- 5224 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Film çekim koordinasyon komisyonu ve çekim izni

MADDE 14- Sinema ve dizi film çekimlerine ilişkin ihtiyaç ve çözümlerin tespiti, kurumlar arası koordinasyonun sağlanması ile kamuya ait alanlardaki çekim ücret tarifesinin ve çekim güvenliği esaslarının belirlenmesini teminen ihtiyaç duyulan illerde Bakanlıkça film çekim koordinasyon komisyonu oluşturulur.

Film çekim koordinasyon komisyonu bulunan illerde, belirlenen film çekim ücret tarifesi dışında herhangi bir tarife belirlenemez.

Sinema ve dizi filmler için belirlenen ücret tutarı, çekim yapılan alandan sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşlarının ya da mahalli idarelerin muhasebe birimlerinin ilgili hesaplarına yatırılır. Çekim yapılan alandan sorumlu olan kamu kurum ve kuruluşları merkezi yönetim bütçesine dahil kamu kurum ve kuruluşları ise ücret tutarı genel bütçeye gelir kaydedilir.

Film çekim koordinasyon komisyonun oluşumu, toplantı ve karar yeter sayıları, çalışma usul ve esasları, Türkiye’de ticarî amaçla ya da Bakanlığın görev alanına giren konularda bilimsel araştırma veya inceleme amacıyla film çekmek isteyen yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilerin tabi olacağı hükümler ile ortak yapım esasları Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

BAŞKAN – Madde üzerinde var mı söz talebi?

Sayın Kaya, buyurun.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Şimdi, 9’uncu madde de özellikle film yapımcılarını doğrudan ilgilendiren bir madde, bu maddeleri bu kanun teklifini tartışmaya açan ve Türkiye’nin gündemine sokan üç tane film yapımcı değerli isim var: Şahan Gökbakar, Cem Yılmaz, Yılmaz Erdoğan. Şimdi, bu arkadaşlar bir katkı sundular ve tartışmaya açtılar, biz de bunları tartışıyoruz ama kendileri yok. Bence şöyle bir şey yapılmalı: Bu arkadaşlara bir çağrı yapalım, gelsinler bu arkadaşlar buraya hem Türkiye Büyük Millet Meclisini görsünler, burada kendileri hakkında neleri tartışıyoruz, nasıl tartışıyoruz, neyi istiyorlar, temsilcileri vasıtasıyla değil, kendilerinin doğrudan buraya çağrılmasının yerinde olacağını düşünüyorum. Çünkü film setlerinin kurulmasında, film setlerindeki yapılan giderler, yapılan çalışmaların tamamı film yapımcılarını doğrudan ilgilendiriyor. Bunları doğrudan ilgilendirdiğine göre bu arkadaşların buraya gelmesi lazım. Hangi zorlukları yaşıyorlar, kendilerinin önünde hangi engeller var, bu engellerin maliyeti nedir, bu maddeleri neden tartışmaya açtılar? Yani Şahan Gökbakar’ın da Cem Yılmaz’ın da Yılmaz Erdoğan’ın da ortaya attıkları bu fikrin savunucuları

olması lazım. Biz elbette onların çıkarlarını savunuruz ama özellikle bu maddede... Biraz önce Sera Kadıgil arkadaşımızın 8'inci maddeyi 9'uncu madde olarak tartışmaya açmasının altında yatan da çekim alanlarının ciddi sorun olduğu, Türkiye genelinde hakikaten küçücük bir bakkal dükkânının bile çekim esnasında ciddi maliyetler çıkardığı bir gerçeği var. Bu gerçekleri gören bir yerden meseleye bakmak lazım. İşin özü, bu arkadaşlar buraya gelsinler, bu konulara ilişkin düşüncelerini Komisyonunda paylaşsınlar diye öneriyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Kadıgil.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Şimdi, bu da gerçekten yerinde ve ihtiyaç duyduğumuz bir düzenlemeydi. Bu konuda da teşekkür etmek gerekir çünkü bu çekim izinleri çok birbirine karışmıştı, her merci birbirine karıştı. İşte, demin bahsettiğim gibi, ormanda çekim yapmak için Orman Bakanlığına gidiyorsunuz, orada çekim yapmak için belediyeye; hangisinin nereden alınacağı belli değil. Bunun önünü kesmek için yapılmış yerinde ve güzel bir düzenleme.

Sadece şöyle bir tedirginliğim var hem profesyonel avukat olarak hem sektör temsilcisi arkadaşlarımla yaptığım görüşmelerde: Niyetin bu olmadığına farkındayım ancak kötü uygulamalarla... Yani bir yasa yapılırken okulda bize hep bunu öğrettiler “Yirmi yıl sonra bu yasa nasıl uygulanır?” diye düşünmek lazım. Yirmi yıl sonra ne siz burada olacaksınız ne ben burada olacağım ama bu yasa maddesi belki burada kalacak. O yüzden, biz bu maddeyi düzenlerken, evet, niyetin bu olmadığına farkındayız ama hiçbir şekilde bu çekim izni... Çünkü sadece çekim izni verilmesi için düzenlenen bir maddedir, çekim izninde yapımcılara kolaylık sağlanması için getirilen bir düzenleme, hiçbir şekilde içerik denetimine girilemeyeceğine dair bir ibare.

NAZIM MAVİŞ (Sinop) – Olmayan bir şey olmaz zaten, yok burada.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Ama maddenin başlığı da “...komisyonu ve çekim izni” diye başladığı için de işte sıkıntı yaratabilir diyorum ben de yani farkındayım düzenleme sebebinizin ama başlıkta bu şekilde yer alması ve aşağıda herhangi bir açıklama yapılmaması uzun vadede bize sıkıntı yaratabilir. Madde metnine o yüzden burada çekim için işte bu işlemleri halledecek kurulun içerik denetimi yapamayacağı yönünde bir ibare eklemenin uzun vadede sektör için kazanım olacağı kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI SİNEMA GENEL MÜDÜRÜ ERKİN YILMAZ – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Film çekim koordinasyon komisyonunun hangi usul ve esaslarla çalışacağı yönetmelikle belirlenmiş ama (1)'inci fıkrada esas itibarıyla yetki alanı çok net bir şekilde var. Yani ben müsaadenizle tekrar okumak istiyorum bir hukuksal itap yaşamamak adına: “...ihtiyaç ve çözümlerin tespiti – görevlerini sıralıyorum bu komisyonun- kurumlar arası koordinasyonun sağlanması ile kamuya ait alanlardaki çekim ücret tarifesinin ve çekim güvenliği esaslarının belirlenmesini teminen kurulur.” diyor. Dolayısıyla çekim iznini verecek yer bu koordinasyon komisyonu değil, onun öyle bir yetkisi de yok.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Başlığı...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI SİNEMA GENEL MÜDÜRÜ ERKİN YILMAZ – Başlık da şundan kaynaklanıyor: Bir önceki yani meri kanunun içerisindeki yönetmelik atfını bu maddenin son fıkrasına koyduk dikkat ederseniz. Son fıkra da yönetmelikle bu konunun düzenleneceği yani ikincil mevzuatla. Dolayısıyla, bu, komisyonun görev alanı içerisinde değil; sadece çekim güvenliğini ve çekim tarifelerini belirliyor olacak. Çekim izinleri ise hâlihazırda olduğu gibi ikincil mevzuat yönetmelikle düzenlenecek bir konu yani bunun içerisinde ayrıca bir şey dercetmemize gerek yok şu anda.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Konu anlaşılmıştır.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Hani başlıkta onun varlığı.

BAŞKAN – Sayın Kadıgil, herhâlde...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI SİNEMA GENEL MÜDÜRÜ ERKİN YILMAZ – Yönetmelik atfından dolayı koymak durumunda kaldık.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde başka söz talebi? Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 9’uncu madde kabul edilmiştir.

10’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10 - 5224 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4 - Bu Kanunda öngörülen kurullar ve komisyonlar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde oluşturulur. Bu kurullar ve komisyonlar oluşturuluncaya kadar mevcut kurullar ve komisyonlar görevine devam eder.

Bu Kanunda öngörülen Yönetmelikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yürürlüğe konulur. Yönetmelikler yürürlüğe konuluncaya kadar mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilmiş olan destekler ve bunların geri ödemeleri için bu Kanunun değiştirilmeden önceki hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Film çekim koordinasyon komisyonu kurulan illerde, komisyonca tarife belirlenmesinden önce yapılan film çekim başvuruları hariç olmak üzere daha önce belirlenmiş tarifeler uygulanmaz.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 10’uncu madde kabul edilmiştir.

11’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11 - 5224 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında ve 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kayıt ve tescile de esas olacak şekilde” ibareleri madde metninden çıkarılmış ve 5 inci, 12 nci ve 15 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Önerge yok.

11’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

12’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12 - Bu Kanunun;

a) 8 inci maddesi ile 5224 sayılı Kanunun değiştirilen 13 üncü maddesinin ikinci fıkrası ve beşinci fıkrasının (e) bendi 1/7/2019 tarihinde,

b) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz talebi?

Buyurun Akif Bey.

MEHMET AKİF YILMAZ (Kocaeli) - Değerli Başkanım, sonuna geldik ama bir konuyu maddede kaçırdığım için burada vurgulamak istiyorum. Toplantıya başlarken önümüzde bir not kâğıdıyla karşılaştık, bir bilgi notu, Mars Grup denilen şirketin hazırlamış olduğu bir bilgi notu. Bu notu dikkatlice inceledim ve söz konusu şirketin yani Türkiye’de bine yakın salonu işleten ve ağırlıklı olarak bu sektöre hâkim bir şirketin üstü kapalı bir şekilde, satır aralarında, bu kanun geçtiği takdirde sinemadan yararlanan seyircilerin, izleyicilerin hem fiyat bazında zarar göreceği şeklinde üstü kapalı bir tehdit algısı ben algıladım şahsen. Burada yaptığımız değişiklikte, biz, kampanyalara, toplu bilet satışlarına mâni bir madde koymuyoruz, aksine, diyoruz ki işletmecilere: “Yapımcılarla oturun ve anlaşın.” Burada koyduğumuz bu ama söz konusu notu aynen okumak istiyorum: “Bu şekilde teklifin yasalaşması hâlinde yasa gereği bu kampanyaları yapamayacağımız ve alım gücü düşük olan izleyicilerin sinema bileti için daha yüksek ücretler ödemesine sebebiyet verilecektir.” diyor. Bu da bir mağduriyeti gösteriyor önümüzdeki süreçle alakalı. Hem teklifi hazırlayan sayın milletvekilimizin hem Bakanlığımızın bu konuda teklif geçtikten sonra sinema izleyicisinin herhangi bir mağduriyete maruz kalmaması adına da yasa teklifi Mecliste görüşüleceği esnada bir çalışma yapabileceğini özellikle vurgulamak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi? Yok.

12’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 12’nci madde kabul edilmiştir.

13’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 13 - Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, teklif üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller çerçevesinde teklifin kanun tekniğine uygunluğunun sağlanması amacıyla Komisyon Başkanlık Divanına redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük’ün 45’inci maddesi hükmü uyarınca özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanlığına

(2/1490) esas numaralı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin komisyon raporu hakkında İç Tüzük'ün 45'inci maddesine göre Konya Milletvekili Orhan Erdem, Sinop Milletvekili Nazım Maviş ve Kocaeli Milletvekili Mehmet Akif Yılmaz'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Emrullah İşler

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu

Başkanı

Ankara

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen sayın üyelerimiz varsa 11 Ocak Cuma günü saat 12.00'ye kadar muhalefet şerhlerini Komisyon bürosuna iletmelerini istirham ediyorum.

Komisyonumuzun kabul ettiği kanun teklifinin ülkemize, sanatçılarımıza, sanat dünyamıza, film yapımcılarımıza, sinema salonu sahiplerine hayırlı uğurlu olmasını diliyor, toplantıyı kapatıyorum arkadaşlar.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 16.40

